

งานวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยม
แนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

โดย

นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์
ผู้อำนวยการสำนัก ๑๑
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “แนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในประเทศไทย” ลักษณะวิทยุทธศาสตร์ ของนายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑ ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๖๑-๒๕๖๒

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)

อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

ลักษณะวิทยุทศศาสตร์

ผู้วิจัย นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์

หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ ๖๑

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว “เครือข่ายสังคมออนไลน์” เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกทุกคนจากทั่วโลกเป็นผู้สื่อสาร บอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็น จุดยืน อุดมการณ์ และนามาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตน ในทางกลับกันกลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดีได้แสวงประโยชน์จากช่องทางนี้โดยใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ ชี้นำบุคคล นำไปสู่การเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ

ปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย นับได้ว่าเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคทศวรรษที่ ๒๑ หรืออาจจะเรียกภัยคุกคามประเภทดังกล่าวว่า Cyber Terrorism Threats ๔.๐ กระบวนการสร้างให้บุคคลมีแนวคิดหัวรุนแรงเหล่านี้ถูกสร้างโดยวิธีการผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยแสวงประโยชน์จาก Social media ในการเผยแพร่แนวคิดออกไปเป็นวงกว้างซึ่งเป็นการทำโฆษณาชวนเชื่อผ่านโลก Cyber ที่ฝ่ายความมั่นคงทั่วโลกยังไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในพื้นที่ภาคใต้ที่มีการติดต่อกับผู้ใช้งานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวให้แก่อันจากปัญหาดังกล่าวนั้นจึงก่อให้เกิดการวิจัยในประเด็นดังกล่าวถึงแนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์จนได้ผลลัพธ์เป็นแนวทางในการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องใช้การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งความร่วมมือกับประชาชนในประเทศ เพื่อช่วยกันเฝ้าติดตาม ยับยั้ง และป้องกันให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่จะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศได้ และจำเป็นต้องนโยบายเข้ามาช่วยในการสืบสวนผู้ที่มีแนวคิดรุนแรง พัฒนาบุคลากรในการสืบสวนทางไซเบอร์ รวมทั้งใช้เครื่องมือพิเศษในการเฝ้าติดตาม สกัทยับยั้งต่อกลุ่มผู้ใช้งานดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

Abstract

Title : Prevention of online terrorism and radicalization of Thailand

Field : Strategy

Name : Mr.RungsakPiyarat**Course** NDC **Class** 62

Nowadays, communication technology has developed rapidly, especially through "Social Network". Many people chose as their primary tool to share their daily life, experiences, ideology and thought. On the other hand, the bad guys seek to take advantage from using social communication as well. They take the advantage of social network to form their group of people to radicalize and influence people via online activities such as publish violence a lot of videos and images and encourage people to commit crime that sway the nation security.

This is the new trend of terrorist in 21st century, called "Cyber Terrorism threat 4.0". Taking advantage of rapid telecommunication technology to influence people thought through online. In the southern border of Thailand is one of watching area because the numbers of social media users are increasing every day. These are the main reason of this research, to prevent, terminate and stop suspicious activities online.

The objects of this research were to study online activities of terrorist group to set a policy and guideline to prevent and settle the incoming problems. The studies of this research are from related research papers and interviewing officers who work in the area, gather and analyze all the information to be a guideline of Prevention of online terrorism and radicalization of Thailand which need the cooperation of government agencies and private organizations from inside and outside the country, and more important is a cooperation of people to monitor, prevent, disrupt and protect the country from online terrorist attack including special system to monitor and alert a suspicious online activity effectively.

คำนำ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย เนื้อหาของงานวิจัยอยู่ในลักษณะวิทยุทศศาสตร์ ซึ่งประเด็นดังกล่าว นั้นนับได้ว่ามีความสำคัญต่อหน่วยงานความมั่นคงของประเทศ ที่จำเป็นต้องสามารถรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อแสวงประโยชน์ และอาจทำให้เกิดการก่อเหตุการณ์ ความไม่สงบ และความรุนแรงต่อประเทศชาติได้ หน่วยงานความมั่นคงจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางในการป้องกันปัญหาดังกล่าว

แนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในประเทศไทย ใช้การศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสาร งานวิจัย นโยบาย กฎหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติงานต่อประเด็นดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดแนวทางการป้องกัน ซึ่งมียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคงมาเป็นแนวทางในการวางมาตรการป้องกัน

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมหลักสูตร วปอ. ตลอดจนผู้สัมภาษณ์ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ให้ความช่วยเหลือให้งานวิจัยดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และจะมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการแก้ไขปัญหาได้ต่อไป

(นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๑

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนี้สำเร็จ สมบูรณ์ และลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากที่ปรึกษางานวิจัยหลักสูตร วปอ. ทุกท่าน ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนทุกท่านได้แก่ สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบกศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หน่วยงานผู้ให้บริการการติดต่อสื่อสาร ที่กรุณาให้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เรื่องเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัด ออกมาเป็นงานวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

ขอขอบคุณบิดา มารดาครอบครัว และญาติพี่น้องทุกคนที่ช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ และกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทีแต่บิดามารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน

(นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๑

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย แนวคิด นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๖
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐	๗
แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ	๑๒
แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ	๑๓
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๑๔
แนวความคิดเรื่องปฏิบัติการข่าวสาร(Information operations)	๑๖
ทฤษฎีความขัดแย้ง	๑๘
ทฤษฎีที่พึ่งพากันและกัน	๒๔
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย	๒๕
สื่อสังคมออนไลน์	๒๖
สถานการณ์ภัยคุกคามแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับความมั่นคงของประเทศ	๒๙
ผลกระทบที่เกิดขึ้น	๓๐

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓๒
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์	๔๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๒
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๔๔
สรุป	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ ข้อมูลจากการศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อออนไลน์	๔๖
สถานการณ์การใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลกและสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน	๔๖
การดำเนินการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๔๙
ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ	๕๐
หลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางป้องกัน	๕๐
สรุป	๕๓
บทที่ ๔	การ
กำหนดแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย	๕๕
ยุทธศาสตร์และแนวทางที่ใช้เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหา	๕๕
แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาทั้งระดับยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติการ	๕๙
สรุป	๖๖
บทที่ ๕	สรุ
ปและข้อเสนอแนะ	๖๘
สรุป	๖๘
ข้อเสนอแนะ	๗๖
บรรณานุกรม	๗๙

ภาคผนวก

๘๑

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๘๒

ประวัติย่อผู้วิจัย

๘๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๔-๑	แผนผังความเชื่อมโยงแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๕๗
๕-๑	แนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับปฏิบัติการ	๗๓
๕-๒	การวางแผนสร้างเรื่องเล่าต่อต้าน (Counter Narrative)	๗๕
๕-๓	โครงการความร่วมมือสื่อออนไลน์ต่อต้านแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง	๗๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายสังคมออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ผู้คนจำนวนมากมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมโลกแห่งความเป็นจริง และโลกเสมือนจริง จากความก้าวหน้านี้ ทำให้เทคโนโลยีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนเกือบทุกระดับ ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางสังคม คือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Network) ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกทุกคน ทุกเพศสภาพ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มสังคมจากทั่วโลกเป็นผู้สื่อสารหรือบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ รวมทั้งแสดงความคิดเห็น จุดยืน อุดมการณ์ และนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นในเครือข่ายของตน อย่างไรก็ตามในทางกลับกันกลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดีได้แสวงประโยชน์จากช่องทางนี้โดยใช้เป็นช่องทางในการติดต่อ สื่อสาร เผยแพร่ ชี้นำ บุคคลหรือฝูงชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงโดยไม่ต้องผ่านการกลั่นกรอง นำไปสู่การเกิดภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายการลักลอบค้าสินค้าเถื่อนและยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ผู้รับจึงต้องใช้วิจารณญาณส่วนตัวในการตัดสินใจว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้มานั้น เป็นข้อมูลประเภทใด จริง-เท็จประการใด เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือไม่

กลุ่มก่อการร้ายที่ใช้ประโยชน์จากช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ชัดเจนและประสบความสำเร็จที่สุด คือ กองกำลังแบ่งแยกดินแดนชาวมุสลิมในกัซนิชุนนี ซึ่งแต่เดิมเป็นกลุ่มที่ฝังตัวในประเทศอิรักและซีเรีย เป็นกลุ่มติดอาวุธที่เคยช่วยเหลือรัฐบาลอิรักสู้รบกับกองกำลังของสหรัฐอเมริกา ในช่วงสงครามอิรัก ปี ๒๕๔๖ ก่อนที่ต่อมาจะจัดตั้งเป็นกลุ่ม “รัฐอิสลามแห่งอิรัก” จากนั้นได้ขยายอิทธิพลไปยังหลายเมืองของซีเรียในช่วงที่ซีเรียกำลังเกิดสงครามกลางเมือง จึงเกิดการบัญญัติชื่อกลุ่มว่า “รัฐอิสลามแห่งอิรักและซีเรีย” หรือไอซิส (ISIS) โดยภายหลังแกนนำได้เลือกใช้ชื่อว่า “รัฐอิสลาม” (Islamic State) หรือไอเอส (IS) เพียงเท่านั้น โดยตัดคำว่าอิรักและซีเรีย หรืออิรักและเลแวนต์ออกไป เพื่อให้หมายความถึงการเป็นรัฐของชาวมุสลิมในทุกพื้นที่อย่างแท้จริง ณ ปัจจุบันรัฐอิสลามได้กลายเป็น

มาเป็นกลุ่มหัวรุนแรงที่อันตรายที่สุดในโลก โดยมีแกนนำอย่างนายอาบูบักร์อัล-แบกห์ดาดี ชาวอาหรับเชื้อสายจอร์แดน ซึ่งประกาศตนเป็นกาหลิบ หรือผู้ปกครองชาวมุสลิมทั่วทุกหนแห่ง ซึ่งครั้งหนึ่งนายอาบูบักร์อัล-แบกห์ดาดี เคยได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำการปฏิวัติที่โดดเด่นที่สุดในโลก ศตวรรษที่ ๒๑ เทียบเท่ากับนายโอสามา บิน ลาดิน ผู้นำกลุ่มติดอาวุธอัลไกดา จนมีชื่อเสียงในเรื่องของความโหดเหี้ยมว่าใครก็ตามที่ต้องสงสัยว่าช่วยเหลือทหารอเมริกันก็จะถูกประหารชีวิตกลางที่สาธารณะ การประกาศจัดตั้งรัฐอิสลามเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการหาแนวร่วมและพันธมิตรที่เป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของแต่ละประเทศอยู่ในตอนนี้ ทั้งในลิเบีย อียิปต์ บางส่วนของปาเลสไตน์ รวมไปถึงการเข้ามาเผยแพร่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย โดยกองกำลังเหล่านี้ได้เห็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มรัฐอิสลามและมองว่าเป็นแนวทางที่จะทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับรัฐบาลได้ ซึ่งการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐอิสลาม อาจเป็นการตอบโจทยที่พวกเขาต้องการและเป็นการช่วยแผ่ขยายอำนาจของกลุ่มรัฐอิสลามอีกทางหนึ่ง เรียกได้ว่ากลุ่มรัฐอิสลามมียุทธศาสตร์เคลื่อนไหวที่แยบยลกว่ากลุ่มก่อการร้ายอื่น

จิมมูเยอร์ นักวิเคราะห์ข่าวจากบีบีซี ตั้งข้อสังเกตว่ากลุ่มรัฐอิสลามมีความแตกต่างออกไปจากกลุ่มก่อการร้ายที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ บ่อยครั้งที่เครือข่ายกลุ่มรัฐอิสลามสวมบทบาท “นักรบไฮเทค” เนื่องจากมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การกระทำอันเลวร้ายของกลุ่มผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือการสร้างความกลัวต่อศัตรูให้หยุดต่อกรกับกลุ่มของตน ซึ่งนับได้ว่าเรื่องราวที่ถูกเผยแพร่ออกมาในสื่อสังคมออนไลน์นั้น ทำให้กลุ่มรัฐอิสลามเป็นกลุ่มก่อการร้ายในยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ ทั้งในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา เพื่อระดมสมาชิกจากทั่วทุกมุมโลกให้เดินทางมายังตะวันออกเฉียงใต้เพื่อรวมกลุ่ม การดึงดูดแนวร่วมจากชาวมุสลิมทั่วโลกจะยังคงดำเนินต่อไป トラบไตที่ยังมีการเผยแพร่แนวคิดของกลุ่มรัฐอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลุ่มที่เป็นเครือข่ายของกลุ่ม IS คือ กลุ่ม Abu Sayyaf มีชายงานที่เกาะบาซิลัน ประเทศฟิลิปปินส์ นำโดย นาย Isnilon Hapilon ซึ่งสื่อของกลุ่ม IS เช่น สื่อ Al Naba ที่เป็นจดหมายข่าวของกลุ่ม IS เมื่อ เมษายน ๒๕๕๙ ระบุว่า นาย Hapilon ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำ (Emir) ของกองกำลัง IS ทุกกลุ่มในฟิลิปปินส์ และนิตยสาร Rumiyah ฉบับที่ ๑๐ เมื่อ มิถุนายน ๒๕๖๐ “The Jihad in East Asia” มีการระบุถึงบทสัมภาษณ์ผู้นำกองทหารของรัฐอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเชื่อว่าเป็น นาย Hapilon เช่นกัน จึงเรียกได้ว่า นาย Hapilon เป็นผู้นำความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ยังไม่มีการประกาศภูมิภาคนี้เป็นจังหวัดสาขา (Wilayat) อย่างเป็นทางการจากกลุ่ม IS ก็ตาม การดำรงอยู่ของกลุ่มหัวรุนแรงในภูมิภาคที่สนับสนุนการจัดตั้งรัฐอิสลาม ส่งผลให้มีการชักชวนผู้ที่คล้อยตามให้เป็นนักรบหัวรุนแรงได้อยู่เสมอ ขณะเดียวกัน สมาชิกและชายงานของกลุ่มดังกล่าวยังคง

เคลื่อนไหวสนับสนุนแนวทางก่อการร้ายของกลุ่ม IS ทั้งนี้ กลุ่มหัวรุนแรงที่ควรเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ แกนนำกลุ่มหัวรุนแรงที่เคยเกี่ยวข้องกับกลุ่ม JI กลุ่ม JAT และกลุ่ม JAD เช่น นาย Ba'asyir นาย Aman Abdurrahman รวมถึงกลุ่มติดอาวุธอื่นในอินโดนีเซีย เช่น กลุ่ม MIT และกลุ่ม Mujahidin Indonesian Barat (MIB) ส่วนในฟิลิปปินส์ เช่น กลุ่ม Abu Sayyaf กลุ่ม Maute และกลุ่ม Ansar Khalifa Philippines (AKP) หรือ Islamic State Philippines และกลุ่มที่ประกาศสวามิภักดิ์กับกลุ่ม IS ตลอดจนกลุ่มที่สนับสนุนการใช้กฎหมายอิสลามโดยเคลื่อนไหวในแนวทางรุนแรง

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญต่อทิศทางของสังคมโลก ตัวอย่างจากการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (IS) ผลจากการปฏิบัติการในการสืบสวนและเฝ้าระวังการเผยแพร่แนวคิดของกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม พบว่ามีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการ บ่มเพาะอุดมการณ์ เผยแพร่แนวคิด ชี้นำผู้คนให้ก่อเหตุแบบลำพัง (Lone wolf) นำไปสู่การปฏิบัติการจริงตามที่ปรากฏในทวีปยุโรป และเริ่มมีการขยายแนวคิดเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากการดำเนินการสืบสวนของหน่วยข่าวกรอง พบว่า เริ่มมีกลุ่มชาวไทย-มุสลิม ติดตามและแสดงออกในลักษณะชื่นชมการกระทำของกลุ่มรัฐอิสลามมากขึ้น ในการวางมาตรการด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินภัยคุกคามจากการเผยแพร่แนวคิดรัฐอิสลามต่อเป้าหมายผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในไทย เพื่อวางแนวทางในการป้องกันปัญหาการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงทั้งในด้านกฎหมาย และยุทธศาสตร์ประเทศที่ต้องรองรับกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ต่อไป

ไม่เพียงแต่สื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น แต่กลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐอิสลามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบเป็นเส้นทางกลับไปยังภูมิภาคอื่น หรือแหล่งพักพิงเป็นฐานการระดมเงินทุนสนับสนุนความเคลื่อนไหว รวมทั้งหาแนวร่วมในประเทศใกล้เคียงที่มีแนวคิดต่อต้านรัฐบาลและแบ่งแยกดินแดนเช่นเดียวกับตน เพื่อสถาปนากลุ่มของตนเป็นผู้นำกลุ่มรัฐอิสลามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานความมั่นคงที่ต้องยกระดับความพร้อมในการป้องกันและปราบปรามเหตุร้ายใด ๆ ที่โยงกับการก่อการร้ายข้ามชาติที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

อย่างไรก็ตาม การป้องกันการขยายตัวของแนวคิดรุนแรงสุดโต่งและภัยคุกคามของกลุ่มรัฐอิสลามที่พยายามแทรกซึมเข้ามาในไทย ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลและหน่วยงานความมั่นคงต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากไทยเราเองก็มีจุดอ่อนและความเปราะบางในหลายด้านที่อาจทำให้ตกเป็นเป้าของปฏิบัติการในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ

ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการเผยแพร่แนวคิดแบ่งแยกดินแดน การป้องกันการขยายตัวของแนวคิดรุนแรงและภัยคุกคามของกลุ่มรัฐอิสลามที่ในไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต้องป้องกันเช่นเดียวกับภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นการป้องกันทั้ง Outside in หรือ “ภัยคุกคามจากภายนอกสู่ภายใน” และ Inside out หรือ “การเคลื่อนไหวจากภายในสู่ภายนอก” โดยไทยจำเป็นต้องดำเนินมาตรการป้องกันภายในประเทศที่รัดกุม เข้มงวด โดยกำหนดมาตรการที่ส่วนงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานมิตรประเทศ และจำเป็นต้องมีการดำเนินมาตรการทางสังคมทั้งการเฝ้าระวังสมาชิกของสังคมที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง จะกลายเป็นเหยื่อของการปลุกเร้าและบิดเบือนทางศาสนา

การติดตามการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการชี้นำความคิด ปลุกกระดม โดยอาศัยหลักศาสนาและความแตกต่างแตกแยกเป็นเครื่องมือ โครงการวิจัยนี้จึงต้องการนำเสนอประเด็นแนวโน้มของภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงที่เผยแพร่เนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามด้านความมั่นคงไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประเทศตามยุทธศาสตร์สำนักข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายในการยกระดับงานข่าวกรองเพื่อการป้องกันและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคง ซึ่งมีเป้าหมายเพิ่มประสิทธิภาพในการรายงานและปฏิบัติการข่าวกรอง เพื่อป้องกันและสนับสนุนแก้ไขภัยคุกคามร่วม (Common Threats) อาทิ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การแพร่ขยายแนวคิดรุนแรง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และภัยคุกคามเฉพาะ (Specific Threats) ของไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ และประเมินภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดรุนแรงต่อกลุ่มผู้ใช้งานในประเทศไทย

๒. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์

๓. กำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวความคิดของกลุ่มนิยามความคิดรุนแรงกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการก่อการร้าย

๒. ขอบเขตด้านประชากร จะสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๒คน ดังนี้

๒.๑ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จำนวน ๗ คน

๒.๒ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก จำนวน ๒ คน

๒.๓ สภาความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน ๒ คน

๒.๔ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก จำนวน ๒ คน

๒.๕ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำนวน ๒ คน

๒.๖ ภาคเอกชน จำนวน ๓ คน

๓. ขอบเขตด้านเวลาดำเนินการเป็นเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑- พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักวิชาการด้านความมั่นคงผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว และผู้ปฏิบัติงานข่าวกรองด้านนี้จำนวน ๑๕คน ดังนี้

๑.๑.๑ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จำนวน ๗ คน

๑.๑.๒ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก จำนวน ๒ คน

๑.๑.๓ สภาความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน ๒ คน

๑.๑.๔ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก จำนวน ๒ คน

๑.๑.๕ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำนวน ๒ คน

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการนำข้อมูลที่ผู้อื่นรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เช่น วารสารวิชาการ จุลสารความมั่นคง เอกสารวิชาการ โดยรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก

๓. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ และประเมินภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดรัฐอิสลามต่อกลุ่มผู้ใช้งานในประเทศไทย

๒. ทำให้ทราบถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์

๓. ทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย

คำจำกัดความ

สื่อสังคมออนไลน์	หมายถึง	สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแบบโต้ตอบได้ โดยมีการให้บริการผ่านเว็บไซต์ และโปรแกรมประยุกต์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) อนุญาตให้ผู้ใช้งานสามารถนำเสนอ (Post) แสดงความคิดเห็น (Comment) แบ่งปัน (Share) แสดงความรู้สึก (Sentiment) ต่อเรื่องราวที่มีผู้นำเสนอบนอินเทอร์เน็ต
Social Media Monitoring	หมายถึง	กระบวนการติดตาม รวบรวม และสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อตอบสนองการใช้ประโยชน์ตามความต้องการขององค์กร
ญihad	หมายถึง	การดิ้นรนต่อสู้หรือความพยายาม ในทางศาสนา ที่จะเพิ่มศรัทธาในพระเจ้ารวมทั้งการทำความดี การเผยแพร่ศาสนา ผู้ทำการญihadเรียกว่ามุญฮิด หรือ มุญฮิดิน
การก่อการร้ายใหม่	หมายถึง	การก่อเหตุโดยอาศัยความเชื่อทางศาสนาเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก โดยมากมักไม่มีการวางแผนในการหลบหนีหลังก่อเหตุ แต่จะยอมเสียสละชีวิตเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยแนวคิดนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนั้น พบข้อมูลหลายอย่างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
๒. แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ
๓. แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ
๔. ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔
๕. แนวความคิดเรื่องปฏิบัติการข่าวสาร(Information operations)
๖. ทฤษฎีความขัดแย้ง
๗. ทฤษฎีพึ่งพากันและกัน
๘. ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย
๙. สื่อสังคมออนไลน์
๑๐. สถานการณ์ภัยคุกคามแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับความมั่นคงของประเทศ
๑๑. ผลกระทบที่เกิดขึ้น
๑๒. นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - ๑๒.๑ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔
 - ๑๒.๒ พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓
 - ๑๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๒
 - ๑๒.๔ ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔
 - ๑๒.๕ พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒
 - ๑๒.๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐
 - ๑๒.๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒

๑๒.๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการเผยแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.๒๕๕๙

๑๒.๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.๒๕๖๒

๑๒.๑๐ การรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

๑๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์

๑๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑๕. กรอบแนวคิดการทำวิจัย

๑๖. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒. ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา

และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการนำมาประยุกต์ใช้ และเป็นแนวทางในการวางมาตรการในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยของการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคนเครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

กรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารแตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผันได้ทำให้มิติทั้งปวงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ด้วยเหตุนี้ กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อปรับสภาพแวดล้อม

ด้านความมั่นคงให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบในบางพื้นที่ รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่ เช่น ปัญหาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผัน ปัญหาการแข่งขันทางการค้า และการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติ นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสามารถบรรลุผล ที่เป็นรูปธรรมทั้งปัจจุบันและในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถ ของกองทัพหน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีความพร้อมและเพียงพอ ในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือ กับปัญหาความมั่นคงและภัยพิบัติทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ อย่างบูรณาการทั้งภายในประเทศ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐ และที่มิใช่ภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า ให้กับ ประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมี การพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม ให้สามารถทำงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ

ประเด็นด้านความมั่นคงที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ

ประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาส และความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรักความสามัคคี ตระหนักและให้ ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตลอดจน ช่วยเหลือประชาชน โดยการอำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ปลุกฝังจิตสำนึก และคุณสมบัติพื้นฐานคนไทยที่ดีให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรักความสามัคคี ความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ความมั่นคงและพัฒนาประเทศ ให้กับทุกภาคส่วนทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงาน

ด้านความมั่นคงอื่น ๆ ผ่านทางโครงการ กิจกรรม และการรณรงค์ต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงการดำเนินการอื่น ๆ ทุกวิถีทางที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องและจริงจังจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน

ประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป มีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนาปรับปรุงกลไกและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่เดิม เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น หรือที่ต้องออกแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับปัญหาความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ได้ทุกมิติ กำหนดและเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงาน องค์กร หรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน การบูรณาการการปฏิบัติให้สอดคล้อง เกื้อกูล และต่อเนื่องกัน ตลอดไปจนถึงสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่สาเหตุได้อย่างแท้จริง

ประเด็นการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการหารือ วางแผน และยกระดับวิธีการแก้ไขปัญหาที่อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลักและรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์การฟอกเงิน การค้ำมนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาเทคโนโลยียุคใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ประเด็นการติดตาม ฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทัน่วงที่ก่อนที่จะลุกลามต่อไปรวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธวิธี งบประมาณ ระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบงานด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่าง ๆ ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม ฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกัน ไปจนถึงขั้นการลงมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ในการฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญ

ต่าง ๆ อาทิ ภัยคุกคามทางไซเบอร์การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติที่อาจกระทบต่อความมั่นคง ไปจนถึงติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนดอย่างราบรื่น

ประเด็นการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่น ๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อไปพร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่าง ๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตรผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตพร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังภัยภัย และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิต

ด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชาธิปไตย และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศอย่างแน่นแฟ้น

ประเด็นการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แนวทาง ระบบกลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งปวงให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมและพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีการฝึก ร่วมกันในทุกชั้นตอนอย่างต่อเนื่องจริงจังกจนสามารถปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกัน อย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีประสิทธิภาพชัดเจนเป็นรูปธรรม ยกระดับการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรมให้ทุกส่วนรู้จัก และเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ อย่างแท้จริง สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการได้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ในระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น ตลอดถึงพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการ ที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันได้

ประเด็นการพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม ฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกันและ แก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหาได้ ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่วงเวลาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ โดยเสริมสร้างพร้อมทั้ง ยกระดับกลไก หน่วยงาน เช่น กองทัพอากาศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น และกฎหมายที่มีอยู่เดิม หรือที่พัฒนาขึ้นใหม่ ผ่านทางการบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติกับทุกภาคส่วน มีเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พัฒนาการวางแผนและเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน กำหนด หน่วยงานและผู้รับผิดชอบในทุกระดับ พร้อมเฝ้ากรองรับปัญหา สัมมนาระดมความคิดเห็น ตลอดจน ให้การสนับสนุนในทุกด้าน อย่างต่อเนื่องจริงจังกตั้งแต่มยามปกติหรือยามสงบ มีการตรวจสอบ และประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับบริบทและความก้าวหน้าของ ยุคสมัยพร้อมทั้งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับทุกภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถเป็นต้นแบบสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ได้ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นั้นเป็นกรอบที่ช่วยให้การขับเคลื่อนของหน่วยงานด้านความมั่นคงดำเนินการตามแผนงานที่ตั้งไว้ และการดำเนินการเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ

คำว่า cultural." หรือใน พจนานุกรม MSN Encarta ได้ให้ความหมายไว้ว่า "things of benefit to nationผลประโยชน์แห่งชาติ ในภาษาอังกฤษนั้นจะใช้คำว่า National Interest โดยเว็บไซต์วิกิพีเดีย ได้ให้ความหมายไว้ว่า "The national interest is a country's goals and ambitions whether economic, military, or: actions, circumstances, and decisions regarded as benefiting a particular nation"

ส่วนคำว่า ผลประโยชน์แห่งชาติ ในภาษาไทยนั้นเอกสารคู่มือเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้ให้ความหมายไว้ว่า "ผลประโยชน์แห่งชาติ หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาอันสำคัญยิ่งของประชาชนส่วนรวม ความต้องการนั้นจึงมีลักษณะกว้างและค่อนข้างถาวรและเมื่อได้พิจารณากำหนดขึ้นแล้ว ก็จะต้องมุ่งกระทำโดยต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผล คำว่า "ความต้องการ" มีความหมายรวมทั้งความต้องการ (Want) โดยทั่วไปและความจำเป็น (Need) ที่ขาดเสียไม่ได้ ส่วนคำว่า "ประชาชนส่วนรวม" มีความหมายว่าชาติ คือ ประชาชนส่วนรวมไม่ใช่บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ"

นอกจากนี้ในเอกสารเล่มเดียวกันยังได้จำแนกผลประโยชน์แห่งชาติออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. จำแนกตามลักษณะความสำคัญ (Degree of Primacy) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีความสำคัญสูงสุด (Vital Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติระดับรอง (Secondary Interests)

๒. จำแนกตามลักษณะความยั่งยืน (Degree of Permanent) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติถาวร (Permanent Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติไม่ถาวร (Variable Interests)

๓. จำแนกตามลักษณะความเจาะจง (Degree of Generality) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติทั่วไป (General Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติเฉพาะ (Specific Interests)

สำหรับประเทศไทยการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาตินั้นจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) โดยกำหนดไว้ในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ที่ผ่านมาในอดีตนั้นได้กำหนดไว้ ๕ ข้อ คือ

๑. การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขต

๒. การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากการคุกคามทุกรูปแบบ

๓. ความปลอดภัย ความอยู่ดีมีสุข ความเป็นธรรม และการมีเกียรติ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๔. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน และ

๕. การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศแต่ใน นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ ได้กำหนดผลประโยชน์แห่งชาติใหม่ครอบคลุมทั้งภัยคุกคามในรูปแบบเดิม และ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จำนวน ๗ ประการ คือ

๕.๑ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐการดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติ

๕.๒ ความปรองดอง ความสามัคคีของคนในชาติ

๕.๓ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากการคุกคามทุกรูปแบบ

๕.๔ ความปลอดภัย ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน การมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๕.๕ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพของชาติ

๕.๖ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๗ การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔^๑ ที่เกี่ยวข้องกับ การรับมือภัยจากการก่อการร้าย ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ ๕ เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ ส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบความมั่นคง และส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ ๕ สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ ดังนี้

๑. พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ ในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานกลไกภาครัฐโดยเฉพาะการข่าว และระบบกฎหมายให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพ

๒. ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบ โดยให้ความสำคัญกับการลดปัจจัยและเงื่อนไขที่ก่อการก่อการร้าย การป้องกันมิให้กลุ่มก่อการร้าย บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้ายทุกรูปแบบใช้พื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่พักพิง พื้นที่

^๑สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔”

แสวงหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย ตลอดจนเป็นพื้นที่ก่อความรุนแรงหรือกระทำการก่อการร้าย โดยมุ่งเน้นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในเขตเมือง

๓. เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ รวมทั้งกับองค์กรระหว่างประเทศและภายใต้กรอบอาเซียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ บนพื้นฐานของการกำหนดท่าทีและจุดยืนที่เหมาะสมของไทยในประเด็นการก่อการร้าย

๔. เสริมสร้างจิตสำนึก ความตระหนักของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ให้เห็นความสำคัญของปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับภาครัฐเพื่อป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติทุกรูปแบบ

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงบริบทสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายทั้งในต่างประเทศและในประเทศ โดยในต่างประเทศการก่อการร้ายยังจัดเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่สำคัญในระดับภูมิภาคและทั่วโลก โดยระบุถึงปรากฏการณ์ FTFs และกลุ่ม IS ที่เผยแพร่แนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มไปทั่วโลก โดยอาศัยสื่อออนไลน์ จนไปสู่การก่อการร้ายทั้งที่เป็นผู้ก่อเหตุวางแผนและลงมือโดยลำพัง (Lone Wolf หรือ Lone Actor) การก่อการร้ายซึ่งปมเพาะขึ้นภายในประเทศ (Homegrown Terrorism) ส่วนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบกรณีกลุ่มหัวรุนแรงในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ซึ่งก่อเหตุโดยได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม IS รวมถึงบุคคลสัญชาติฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS ในตะวันออกกลาง

นอกจากนี้ ไทยถูกใช้เป็นทางผ่าน ที่พักพิง ฝึกซ้อมรบและการใช้อาวุธและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกของกลุ่มก่อการร้ายรวมทั้งนักรบต่างชาติที่ต้องการเดินทางไปอิรักและซีเรียอีกด้วย แม้ขณะนี้ยังไม่พบแผนก่อการร้ายในไทย แต่บางคนเคยมีพฤติกรรมรุนแรงและเตรียมแผนก่อเหตุในประเทศตนเอง ดังนั้นไทยอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นทั้งพื้นที่เตรียมไปจนถึงขั้นก่อเหตุ ขณะเดียวกัน ไทยยังต้องเฝ้าระวังการเผยแพร่แนวคิดของกลุ่มสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะกลุ่ม IS แม้ในปัจจุบันจะไม่ปรากฏข้อมูลทางด้านการข่าวว่ามีการชักชวนคนไทยไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรียก็ตาม

สำหรับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จัดทำได้กำหนดนิยามของการก่อการร้ายคือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลกระทำการเพื่อให้บรรลุข้อเรียกร้องและวัตถุประสงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมักเป็นการเรียกร้องต่อรัฐ

ใดรัฐหนึ่งมากกว่าต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และการเตรียมการและการลงมือก่อเหตุนั้นอาจอยู่ในประเทศเดียวกันหรือคนละประเทศ การกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นโดยเอกเทศปราศจากการสนับสนุนจากรัฐหรือกลุ่มการเมือง กลุ่มก่อการร้ายใด ๆ หรืออาจมีรัฐกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มก่อการร้ายคอยสนับสนุนรู้เห็น หรือเป็นการกระทำในลักษณะเครือข่ายก็ได้ โดยใช้อาวุธตามแบบหรืออาวุธทำลายล้างสูง อาวุธในรูปแบบใหม่ โดยที่เหยื่อของการก่อเหตุมักไม่ใช่เป้าหมายโดยตรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อเหตุ และเมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติ ทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้เน้นที่การรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้าย ได้แก่ ๑. ลัทธิหรือความเชื่อโดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยม โดยไม่ใช่เชื้อชาติ ศาสนาหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นเกณฑ์แบ่งแยกเป็นการเฉพาะ ๒. คน เน้นการรับมือกับการเดินทาง เคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคน โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดป้องกันไม่ให้คนทั่วไป ตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ ๓. อาวุธ/สิ่งของ/วัสดุ/ทุน เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้าย จัดหา จำหน่ายและซื้ออาวุธ สิ่งของ เครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้ และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายเข้าถึงอาวุธ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ได้ง่าย ๔. ชายแดน/พรมแดน เน้นการควบคุมพรมแดน และพื้นที่บริเวณชายแดนการควบคุมการเดินทางเคลื่อนย้ายเข้า-ออกของคน สินค้า ยานพาหนะ และ ๕. การรักษาความปลอดภัย การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคล ให้บุคลากร ที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อม ทันสมัย ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายประกอบด้วยประเด็นทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน (Prevention) โดยมุ่งเป้าหมายให้ไทยมีความพร้อมในด้านการป้องกันการก่อการร้าย ทั้งในด้ำนงานข่าว กฎระเบียบปฏิบัติ การบริหารการเข้า – ออกประเทศ การรักษาความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และเอกชนโดยมีแนวทางการดำเนินการได้แก่ ๑. ส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลข่าวสารและข่าวกรอง และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศ ๒. ดำเนินการทูตเชิงป้องกัน ๓. การบริหารจัดการการผ่านเข้า – ออกประเทศ ๔. การรับมือกับการเผยแพร่ลัทธิและแนวคิดที่ยึดหลักความรุนแรงในทุกรูปแบบโดยเฉพาะแนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง ๕. เสริมสร้างงานด้านการรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ สถานที่สำคัญ และบุคคลให้เข้มแข็ง ๖. พัฒนาศักยภาพด้านกลไก กฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ ๗. ส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยเสริมภาครัฐในการป้องกันภัยจากการก่อการร้าย

และ ๘). ส่งเสริมแนวทางและกระบวนการการลดปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความแตกแยกและขัดแย้ง และทำให้คนหันไปสู่อการใช้ความรุนแรง การหันไปพึ่งลัทธิ/แนวคิดสุดโต่งและการก่อการร้าย โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหา ครอบคลุมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อาชีพ การปรับปรุงความเป็นอยู่ในชีวิตให้ดีขึ้น การให้คนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา โดยทั่วกัน ตลอดจนมีช่องทางและเวทีให้คนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การตอบโต้ (Countering) โดยมุ่งเป้าหมายให้ไทยมีความพร้อมด้าน กลไกการรับมือขณะเกิดเหตุที่เป็นเอกภาพ ด้วยแนวทางการดำเนินการได้แก่ ๑. พัฒนาศักยภาพกลไก ขณะเกิดเหตุ โดยทบทวนกลไกในการรับมือขณะเผชิญเหตุและจัดตั้งกลไกประสานงานที่ชัดเจนในการรับมือขณะเผชิญเหตุ และจัดทำระเบียบปฏิบัติประจำระหว่างหน่วยรับมือระหว่างกรมเผชิญเหตุ ด้านการตอบสนองต่อเหตุการณ์ กลไกการประสานงานข่าวกรองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้าน การก่อการร้าย และจัดตั้งกลไกให้ข่าวในยามเกิดเหตุที่เป็นเอกภาพ ๒. บูรณาการหน่วยงาน ภายในประเทศและประสานกับมิตรประเทศเรื่องความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนการสืบสวนในกรณี เกิดเหตุ (Case Investigation) อย่างฉับไวและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความร่วมมือด้านการ แลกเปลี่ยนอินตันทันทีโทษหรือผู้ต้องหาและ ๓. ปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกภาครัฐ เพื่อลดความน่าเชื่อถือ ของกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนแนวคิดและลัทธินิยมการใช้ความรุนแรง โดยอาศัยแนวทางที่ สหประชาชาติได้วางไว้ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติ (Resilience) โดยมุ่งเป้าหมายให้ ไทย มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรรองรับการฟื้นตัวหลังเกิดเหตุก่อการร้าย และมีการฝึกซ้อม อย่างต่อเนื่องมีมาตรฐาน ด้วยแนวทางการดำเนินการได้แก่ ๑. วางแผนการฝึกซ้อมและจัดหา เครื่องมือเพื่อรับมือกับการก่อการร้าย โดยฝึกซ้อมการรับมียามเกิดเหตุ ทั้งภัยรูปแบบเดิม ภัยรูปแบบใหม่ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายจากการใช้วัสดุที่ใช้ได้สองทางโดยกำหนดการ ฝึกซ้อมทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับแยกย่อยลงไป ทั้งในกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐประชาชน เอกชน และเยาวชน ๒. สำรวจความพร้อมของบุคลากรและจัดหาเครื่องมือในการรับมียามเกิดเหตุ โดยเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลแรกที่ต้องเข้าถึงที่เกิดเหตุและทรัพยากรสำรองในกรณีเกิดเหตุก่อการร้าย ๓. พัฒนาศักยภาพในการฟื้นตัวภายหลังเกิดเหตุทั้งในระยะเฉพาะหน้าและในระยะยาวทั้งด้าน กายภาพและด้านจิตใจ โดยหมายรวมถึงการกลับสู่สังคมของผู้ที่เคยกระทำความผิดฐาน การก่อการร้าย ผู้ที่เคยได้รับการบ่มเพาะแนวคิดหัวรุนแรง เขี้ยวและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อเหตุด้วย ๔. ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้/ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้ายทุกมิติอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษารูปแบบ กลุ่มก่อการร้ายและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการก่อการร้าย เพื่อหาลักษณะ แนวทางการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นใหม่ และเรียนรู้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ดังกล่าวกับมิตรประเทศและ ๕. ศึกษาการสืบสวนกรณีต่างๆ (Case Investigation) ที่เกิดขึ้น โดยเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ

(Best Practice) และพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนคดีหรือตามรอยผู้ก่อการร้ายหรือการตามรอยเส้นทางการเงิน การคาบเกี่ยวกันระหว่างการก่อการร้ายและอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ตลอดจนจัดการฝึกการตอบสนองในยามเกิดเหตุว่าการสืบสวนและตอบสนองต่อเหตุการณ์สามารถทำได้ฉับไวเพียงใด

แนวความคิดเรื่องการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations)

จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๗๘^๒ โดย อ.สุรชาติ บำรุงสุขกล่าวถึงการปฏิบัติการข่าวสารไว้ว่า การปฏิบัติการข่าวสารหมายถึง การปฏิบัติการทางจิตวิทยา การโฆษณาชวนเชื่อ การวิเทศสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน (Media Relations) การลวง (Deception) ฯลฯ โดยการปฏิบัติข่าวสารนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาตามสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และพัฒนาการของเครื่องมือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่นำมาใช้ในการสื่อสาร เช่น การใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้สัญญาณวิทยุ โทรศัพท์ และในปัจจุบันนิยมใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข่าวสาร เนื่องจากสามารถทำได้ง่าย รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มบุคคลได้แทบทุกประเภท

ปัจจุบันการปฏิบัติการข่าวสารเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในปฏิบัติการทางการทหาร เพราะช่วยให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลและควบคุมพื้นที่ในสนามรบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้นำทางการทหารยังสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการช่วยตัดสินใจในการทำการรบได้อีกด้วย

บทความ Information Warfare : Issue for congress ในหัวข้อ “Information Warfare Strategy VS Information Operations”^๓ กล่าวถึงทฤษฎีในการศึกษาสงครามไว้โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับกลยุทธ์ (Strategy) ระดับปฏิบัติการ (Operational) และ ระดับยุทธวิธี (Tactical) การทำสงครามข่าวสาร (Information Warfare) เป็นการปฏิบัติการในระดับกลยุทธ์ ในขณะที่การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations) นั้นเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการเพื่อนำมาเสริมการวางกลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิบัติการเชื่อมโยงกับวิธีการปฏิบัติในระดับยุทธวิธี

กระทรวงกลาโหมสหรัฐได้แบ่งประเภทของการปฏิบัติการข่าวสารไว้ ๕ ประการ ได้แก่

^๒ อ.สุรชาติ บำรุงสุข. “การปฏิบัติการข่าวสาร”, จุลสารความมั่นคงศึกษา. ฉบับที่ ๗๘, มิถุนายน ๒๕๕๓. หน้า ๑.

^๓ Catherine A. Theohary, “บทความ Information Warfare : Issue for congress ในหัวข้อ “Information Warfare Strategy VS Information Operations”, Information Warfare: Issue for congress, ๕ มีนาคม ๒๕๖๑.

๑. การปฏิบัติการทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network Operations : CNO) เป็นการปฏิบัติการเชิงรุก และเชิงรับ บนโลกไซเบอร์ ประกอบด้วย

๑.๑ การโจมตีทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network Attack : CNA)

๑.๒ การป้องกันทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network Defense : CND)

๑.๓ การเจาะระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network Exploitation : CNE)

๒. การปฏิบัติการทางจิตวิทยา (Psychological Operations : PSYOP) คือการวางแผนในการใช้ข้อมูลในการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้มีอิทธิพลทางด้านอารมณ์ มูลเหตุจูงใจ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมของฝ่ายตรงข้ามไม่ว่าจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรใด ๆ

๓. การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Warfare) คือ การปฏิบัติการทางการทหารโดยใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และอาวุธพลังงาน (Direct Energy Weapons) เพื่อควบคุมการทำงานของแถบรังสีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือโจมตีฝ่ายตรงข้าม เช่น ระบบคลื่นวิทยุระบบส่งการดาวเทียม และการสื่อสารไร้สาย

๔. การปฏิบัติการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Operations Security : OPSEC) คือ กระบวนการในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ

๕. การลวงทางการทหาร (Military Deception) คือ การกระทำโดยเจตนาในการสร้างความเข้าใจผิดต่อฝ่ายตรงข้าม

ในการปฏิบัติการแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ผู้รับผิดชอบจะต้องปรับการใช้ขีดความสามารถของปฏิบัติการข่าวสาร และปฏิบัติการของกองทัพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาจปรับแผนการ การปรับขอบเขตและขนาดของปฏิบัติการและจุดเน้นต่าง ๆ

การบูรณาการ เป็นการรวมขีดความสามารถและศักยภาพทั้งทางการทหารและการปฏิบัติการข่าวสารเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในภารกิจนั้น ๆ แต่ในการปฏิบัตินั้นมีความซับซ้อนมาก จึงจำเป็นต้องจัดทำวัตถุประสงค์ที่หลากหลายและเรียงลำดับความสำคัญ โดยจะต้องรวบรวมสภาพปัญหาที่ซับซ้อน สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ จากนั้นนำประเด็นต่าง ๆ ไปจัดทำวัตถุประสงค์และภารกิจ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ ด้วยการบูรณาการอาวุธที่เหมาะสม ขีดความสามารถที่จำเป็นและมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ในการบูรณาการขีดความสามารถเพื่อการปฏิบัติ นอกจากการใช้อาวุธประเภทต่าง ๆ แล้ว สงครามอิเล็กทรอนิกส์ และการโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ถือเป็นระบบอาวุธหนึ่ง เพราะสามารถโจมตีเป้าหมายได้โดยตรง โดยเป็นการทำลายเครื่องมือ เครือข่ายที่สำคัญต่าง ๆ และฐานบัญชาการ หรือขัดขวางไม่ให้เครื่องมือเหล่านั้นปฏิบัติงานได้ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าสงครามอิเล็กทรอนิกส์

และการโจมตีทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต้องอยู่ในการดูแลของผู้บัญชาการ ทั้งในแง่ของการวางแผน และการประสานงาน

การประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการจิตวิทยามีหลักในการดำเนินการ ๒ ประการ คือ

๑. การผสมผสานงานประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา ในการนี้อาจจัดตั้ง สำนักงานขึ้นดูแลเป็นการเฉพาะและทำงานในด้านนี้ให้ดำเนินไปอย่างเข้มแข็งและไม่ขัดแย้งกัน การปฏิบัติการจิตวิทยาปัจจุบันมุ่งเน้นกระทำต่อคู่แข่ง ฝ่ายตรงข้าม และศัตรู โดยต้องสามารถ สื่อข้อความที่เป็นภารกิจและปฏิบัติการของหน่วยที่มีความชัดเจนของฝ่ายตรงข้าม ต้องมีการตัดสินใจ ดำเนินการในทุกกรณี ขณะที่การประชาสัมพันธ์มีเป้าหมายต่อกลุ่มผู้รับฟังภายในและต่างประเทศ

๒. การประสานงานอย่างใกล้ชิดจนเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างถ้อยคำกับการกระทำ ในการแข่งขันปฏิบัติการจิตวิทยากับฝ่ายตรงข้าม หรือการรักษามิตรและพันธมิตรจะประสบผลสำเร็จ ถ้าผลการปฏิบัติการและความเข้าใจหรือการรับรู้ของกลุ่มคนเป็นหนึ่งเดียว ผู้ที่มีหน้าที่ในการ เชื่อมโยงประเด็นทั้งสองคือ ผู้บัญชาการที่มีความสามารถด้านการบริหารและผู้เชี่ยวชาญในการ ดำเนินการสงครามจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์

ทฤษฎีความขัดแย้ง

ความขัดแย้ง เป็นสภาพการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นความแตกต่างที่บุคคล ๒ คน หรือมากกว่า แสดงพฤติกรรมเปิดเผยออกมาอย่างแตกต่างกัน สภาพการณ์เหล่านี้คือ ความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดจากมีการรับรู้ในเป้าหมายที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ มีความต้องการที่แตกต่างกันหรือแย้งกันในสิ่งเดียวกัน หรือต้องการความเท่าเทียมกันทั้งด้าน วัตถุประสงค์และคุณค่าเกิดความรู้สึกต้องการเอาชนะหรือทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่พึงพอใจ สูญเสียหรือ ถูกกดดันหรือเกิดความต้องการที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง สถานการณ์เหล่านี้จะทำให้เกิดความตึงเครียด เพราะความไม่เห็นด้วยหรือไม่ตกลงด้วย และมีแนวโน้มทำให้แต่ละฝ่ายมีทิศทางที่ตรงข้าม บทสรุป ของความขัดแย้งก็จะกลายเป็นแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่ไม่ขึ้นตรงต่อกลุ่มใหญ่ ทั้งในแง่ของความคิดและการปฏิบัติ ส่งผลกระทบเสียหายต่อสันติสุขของสังคม

ให้คำนิยามไว้ว่า คำว่า “ขัดแย้ง” ประกอบด้วยคำสองคำ กล่าวคือ “ขัด” ซึ่งหมายถึง การไม่ทำตามฝ่าฝืน ขืนใจ และ “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ต้านไว้ ทานไว้ (TheAcademy, 2003) จากความหมายของความขัดแย้งในทัศนะปัจจุบัน พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถานให้คำนิยามไว้ว่า คำว่า “ขัดแย้ง” ประกอบด้วยคำสองคำ กล่าวคือ “ขัด” ซึ่งหมายถึง ก ร ไ ม่ ทึ ก ตามฝ่าฝืนขืนใจ และ “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ต้านไว้ทานไว้ เพราะความขัดแย้ง เป็นความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่ขัดกันทั้งภายในตนเอง ระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม ซึ่งมี

ผลทำให้เกิดการแข่งขัน หรือการทำลายกัน ความหมายของความขัดแย้งในทัศนะพระพุทธศาสนา จากการศึกษาในคัมภีร์ต่างๆ ทางพระพุทธศาสนานั้น จะไม่พบคำในภาษาบาลีที่แปลว่า “ความขัดแย้ง” โดยตรง แต่จะมีคำอื่นในภาษาบาลีที่มีความหมายในลักษณะที่เป็นความขัดแย้งหรือบ่งบอกถึงความขัดแย้ง ซึ่งสามารถที่จะจัดกรอบเกี่ยวกับประเด็นที่ว่าด้วยความหมายของความขัดแย้ง ศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล ได้ให้ความหมายคำว่า ความขัดแย้งว่าหมายถึง ความแตกต่างของ จุดประสงค์ ความเชื่อและค่านิยมระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล ซึ่งความขัดแย้งในสถานการณ์ใดก็ตามเป็นการแสดงออกของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ความหมายนี้จะเห็นได้ว่าความขัดแย้ง เป็นความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของบุคคลหรือกลุ่มคน ที่มีความคิดเห็น ค่านิยม และเป้าหมาย ไม่เป็นไปในทางเดียวกัน รวมไปถึงความขัดแย้งที่เป็นรูปแบบของการต่อสู้เพื่อทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด หรือการที่ฝ่ายหนึ่งรุกล้ำหรือขัดขวางการกระทำอีกฝ่ายเพื่อให้เป้าหมายของตนบรรลุผล ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวอาจจะสะท้อนออกมาในรูปของความไม่รุนแรงหรือรุนแรงก็ได้ (Center for Peace and Good Governance, 2011) ความขัดแย้งก็คือชนิดของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นชนิดหนึ่ง เมื่อกลุ่มตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปมีความคิดเห็น การรับรู้ที่ได้มาจากกิจกรรม สิ่งจูงใจ ความคาดหวัง ค่านิยม หรือการเกี่ยวข้องต่อกันไม่ลงรอยกันเป็นปรปักษ์ต่อกัน (ThongchaiSantiwong and SomchaiSantiwong, 2003) อย่างไรก็ตาม จากความหมายของความขัดแย้งดังที่ได้นำเสนอแล้ว ในเบื้องต้นนั้นผู้เขียนมองว่า อาจจะสามารถสรุปออกเป็น ๒ ความหมายหลัก กล่าวคือ ความหมายในแง่บวก และความหมายในแง่ลบ ๑. ความหมายของความขัดแย้งในแง่บวก หมายถึง ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดในเชิงสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดผลดีต่อตัวเอง องค์กร และสังคมทั้งในแง่ของทัศนคติ และพฤติกรรมในบางคราวเมื่อเกิดความขัดแย้งแล้ว ก็สามารถที่จะหาทางออกในเชิงสมานฉันท์ ๒. ความหมายของความขัดแย้งในแง่ลบ หมายถึง ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดผลเสีย และบรรยากาศที่ไม่ดีต่อตัวเอง องค์กรและสังคม อันเป็นการสะท้อนรูปลักษณะของความขัดแย้งออกมาในมิติของความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการด่ากัน การทะเลาะวิวาท ทาร้ายร่างกาย และทำสงครามประหัตประหารซึ่งกันและกัน จากความหมายดังกล่าวผู้เขียนมองว่า ความขัดแย้งเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่ขัดกันทั้งภายในตนเอง ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีผลทำให้เกิดการแข่งขันหรือการทำลายกัน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งนั้นมีพัฒนาการจากทฤษฎีดั้งเดิมที่เป็นแนวคิดชั้นคลาสสิก (Classic) ก่อนที่จะมีการพัฒนาและขยายให้กว้างขวางขึ้นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทรรศนะไว้ดังนี้

๑. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Socrates (โสเครเตส) (SothebSoontombhesaj,1997) นักปราชญ์ชาวกรีกโบราณที่ใช้การถามตอบหรือวาทศิลป์เพื่อแสวงหา
ค ว า ม ร ู้ ที่ ถู ก ต้ อ ง

และสมเหตุสมผลมากกว่าเดิม ถือเป็นความขัดแย้งในทางความรู้ของบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้ถามและผู้ตอบ ผู้ถามมักจะตั้งถามจนผู้ตอบไม่สามารถโต้แย้งได้และยอมจำนน ผู้ถามจึงจะบอกคำตอบที่ถูกต้องให้ความขัดแย้งแบบนี้เรียกว่า "ความขัดแย้งแบบสมเหตุสมผลมากกว่าเดิม" (Logical Consistency) ซึ่งถือเป็นวิธีการที่ Socrates ใช้สอนศิษย์และผู้คนในสมัยนั้น

๒. ทฤษฎีความขัดแย้งของ Immanuel Kant (2001) นักทฤษฎีความขัดแย้งชาวเยอรมัน ที่ได้เสนอทฤษฎีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญ คือ ความขัดแย้ง (Dialectic) ที่เริ่มจาก "ข้อเสนอเบื้องต้น" (Thesis) แล้วมีข้อขัดแย้ง (Antithesis) จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น มนุษย์แต่ละคนจะมีความขัดแย้งธรรมชาติ (Natural Dialectics) คือ ความขัดแย้งในจิตใจ และมนุษย์ทุกคนมีความเห็นแก่ตัวละเมียดและเอาเปรียบอยู่เสมอซึ่งถือเป็นมูลเหตุสำคัญของปัญหาความขัดแย้ง

๓. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fredrich Hegel (1987) เป็นนักทฤษฎีความขัดแย้งชาวเยอรมันโดยมองว่าความขัดแย้งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ปกครองรัฐบางรัฐพยายามที่จะครอบครองและควบคุมรัฐอื่น ๆ ไว้ จึงเป็นเหตุให้เกิดสงครามระหว่างรัฐขึ้น ถือเป็นความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ (Historical Conflict)

๔. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Ludwig Feuerbach (1987) เป็นอีกหนึ่งนักทฤษฎีความขัดแย้งของชาวเยอรมัน ที่มองว่ามนุษย์แต่ละคนต่างมีความเห็นแก่ตัวและมีความพยายามที่จะครอบครองวัตถุต่าง ๆ ไว้ให้ได้มากที่สุด และเมื่อมนุษย์ไม่สามารถที่จะครอบครองวัตถุได้มากดังที่ตั้งใจ ความขัดแย้งจากการแก่งแย่งแข่งขันจึงเกิดขึ้น ปรัชญาการณีนี้นี้จึงเรียกว่า "ความขัดแย้งทางวัตถุ" (Material Dialectic)

๕. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Karl Marx (1904) เชื่อว่าความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงเป็นของคู่กัน ความขัดแย้งเป็นกฎพื้นฐานของชีวิต และความขัดแย้งเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสังคม Karl Marx ยังเชื่อว่า จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจากเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกันความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก และจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง จุดเน้นในแนวคิดของ Karl Marx จึงอยู่ที่เศรษฐกิจ การต่อสู้ของชนชั้นการแสวงหาประโยชน์ และการปฏิวัติ

๖. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Max Weber (1968) ยอมรับว่าความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคลพบได้ทุกหนทุกแห่งในสังคม ความขัดแย้งเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการที่จะบรรลุความปรารถนาของตนเกิดปะทะกับการต่อต้านของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือหลาย ๆ กลุ่ม และความขัดแย้งเป็นผลมาจากการมีทรัพยากรหรือรางวัลอย่างจำกัด Max Weber ยังถือว่า "การแข่งขัน" (Competition) เป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้ง เพราะในการแข่งขันนั้นถึงจะมีกฎหรือกติกาที่ทุกฝ่ายยอมรับ แต่การแพ้-ชนะ ก็จะเป็นชนวนสำคัญที่นำมาซึ่งความขัดแย้งด้วย

๗. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Georg Simmel (1968) เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันที่ชี้ให้เห็นว่า "ความขัดแย้ง" เป็นปฏิสัมพันธ์รูปแบบหนึ่ง (Association) ที่เกิดขึ้นในกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน Georg Simmel ยังเชื่อว่า ความขัดแย้งระหว่างสองฝ่ายแสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์และความสามัคคีกลมเกลียวภายในกลุ่ม ขณะเดียวกันความกลมเกลียวภายในกลุ่มก็เป็นอีกสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นเดียวกัน

๘. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Gaetano Mosca (1939) เป็นนักสังคมวิทยาชาวอิตาลีที่เชื่อว่าความขัดแย้งในสังคมไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือ ระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม เป็นเรื่องปกติที่เกิดโดยธรรมชาติและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการดำรงชีวิต และยังเป็นสาเหตุในการสร้างความก้าวหน้า ความเป็นระเบียบของสังคม และเสรีภาพทางการเมือง

๙. ทฤษฎีความขัดแย้งตามแนวคิดของ Lewis A. Coser (1965) เป็นนักสังคมวิทยาชาวอเมริกันที่พยายามชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งเป็นทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ และความขัดแย้งอาจนำไปสู่ความกลมเกลียวหรือความแตกแยกได้ เช่น ความขัดแย้งกับกลุ่มภายนอกจะนำไปสู่ความกลมเกลียวภายในที่แน่นแฟ้นของคนในกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป ความขัดแย้งนั้นสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เป็นต้นว่า เกิดจากการต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ การมีแนวคิดที่จะแก่งแย่งแข่งขันเพื่อเข้าควบคุมหรือครอบครองบางสิ่งบางอย่าง โดยมีพื้นฐานที่มาจากความเห็นแก่ตัวที่มีอยู่ในตัวตนของมนุษย์ ขณะเดียวกันในอีกมุมมองหนึ่งกลับเห็นว่าเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ต่างหากที่เป็นชนวนให้ผู้คนแก่งแย่งแข่งขันจนเกิดความขัดแย้ง สุดท้ายจึงต้องแสวงหาอำนาจเพื่อจะได้เข้าไปควบคุมหรือครอบครองอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยผ่านกระบวนการแข่งขัน ต่อสู้ ดิ้นรน ทั้งในระหว่างตัวตนหรือกลุ่มก่อนที่มีรากฐานการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และแปรเปลี่ยนสภาพจากความกลมเกลียวสู่ความขัดแย้ง หรือ จากความขัดแย้งมุ่งสู่ความกลมเกลียวสมานฉันท์ ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจกระทำต่อกันในลักษณะตัวต่อตัว กลุ่มต่อกลุ่ม หรือมีการจับมือกันในลักษณะที่มากกว่าพหุภาคีก็เกิดขึ้นได้

วิธีการแก้ไขและลดความขัดแย้ง

Johnson David, & Johnson Roger (1987) มีแนวคิดการจัดการแก้ไขความขัดแย้งว่าบุคคลแตกต่างกัน จึงใช้กลยุทธ์ในการจัดการความขัดแย้งโดยแต่ละคนมีรูปแบบการแก้ปัญหาเป็นของตน สามารถเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้งในภาวะขัดแย้ง ประเด็นหลักที่ต้องใส่ใจ คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ส่วนตัว เมื่ออยู่ในภาวะขัดแย้ง คนแต่ละคนจะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากผู้อื่น และการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น แบบพฤติกรรมในการจัดการความขัดแย้ง ๕ แบบ คือ

๑. ลักษณะแบบ “เต่า”(ถอนตัว, หดหัว) มีลักษณะหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ยอมละ วัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ส่วนตัว โดยการหลีกเลี่ยงไม่เผชิญกับคู่กรณี จะไม่ตัดสินใจอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหา

๒. ลักษณะแบบ “ฉลาม” (บังคับ, ขอบใช้กำลัง) เป็นการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้ อำนาจตามตำแหน่ง คำนึงถึงเป้าหมายงานหรือความต้องการของตนเองมากกว่าความสัมพันธ์กับ เพื่อนร่วมงาน

๓. ลักษณะแบบ “ตุ๊กตาหิม” (สัมพันธ์ภาพราบรื่น) เชื่อว่าความขัดแย้งหลีกเลี่ยงได้ เพื่อเห็นแก่ความกลมเกลียว ยอมยกเลิเป้าหมาย เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีไว้

๔. ลักษณะแบบ “สุนัขจิ้งจอก” (ประนีประนอม, แก้ปัญหาเฉพาะหน้า) จะคำนึงถึง เป้าหมายส่วนตนและสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นในระดับปานกลาง แสวงหาการประนีประนอม พร้อมและเต็มใจที่จะสละวัตถุประสงค์และสัมพันธ์ภาพบางส่วนเพื่อหาข้อตกลงร่วมที่ดี

๕. ลักษณะแบบ “นกฮูก” (เผชิญหน้ากัน, สุขุม) จะมองความขัดแย้งว่าเป็นปัญหา ที่จะต้องแก้ไข ให้คุณค่าแก่เป้าหมายและสัมพันธ์ภาพ สิ่งที่ต้องการคือการบรรลุเป้าหมายของตนเอง และผู้อื่น

การแก้ปัญหาความขัดแย้งมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และบุคลิกของผู้ขัดแย้ง ว่าเป็นอย่างไร เราต้องเลือกวิธีการแก้ปัญหาให้ถูกวิธีและพยายามทำให้ทุกคนเป็นผู้ชนะ องค์กร จึงจะประสบความสำเร็จ

โดยเราสามารถเปลี่ยนจากการทำลายที่เกิดจากความขัดแย้ง (Destructive Conflict) ให้กลายเป็นความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ (Constructive Conflict) ก็คือ เราต้องมองลงไปที่เนื้อหาของ ความขัดแย้งแทนที่จะมองที่ตัวบุคคลวิธีการนี้เป็นการมุ่งที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าการตำหนิ (Blaming) คู่กรณี ซึ่งไม่สามารถสร้างผลดีอย่างไรเลย แต่กลับเป็นการก่อให้เกิดความขัดแย้ง เพิ่มมากขึ้น

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเราจึงจำเป็นต้องเลือกหาวิธีการต่างๆ มาจัดการกับ ความขัดแย้งนั้นๆ ซึ่งจำแนกตามพฤติกรรมที่เป็นหลักสำคัญอันเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งพื้นฐาน ๕ วิธี ได้แก่

๑. การหลีกเลี่ยง (Avoidance) ผู้เขียนมองว่าการหลีกเลี่ยงเป็นวิธีการที่ให้ประสิทธิภาพ ผลน้อยที่สุดใน ๕ วิธีการแก้ไขความขัดแย้งทั้งหมด เพราะเนื่องจากการหลีกเลี่ยงมิได้ทำให้ความ ขัดแย้งนั้นหมดไป แต่เป็นเพียงการหลบเลี่ยงจากปัญหาที่ไม่ได้เกิดการแก้ไข และพร้อมที่จะกลับมา เจอกับปัญหาได้อีกตลอดเวลา รวมทั้งยังอาจเป็นการก่อให้เกิดคู่กรณีเกิดโทสะได้ เช่น ฝ่ายตรงข้าม อาจจะคิดว่า เราไม่ให้ความสำคัญหรือสนใจเพียงพอในการรับฟัง จึงกลับกลายเป็นการเพิ่มความ ขัดแย้งมากขึ้นไปอีก ผู้ที่ใช้วิธีการนี้มักจะพยายามให้ตนเองหนีไปจากเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้ง

โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามที่จะนำข้อโต้แย้งเข้ามาหาตน หรือโดยวิธีการเปลี่ยนประเด็นการสนทนา (Changing Issues) ดังนั้น วิธีการหลีกเลี่ยงจึงเป็นการหนีปัญหา ผู้ที่ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงอาจต้องคอยหาตระแวงว่าวันใดวันหนึ่งจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงนิยมใช้สำหรับผู้อ่อนแอ ไม่มีความสามารถในการเผชิญหน้า แต่อาจจะใช้ได้ดีสำหรับประเด็นปัญหาที่ไม่ค่อยจะสำคัญนัก (SmitSachchukom, 2007)

๒. การปรองดอง (Accommodation) ผู้เขียนมองว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาด้วยการยอมเสียสละความต้องการของตนเอง เพื่อที่จะให้ฝ่ายตรงข้ามบรรลุความต้องการของตน เป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่อีกฝ่าย เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งแต่วิธีนี้มักจะก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ยินยอมให้ เพราะตนต้องยอมสละความต้องการและเป้าประสงค์ของตนให้แก่ผู้อื่น จึงเป็นการสร้างความคับแค้นใจที่ติดอยู่ในใจ วิธีการนี้จึงไม่ใช่ทางเลือกที่ดีนักในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (สมิต สัจฉกร)

๓. การประนีประนอม (Compromise) ผู้เขียนมองว่าเป็นวิธีที่บุคคลทั้ง ๒ ฝ่ายที่มีความขัดแย้ง สามารถตกลงกันได้โดยวิธี “พบกันครึ่งทาง” ต่างฝ่ายต่างต้องยอมลดความต้องการของตนบางส่วน ดังนั้น วิธีการนั้นจึงเป็นการที่แต่ละฝ่ายต้องเสียสละบางส่วน เพื่อให้ได้ข้อตกลงที่สามารถยุติปัญหาความขัดแย้ง มักจะพบได้ว่าบุคคลทั้งสองฝ่าย จะไม่ค่อยเห็นด้วยอย่างเต็มที่นักในระยะยาว เพราะต่างฝ่ายต่างก็ต้องยอมเสียบางส่วนของตน อาจจะด้วยความไม่เต็มใจ อย่างไรก็ตามการใช้วิธีประนีประนอมเพื่อลดข้อขัดแย้งอาจจะใช้ได้ผลกับความขัดแย้งในผลประโยชน์อันเกิดจากความจำกัดของทรัพยากร (Scarce Resources) ที่จะมีผลสนองต่อความต้องการของแต่ละฝ่ายได้

๔. การแข่งขัน (Competition) ผู้เขียนมองว่าเป็นการใช้วิธีเอาแพ้เอาชนะ เพื่อให้ตนเองสามารถบรรลุความต้องการ อาจจะต้องใช้อำนาจหรือการแสดงความก้าวร้าวรุนแรง อันอาจจะเกิดมาจากเมื่อมีอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางมิให้บรรลุเป้าหมาย จึงใช้วิธีการที่อาจจะต้องทำลายอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนหวังไว้ผู้ที่อยู่ในลักษณะของการแข่งขันมักจะแสวงหาข้อโต้แย้งอยู่เสมอและจะคำนึงถึงจุดหมายเฉพาะของตนโดยใช้การบีบบังคับให้มีการยอมรับ เพื่ออำนาจที่เหนือกว่า และจะรับรู้เฉพาะจุดดีของตน มองหาจุดบกพร่องของฝ่ายตรงข้ามวิธีการนี้เป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ที่เป็นฝ่ายชนะแต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่เป็นฝ่ายแพ้อาจจะเก็บความคับแค้นใจไว้ในขณะหนึ่ง เพื่อรอเวลาที่จะหาทางแก้แค้นในที่สุด อย่างไรก็ตาม วิธีการแข่งขันถือได้ว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผล เมื่อทั้ง ๒ ฝ่าย มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพียงช่วงระยะเวลาอันสั้น และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรักษาสัมพันธภาพในระยะยาว การแข่งขันจึงเป็นวิธีที่รวดเร็วของการแก้ไขข้อขัดแย้งในกรณีนี้

๕. การร่วมมือ (Collaboration) ผู้เขียนมองว่าโดยทั่วไปการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการเผชิญหน้า เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจากวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่กล่าวมาแล้ว

ทั้งหมดคู่กรณีทั้งสองฝ่ายยินยอมที่จะหันหน้าเข้าหาหรือกันเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในการช่วยกันบริหารความขัดแย้ง การร่วมมือกันเป็นการทำความเข้าใจในลักษณะของการบรรลุถึงข้อยุติโดยวิธีการซึ่งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ และยินยอมพร้อมใจ รวมทั้งยอมที่จะปฏิบัติตามผลของข้อยุตินั้น อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลามากในการจัดการแก้ไขปัญหาก็เป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อขัดแย้งทุกฝ่ายที่มีสัมพันธภาพในการทำงานอยู่ร่วมกันในระยะยาว

นอกจากวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง ๕ วิธี ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีวิธีอื่นๆ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้กันได้ผล ทั้งในระดับประเทศและระดับความขัดแย้งต่างๆ ไป ดังนี้

การนั่งลงเจรจา (Bargain Table) เป็นวิธีหนึ่งในลักษณะของการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งมีความยินยอม ตกลงที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญห โดยที่ทุกฝ่ายต้องมานั่งคุยกัน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และหาวิธีการเพื่อให้สามารถส่งเสริมอีกฝ่ายให้บรรลุเป้าประสงค์ในขั้นที่ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจ

การใช้บุคคลที่สาม (Third Party) มาทำหน้าที่ในการช่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในลักษณะที่คู่กรณีไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาหรือหาข้อยุติจากข้อขัดแย้งได้ บุคคลที่สามอาจจะเป็นเพื่อนบุคคลที่คู่กรณีทุกฝ่ายให้ความเคารพ ไว้วางใจ เชื่อใจ, บุคคลที่อยู่ในระดับสูงกว่าในหน่วยงาน, ฝ่ายบุคคล(ที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและยุติข้อโต้แย้งโดยเฉพาะ) และยังสามารถถึงการใช้ออนูญาโตตุลาการ (Arbitrator) หรือผู้ประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliator) ในการเจรจาทำความเข้าใจ โดยที่บุคคลที่สามเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยนั้น จะต้องได้รับการยินยอมพร้อมใจจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายในการที่จะมาช่วยไกล่เกลี่ย บุคคลที่สามจึงจะทำให้เกิด ประสิทธิผลในการแก้ไขความขัดแย้ง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่สามจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในความขัดแย้งเพิ่มขึ้นมา ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของคู่กรณีไม่ยอมรับให้มีบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้อง บุคคลที่สามจำเป็นต้องเลือกจากผู้มีทักษะในการที่จะวินิจฉัยหาสาเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้งได้ รวมทั้งต้องสามารถชักนำให้คู่กรณีมาพบปะเจรจากันอย่างเปิดเผยจริงใจเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจและตกลงยุติข้อขัดแย้ง

เมื่อกล่าวโดยสรุปคือ ทุกๆ คนต้องรู้จักหลักในการเจรจา หรือจุดประสงค์ของการเจรจาว่าต้องการอะไร แล้วก็จะสามารถเห็นด้วยทิศทางเมื่อเริ่มเจรจา ควรหลีกเลี่ยงช่วงเวลาหรือการแทรกแซงที่ทำให้เกิดส่วนเบี่ยงเบน ในการพิจารณาข้อตกลง จะต้องใช้ความรู้สึกของตนเองเป็นสำคัญ เพราะว่า มันแสดงว่าคุณรู้จักตนเอง มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่อ่อนแอ เมื่อคุณรู้จักตนเอง คุณจะสามารถมองเห็นส่วนดี และข้อบกพร่องของคำแนะนำในเรื่องที่เจรจา ตกลงกัน และเมื่อมีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณจะรู้ว่าคุณต้องการอะไรและไม่ต้องการอะไร

ทฤษฎีพึ่งพากันและกัน

เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาในช่วงปี ๑๙๗๐ โดยการพัฒนาแนวคิดการพึ่งพาอาศัยกัน เกิดขึ้นจากการตระหนักถึงของนักวิชาการในช่วงปี ๑๙๕๐-๑๙๖๐ ว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่แต่เดิมเน้นในเรื่องของผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงทางการเมือง ไม่เพียงพอที่จะอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นได้ในยุคใหม่ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน มีตัวแสดงที่หลากหลาย และรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มิได้มีรัฐเป็นผู้กำหนดรูปแบบอีกต่อไป จากการเกิดขึ้นมากมายของตัวแสดงในปัจจุบัน เช่น บริษัทข้ามชาติองค์กรระหว่างประเทศ หรือแม้กระทั่งผู้ก่อการร้ายข้ามชาติ โดยในช่วงปี ๑๙๗๐ ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกันได้รับการนิยามที่ชัดเจนขึ้น โดยให้ความหมายครอบคลุมถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่นที่เกิดขึ้น เช่น บทบาทของตัวแสดงอื่นที่มีใช้รัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ได้มีการให้สมมติฐานว่า การพึ่งพาอาศัยกันนี้ประเทศใดประเทศหนึ่งจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ หากปราศจากความร่วมมือของประเทศอื่น ๆ ร่วมด้วย

สำหรับนักทฤษฎีที่มีชื่อเสียงในแนวคิด การพึ่งพาอาศัยกัน(Interdependency Theory) นี้ ได้แก่ โรเบิร์ต โอ. เคียวเฮน และโจเซฟเอช. ไน (Robert O. Keohane and Joseph S. Nye) ได้เสนอลักษณะของ แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกันซึ่งมีแนวให้ความสำคัญในประเด็นเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและสวัสดิการ โดยถือว่าการพึ่งพาอาศัยกันจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อสังคมนั้นๆ กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมและมีการทำให้ทันสมัย ยิ่งกว่านั้นเมื่อกระบวนการดังกล่าวเพิ่มขึ้น วิถีทางที่จะเข้าสู่ ตลาดเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จและรักษาความเจริญทางเศรษฐกิจเอาไว้ เช่น ระบบการค้า (Trade System) เป็นตัวอย่างรูปแบบของ กระบวนการการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจ โดยหากอัตราส่วนของการค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ขยายตัวขึ้นเท่าไร ย่อมหมายความว่ารัฐพึ่งพากระบวนการค้าระหว่างประเทศมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ “การพึ่งพาอาศัยกัน” ยังหมายรวมถึง ความรู้สึกตอบสนองต่อกัน(Sensitivity) อย่างน้อยในระยะใดระยะหนึ่ง และคำว่า “การพึ่งพาอาศัยกัน” ยังเป็นไปในลักษณะการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Mutual Dependence) โดยมีสาเหตุจากความจำเป็นของสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่ทำให้แต่ละฝ่ายต้องแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือพึ่งพาระหว่างประเทศซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye ยังได้อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยกันไว้ว่า ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันนี้จะก่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยที่เพิ่มขึ้น

เรื่อยๆระหว่างประเทศต่างๆ จนเกิดเป็นการพึ่งพาที่ซับซ้อน ทั้งในระดับทวีปภาคีและพหุภาคี จนนำไปสู่ความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่งผลจากการพึ่งพาอาศัยจะก่อให้เกิดผลสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การพึ่งพาอาศัยจะก่อให้เกิดความความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ลักษณะสำคัญคือ ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนทางเศรษฐกิจผ่านช่องทางเลือกที่หลากหลาย เกิดการเปลี่ยนนโยบายของแต่ละประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับลำดับของความสำคัญและการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้แนวนโยบายทางการทหารจะมีใช้เครื่องมือที่ได้ผลในการดำเนินนโยบายต่างประเทศอีกต่อไป

๒. ระดับการพึ่งพาอาศัยที่เพิ่มมากขึ้นจะลดความสามารถของรัฐบาลในการปกครองตนเอง โดยจะมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ลดอำนาจอธิปไตยของตนเองลง เพื่อแลกเปลี่ยนกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

๓. รัฐมีใช้ตัวแสดงที่สำคัญเพียงหนึ่งเดียวในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกต่อไป ตัวแสดงอื่นๆ เช่น บริษัทข้ามชาติ องค์กรระหว่างประเทศ จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลประโยชน์แห่งชาติจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น แปรผันไปตามการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

๔. การพึ่งพาอาศัยจะนำไปสู่การพัฒนาที่ทันสมัย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อเนื่องคือ การพึ่งพาอาศัยกันมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการวิจัยยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย พบงานวิจัยของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ให้รายละเอียดไว้ว่ายุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย คือ READ: CLIP ประกอบด้วย

๑. Research ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการวิจัยเพื่อการพัฒนาทางไซเบอร์
๒. Education ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาในการสร้างพื้นฐานของประชาชนในประเทศไทย
๓. Awareness ยุทธศาสตร์การสร้างการตระหนักรู้ทางไซเบอร์ให้กับประชาชน
๔. Development ยุทธศาสตร์การพัฒนาความก้าวหน้าทางไซเบอร์
๕. Coordinate ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน
๖. Law ยุทธศาสตร์การกำหนดใช้กฎหมายทางไซเบอร์และการบังคับใช้กับประชาชน
๗. Integration ยุทธศาสตร์การบูรณาการร่วมกันเพื่อแบ่งปันข้อมูล
๘. Perception Prepares and Protect ยุทธศาสตร์การรับรู้ทางไซเบอร์ร่วมกัน เตรียมและปกป้องทางไซเบอร์

ประเทศไทยกล่าวได้ว่าแม้ไม่ใช่เป้าหมายโดยตรงของกลุ่มผู้ก่อการร้ายแต่อาจตกเป็นเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติการของกลุ่มผู้ก่อการร้าย เนื่องจากประเทศไทยมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศตะวันตกซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ก่อการร้ายจำนวนมาก โดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายส่วนใหญ่ที่เข้ามาเคลื่อนไหวและปฏิบัติการในประเทศไทยจะใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งที่หลบภัยและผลิตยุทธโศปกรณ์ของกลุ่มผู้ก่อการร้าย อีกทั้งยังแสวงหาผลประโยชน์จากการการเงิน การธนาคาร ประเทศไทยมีมาตรการที่ไม่รัดกุมเป็นช่องทางสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มผู้ก่อการร้าย นอกจากนี้การก่อการร้ายเชื่อมโยงกับการก่ออาชญากรรมประเภทอื่นด้วย เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ การฟอกเงิน การปลอมแปลงเอกสารเดินทาง บัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการ เป็นต้น ผู้ก่อการร้ายผลิตและลักลอบค้ายาเสพติดสามารถสร้างเงินและรายได้จำนวนมากมาหาศาลให้กับผู้ก่อการร้าย และนำเงินที่ได้มาซื้ออาวุธหรือสร้างฐานกำลังเพื่อดำเนินการก่อการร้ายกับประเทศที่เป็นเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ประเทศไทยเป็นฐาน หรือศูนย์กลางในการจัดส่งอาวุธ หรือเป็นทางผ่านไปยังประเทศเป้าหมาย

วิธีการก่อการร้ายทางไซเบอร์ มีวิธีการดังนี้

๑. ผู้ก่อการร้ายซึ่งต้องมีความรู้ทางไซเบอร์หรือเทคโนโลยี ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ต้องการจะกระทำ
๒. สร้างหรือพัฒนาเครื่องมือให้ตรงกับความต้องการต่อเป้าหมาย เครื่องมือที่สำคัญของการก่อการร้ายทางไซเบอร์คือ อินเทอร์เน็ต
๓. ระดมคนหรือหาสมาชิกที่มีแนวความคิดแนวทางเดียวกัน
๔. ระดมเงินทุนในการสนับสนุน
๕. ปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อมุ่งเป้าหมายทางการเมือง

การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีการตื่นตัวและตระหนักในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์แต่มีการดำเนินการแบบแยกส่วน มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ตระหนักในความปลอดภัยทางไซเบอร์ สอดคล้องกับ Numfon (2006) ที่วิจัยเรื่อง การจัดตั้งองค์การชำนาญพิเศษเพื่อดำเนินการยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายพบว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในประเทศไทยในลักษณะที่มีความรุนแรงรวมถึงการก่อการร้ายรูปแบบใหม่ในอนาคต องค์การต่อต้านการก่อการร้ายจะไม่สามารถจัดการและปัญหาของโครงสร้างขององค์กรคือ องค์การมีสายการบังคับบัญชาและปฏิบัติตามคำสั่งองค์กรสูงสุดเหนือขึ้นไป ต้องได้รับการอนุมัติในการเข้าจัดการกับปัญหาทุกครั้งและองค์การมีโครงสร้างหลวม บริหารงานยากขาดเอกภาพในการแก้ปัญหา อำนาจในการตัดสินใจและสั่งการด้านนโยบายไม่มีอิสระ

สรุปได้ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการก่อการร้ายในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความรุนแรงของการก่อการร้ายมากขึ้น โดยแนวทางหรือนโยบายของผู้บริหารที่มีทิศทางของการสร้างการ

ตระหนักถึงภัยในการโจมตีของไซเบอร์ ประเด็นสำคัญคือ การสร้างความชัดเจนหรือมีนโยบายต่อการดำเนินงานขององค์กรให้มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ลดปัญหาเรื่องระบบการทำงานที่มีระบบอุปถัมภ์การคอร์รัปชัน สายการบังคับบัญชาที่มีมากจนเกิดความยุ่งยาก หากลดปัญหาเหล่านี้ได้จะทำให้การทำงานในการป้องกันหรือต่อต้านการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สื่อสังคมออนไลน์

๑. ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔) ได้บัญญัติคำว่า “Social Media” ไว้ว่า “สื่อสังคม” หมายถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสร้าง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ สื่อเหล่านี้เป็นของบริษัทต่าง ๆ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของตน

กานดา รุณนะพงศา สายแก้ว อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้นิยามว่า

มีเดีย (Media) หมายถึงสื่อ หรือเครื่องมือที่ใช้เพื่อการสื่อสาร

โซเชียล (Social) หมายถึง สังคม และในบริบทของโซเชียลมีเดีย โซเชียลหมายถึง การแบ่งปันในสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการแบ่งปันเนื้อหา หรือปฏิสัมพันธ์ในสังคม เพราะฉะนั้น โซเชียลมีเดียในที่นี้หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้ผู้ใช้แสดงความเป็นตัวตนของตนเอง เพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์กัน หรือแบ่งปันข้อมูลกับบุคคลอื่น

อรรธรณ วงศ์แก้วโพธิ์ทอง, ๒๕๕๓ ให้นิยามไว้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ หรือ SocialMedia หมายถึง สื่อดิจิทัลที่ทำงานอยู่บนพื้นฐานเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต ที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม ที่มีผู้สื่อสารจัดทำขึ้น โดยที่ผู้เขียนจัดทำขึ้นเองแล้วนำมาแบ่งปันเนื้อหา ข้อมูล ข่าวสาร ประสพการณ์ และพูดคุยให้ผู้ใช้ในโลกออนไลน์ กับคนที่อยู่ในสังคมเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๒. ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ มีด้วยกันหลายชนิด ขึ้นอยู่กับลักษณะของการนำมาใช้โดยสามารถแบ่งเป็นกลุ่ม หลักดังนี้

๒.๑ Weblogs หรือเรียกสั้นๆว่า Blogs คือ สื่อส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ข้อคิดเห็น บันทึกส่วนตัว โดยสามารถแบ่งปันให้บุคคลอื่นๆ โดยผู้รับสารสามารถเข้าไปอ่าน หรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ซึ่งการแสดงเนื้อหาของบล็อกนั้นจะเรียงลำดับจากเนื้อหาใหม่ไปสู่เนื้อหาเก่า ผู้เขียนและผู้อ่านสามารถค้นหาเนื้อหาย้อนหลังเพื่ออ่าน และแก้ไขเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา เช่น ExteenBloggang Wordpress BloggerOkonation

๒.๒ Social Networking หรือเครือข่ายทางสังคมในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครือข่ายทางสังคมที่ใช้สำหรับเชื่อมต่อระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มสังคม (Social Community) เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันทั้งด้านธุรกิจ การเมือง การศึกษา เช่น Facebook Linked in Instagram Tumblr เป็นต้น

๒.๓ Micro Blogging และ Micro Sharing หรือที่เรียกกันว่า “บล็อกจ๊ว” ซึ่งเป็นเว็บเซอร์วิสหรือเว็บไซต์ที่ให้บริการแก่บุคคลทั่วไป สำหรับให้ผู้ใช้บริการเขียนข้อความสั้นๆ ประมาณ ๒๘๐ ตัวอักษร ที่เรียกว่า “Status” หรือ “Notice” เพื่อแสดงสถานะของตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ หรือแจ้งข่าวสารต่างๆ แก่กลุ่มเพื่อนในสังคมออนไลน์ ทั้งนี้การกำหนดให้ใช้ข้อมูลในรูปแบบข้อความสั้นๆ ก็เพื่อให้ผู้ใช้ที่เป็นทั้งผู้เขียนและผู้อ่านเข้าใจง่าย ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ Twitter

๒.๔ Online Video เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการวิดีโอออนไลน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเนื้อหาที่น่าสนใจในวิดีโอออนไลน์ไม่ถูกจำกัดโดยผังรายการที่แน่นอนและตายตัว ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถติดตามชมได้อย่างต่อเนื่อง เพราะไม่มีโฆษณาคั่น รวมทั้งผู้ใช้สามารถเลือกชมเนื้อหาได้ตามความต้องการและยังสามารถเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้จำนวนมากอีกด้วย เช่น YouTube DailyMotion Vimeo เป็นต้น

๒.๕ Photo Sharing เป็นเว็บไซต์ที่เน้นให้บริการฝากรูปภาพโดยผู้ใช้บริการสามารถอัปโหลดและดาวน์โหลดรูปภาพเพื่อนำมาใช้งานได้ ที่สำคัญนอกเหนือจากผู้ใช้บริการจะมีโอกาสแบ่งปันรูปภาพแล้ว ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เพื่อเสนอขายภาพที่ตนเองนำเข้าไปฝากได้อีกด้วย เช่น Flickr Photobucket Photoshop Express เป็นต้น

๒.๖ Wikis เป็นเว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data/Knowledge) ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่อาจจะเป็นนักวิชาการ นักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านต่างๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งผู้ใช้สามารถเขียนหรือแก้ไขข้อมูลได้อย่างอิสระ เช่น Wikipedia Google Earth diggZy Favorites Online เป็นต้น

๒.๗ Virtual Worlds คือการสร้างโลกจินตนาการโดยจำลองส่วนหนึ่งของชีวิตลงไปจัดเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่บรรดาผู้ท่องโลกไซเบอร์ใช้เพื่อสื่อสารระหว่างกันบนอินเทอร์เน็ต ในลักษณะโลกเสมือนจริง (Virtual Reality) ซึ่งผู้ที่เข้าไปใช้บริการอาจจะเป็นบริษัทหรือองค์การด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา รวมถึงองค์การด้านสื่อ เช่น สำนักข่าวรอยเตอร์สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อพื้นที่เพื่อให้บุคคลในบริษัทหรือองค์กรได้มีช่องทางในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ไปยังกลุ่มเครือข่ายผู้ใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่ม ลูกค้าทั้งหลักและรองหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ของบริษัท หรือองค์การก็ได้ ปัจจุบันเว็บไซต์ที่ใช้หลัก Virtual Worlds ที่ประสบผลสำเร็จและมีชื่อเสียง คือ Second life

๒.๘ Crowd Sourcing มาจากการรวมของคำสองคำคือ Crowd และ Outsourcing เป็นหลักการขอความร่วมมือจากบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยสามารถจัดทำในรูปของเว็บไซต์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆทั้งทางธุรกิจ การศึกษา รวมทั้งการสื่อสารโดยอาจจะเป็นการดึงความร่วมมือจากเครือข่ายทางสังคมมาช่วยตรวจสอบข้อมูล เสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะกลุ่มคนที่เข้ามาให้ข้อมูลอาจจะจะเป็นประชาชนทั่วไปหรือ ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่อยู่ในภาคธุรกิจหรือแม้แต่ในสังคมนักข่าว ข้อดีของการใช้หลัก Crowd sourcingคือทำให้เกิดความหลากหลายทางความคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยตรวจสอบหรือคัดกรองข้อมูลซึ่งเป็นปัญหาสาธารณะร่วมกันได้ เช่น Idea stormMystarbucks Idea เป็นต้น

๒.๙ Podcasting หรือ Podcast มาจากการรวมตัวของสองคำ คือ “Pod” กับ “Broadcasting” ซึ่ง “POD” หรือ Personal On - Demand คือ อุปสงค์หรือความต้องการส่วนบุคคล ส่วน “Broadcasting” เป็นการนำสื่อต่างๆ มารวมกันในรูปของภาพและเสียง หรืออาจกล่าวง่ายๆ Podcast คือ การบันทึกภาพและเสียงแล้วนำมาไว้ในเว็บเพจ (Web Page) เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลภายนอก (The public in general) ที่สนใจดาวน์โหลดเพื่อนำไปใช้งาน เช่น Dual Geek Podcast Wiggly Podcast เป็นต้น

๒.๑๐ Discuss/Review/Opinion เป็นเว็บบอร์ดที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถแสดงความคิดเห็น โดยอาจจะเกี่ยวกับ สินค้าหรือบริการ ประเด็นสาธารณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เช่น EpinionsMoutshutYahoo!AnswerPantip เป็นต้น

สถานการณ์ภัยคุกคามแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับความมั่นคงของประเทศ

สถานการณ์การก่อการร้ายสากลนับวันจะมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ทำให้การทำงานของหน่วยข่าวกรองในการตรวจพบ สืบสวน หรือยุติพฤติกรรม ในปัจจุบันเป็นไปได้ยากมากกว่าในอดีต โดยอาจกล่าวได้ว่าการก่อการร้าย นอกจากเป็นภัยคุกคามในลักษณะทั้งที่ประเมินได้ล่วงหน้า (Known Threat) แล้ว ยังมีลักษณะประเมินล่วงหน้าได้ยาก หรืออาจเกิดเหตุอย่างไม่คาดคิด (Unknown Threat) ได้อยู่เสมอ

ในภาพรวม ฝ่ายความมั่นคงเรียกภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดสุดโต่งว่า Unknown Threat การตรวจพบการวางแผน ผู้เตรียมลงมือทำ และเป้าหมายสาธารณะ ทำได้ยาก การป้องกันจึงทำได้ยากเช่นกัน รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะกลุ่ม IS ที่มีฐานที่มั่นปฏิบัติการในพื้นที่ตะวันออกกลาง อิรัก และซีเรีย ส่งผลให้ปัจจุบันแนวรบในตะวันออกกลางลดลง ขณะที่แนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มยังคงอยู่และแผ่กระจายไปทั่วโลก ทำให้เกิดแนวโน้มที่กลุ่มจะแบ่งตัวเป็นเซลล์อิสระเข้ามาทดแทน และทำการก่อการร้ายในภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีโอกาสสูง หากไม่มีกลไกรับมือที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่ม IS ได้เผยแพร่แนวคิดรุนแรงสุดโต่งผ่านการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ที่มีความหลากหลายทั้งเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter Instagram และ YouTube ทั้งในรูปแบบการแจ้งข่าวสารปัจจุบัน เอกสารเผยแพร่ การใช้วิดีโอ สื่อบทประพันธ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่จัดทำโดยศูนย์สื่อ (Media Centers) ของจังหวัดสาขา (Wilayats) ของกลุ่ม IS ในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในตะวันออกกลาง มีการเผยแพร่หลายภาษา เท่าที่ปรากฏอย่างเป็นทางการมีถึงอย่างน้อย ๑๐ ภาษา (ไม่นับรวมภาษาที่ผู้สนับสนุน IS นำไปแปลแล้วเผยแพร่ต่อ) กลุ่ม IS สามารถสื่อสารส่งผ่านข้อมูลกันได้ในหลายภูมิภาค ทั้งยังสามารถส่งผ่านข้อความทางนิตยสารออนไลน์ เช่น Dabiq หรือนิตยสารในภูมิภาคอื่นที่มีกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนกลุ่ม IS เช่น นิตยสาร Al Mustaqbal ในอินโดนีเซีย ได้อย่างต่อเนื่อง

เหตุการณ์แรกเกิดขึ้นที่มัสยิด อัลนัวร์ ใจกลางเมืองโครสต์เซิร์ช เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต ๔๙ คน ผู้ก่อเหตุคือนายเบรนต์ ทาแรนท์ อายุ ๒๘ ปี ชาวออสเตรเลีย อดีตนายจ้างของเขาบอกนักข่าวว่า "ไม่เคยเห็นถึงความคิดแบบสุดโต่ง หรือพฤติกรรมประหลาด" ของนายเบรนต์เลยเอกสารที่ค้นพบเต็มไปด้วยถ้อยคำหยาบคายที่เขาโพสต์ มีความยาว ๑๖,๕๐๐ คำ ใช้ชื่อว่า "การแทนที่ครั้งใหญ่" (The Great Replacement) ซึ่งตรงกับชื่อของขบวนการเคลื่อนไหวระดับโลกที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในโลกออนไลน์

เขาระบุว่าได้เริ่มวางแผนก่อเหตุร้ายตั้งแต่กลับจากการเยือนยุโรปเมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๐ เนื่องจากรู้สึกไม่พอใจหลายเหตุการณ์ที่นั่น โดยเฉพาะเหตุผู้สนับสนุนกลุ่มรัฐอิสลามก่อเหตุโจมตีด้วยรถบรรทุกในสวีเดน และการที่ชาวฝรั่งเศสเลือกนายเอ็มมานูเอลมาครง นักการเมืองสายกลางเป็นประธานาธิบดี อีกทั้งความหลากหลาย โดยในขณะก่อเหตุ นายเบรนต์ ได้ถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live และมีการเผยแพร่ต่อใน Youtube ถือเป็นความล้มเหลวของสื่อสังคมออนไลน์ยักษ์ใหญ่ในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้

แม้เขาอ้างว่า สิ่งที่ทำไปไม่ใช่เพื่อชื่อเสียง แต่เขาลงบันทึกอย่างละเอียดถึงกระบวนการ และวิธีคิดของเขาในหลายประเด็น และยอมรับว่าเขาตั้งใจว่าจะรอดชีวิตจากการก่อเหตุร้ายครั้งนี้ ซึ่งจะกระพือความสะพรึงกลัวออกไป

เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๒ เกิดเหตุลอบวางระเบิดโบสถ์โรงแรมหรูในศรีลังกา และพื้นที่อื่น ๆ อีกรวมจำนวน ๘ แห่ง ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๓๐๐ คนเพื่อมุ่งสังหารชาวคริสต์ในวันอีสเตอร์โดยกลุ่มที่ออกมาอ้างความรับผิดชอบเป็นกลุ่มแรกคือ กลุ่มก่อการร้ายมุสลิมหัวรุนแรง National Thowheeth Jamaath หรือ NTJ ซึ่งกลุ่มนี้เคยก่อเหตุทำลายพระพุทธรูปในศรีลังกาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อมา นายรุวาน วิเจวาร์ดานา รัฐมนตรีมหาดไทยศรีลังกา แถลงต่อรัฐสภาว่าจากการสอบสวนเบื้องต้น หลังมีการจับกุมผู้ต้องสงสัยได้แล้ว ๔๐ คน พบว่ากลุ่ม NTJ อยู่เบื้องหลังเหตุระเบิดฆ่าตัวตายครั้งนี้เพื่อต้องการตอบโต้และแก้แค้นที่เกิดเหตุมือปืนที่มีแนวคิดเชิดชูคนผิวขาวกราดยิงภายในมัสยิดสองแห่งในเมืองโครสต์เซิร์ชประเทศนิวซีแลนด์ เมื่อช่วงกลางเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ที่ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากโดยภายหลังกลุ่มรัฐอิสลามได้ออกมาอ้างว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการโจมตี

การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตสร้างความห่วงกังวลเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคหนึ่งอาจถูกนำไปขยายผลจนเกิดการกระทำ ความรุนแรงที่สำเร็จได้ในอีกภูมิภาคหนึ่งได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลาย ขณะที่ผลกระทบไม่ได้ยุติเพียงแค่การใช้ความรุนแรงในการก่อเหตุ แต่อาจส่งผลต่อเนื่อง และกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับสังคมและระดับการเมือง ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ นอกจากนี้ การใช้ช่องทางติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตยังทำให้ขบวนการก่อการร้ายซึ่งอยู่ต่างพื้นที่หรือต่างภูมิภาคมีโอกาสทำความรู้จัก ติดต่อสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการก่อการร้ายระหว่างกัน ง่ายขึ้นกว่าในอดีต ทำให้ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายขยายตัวรุนแรงไปในวงกว้าง ครอบคลุมไปทั่วทุกพื้นที่ประเทศ ภูมิภาค และโลก ขณะที่การจะแก้ไขปราบปรามการก่อการร้ายยิ่งกระทำได้ยากกว่าเดิมมาก

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผลที่เกิดจากการที่สื่อของกลุ่ม IS ได้รับการแปลเป็นหลายภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่น ทำให้เข้าถึงชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเยาวชนได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการบ่มเพาะ แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง และมีผู้ที่ต้องการเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ยังกระตุ้นความเกลียดชังในหมู่ชาวมุสลิมนิกายซุนหนี่ทั้งกลุ่มสุดโต่งและสายกลางต่อมุสลิมนิกาย ซือฮ์ อิสราเอล สหรัฐอเมริกา และชาติพันธมิตร ส่งผลให้ผู้ที่ไม่ได้เดินทางไปร่วมรบแต่ได้รับแนวคิดรุนแรงสุดโต่ง อาจวางแผนก่อเหตุโดยลำพังในประเทศต่อเป้าหมายที่เป็นฝ่ายตรงข้ามโดยใช้วิธีการ และการจัดหาอาวุธตามความสามารถของตนมากขึ้น

สำหรับไทยแม้จะยังไม่พบว่ามีคนไทยเข้าร่วมกับกลุ่ม IS แต่ไทยยังคงถูกใช้เป็นทางผ่านในการเดินทางไปยังพื้นที่ขัดแย้ง ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นิยม IS ในไทยยังคงน่าสนใจและควรให้ความสำคัญ เนื่องจากมีการแปลข้อมูลของกลุ่ม IS ที่เผยแพร่เป็นภาษาอินโดนีเซีย มาเลเซียและอาหรับเป็นภาษาไทย

ปัจจุบัน พบว่าไทยเริ่มเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าว จากการเฝ้าตรวจพฤติกรรมทางอินเทอร์เน็ตของไทย พบว่า มีประชาชนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมชื่นชอบและนิยมแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่ม IS โดยพบว่า กลุ่มผู้นิยมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ และเผยแพร่รูปภาพ ข้อความ คลิปวีดีโอ และข่าวสารกระจายในกลุ่มสื่อออนไลน์ที่ใช้เป็นช่องทางสนทนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ Facebook Twitter Telegram Pinterest และ Youtube นอกจากนี้ ยังตรวจพบการตั้งกลุ่มทางแอปพลิเคชัน Line เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้นิยมแนวคิด IS ด้วยกัน โดยลักษณะพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้จะมีความระมัดระวังการตรวจพบจากเจ้าหน้าที่ และการพิจารณาจับบุคคลเข้าร่วมกลุ่มมีความเข้มงวด เพื่อป้องกันการถูกปิดกลุ่มจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับ IS ซึ่งพฤติกรรมการรวมกลุ่มของผู้นิยมแนวความคิดรุนแรงสุดโต่งมีความเข้มข้นในเนื้อหาการพูดคุยมากยิ่งขึ้น เริ่มพัฒนาเป็นการพบปะร่วมกิจกรรมระหว่างกัน แม้ว่า ปัจจุบัน ยังมีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มลักษณะนี้ไม่มากนัก แต่พบว่ามีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ชาวไทยที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่ม IS ประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ คน แต่หากไม่มีการป้องกันยับยั้งที่ดีพอ จะทำให้การรับเอาแนวคิดดังกล่าวถลำลึก และแพร่กระจายมากขึ้น

สำหรับประเด็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวไทยกับกลุ่ม IS ในต่างประเทศ ปัจจุบันยังประสบปัญหาในการติดตามและพิสูจน์ทราบตัวบุคคล แม้ว่ากลุ่ม IS ต่างชาติจะใช้ช่องทางบนสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร แต่มีการใช้ช่องทางการติดต่อแบบตัวต่อตัว เช่น Facebook Messenger Line หรือ Telegram ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการสนทนาได้สำหรับบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมายของกลุ่ม IS ชาวต่างชาติมักใช้การเข้าถึงเป้าหมายที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น กลุ่มแนวร่วมใน จซต. กลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการสร้างคุณค่าในตนเอง และกลุ่มบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนศาสนา แม้ที่ผ่านมาจะมีการดำเนินการกับบุคคลที่เป็นผู้เผยแพร่หลักจนยุติการเคลื่อนไหวแล้ว แต่พบว่ายังคงมีกลุ่มคนที่ให้ความสนใจและอาจถูกชักนำให้เกิดแนวคิดรุนแรงได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบความพยายามของสมาชิกกลุ่ม IS ที่อยู่ในต่างประเทศติดต่อผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อชักชวนชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าร่วมกับ IS แต่ยังไม่พบผู้ที่มีความสนใจจนเดินทางไปจริง อย่างไรก็ตาม ไทยยังต้องให้ความสำคัญกับประเด็นความเชื่อมโยงของกลุ่ม

ผู้นิยม IS และชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สนับสนุนแนวความคิดการแบ่งแยกการปกครอง ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจถูกชักจูงได้ง่าย

ตราบไต่ที่กลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งยังเคลื่อนไหวในโลกไซเบอร์ ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวางในการติดต่อกับผู้ใช้ทั่วโลก สร้างอิทธิพลแนวคิดของกลุ่มเหนือผู้คน เพื่อให้ได้แนวร่วมผู้สนับสนุนและนักรบ ดังนั้นการเฝ้าระวังสื่อสังคมออนไลน์ยังคงเป็นเรื่องที่หน่วยข่าวควรให้ความสำคัญ เนื่องด้วยสภาพภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่มีการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงผ่านสื่อรูปแบบใหม่ดังกล่าว ยังเป็นประเด็นใหม่สำหรับหลายๆ ประเทศทั่วโลก รวมถึงไทย โดยมองเห็นปัญหา คือ ๑.คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความตระหนักและตื่นตัวในการเผชิญกับสถานการณ์ก่อการร้ายเท่าที่ควร ๒.มีองค์ความรู้ในทางเปิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลในรูปแบบต่างๆ ค่อนข้างน้อย ๓.ภาครัฐยังไม่มีระบบป้องกัน หรือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ๔.ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ระบบตรวจตราอย่างจริงจัง และ ๕.ยังไม่มีแนวนโยบายที่รองรับอย่างชัดเจน

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานความมั่นคงของรัฐ มีหน้าที่พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ โดยมี พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ ยุทธศาสตร์สำนักข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔ ที่เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ โดยมุ่งพัฒนาหน่วยงานอย่างรอบด้านในทุกภารกิจที่รับผิดชอบ และมีหน้าที่รับผิดชอบทั้งในฐานะหน่วยรับผิดชอบหลักและหน่วยรับผิดชอบร่วม/องค์กรสถาบันที่เป็นเครือข่าย ตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคง พร้อมการบูรณาการให้เกิดประชารัฐ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๑. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔

เป็นนโยบายระดับชาติของรัฐบาล ตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้ใช้เป็นกรอบทิศทางหลักในการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และสอดคล้องกัน มุ่งแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อแกนหลักของประเทศ ซึ่งสำนักข่าวกรองแห่งชาติมีหน้าที่รับผิดชอบทั้งในฐานะหน่วยรับผิดชอบหลักและหน่วยรับผิดชอบร่วม/องค์กรสถาบันที่เป็นเครือข่าย ในการปรับใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ เพื่อหาแนวทางป้องกันรับมือจากภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้าย และลัทธิสุดโต่ง

๒. พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการรวมถึงการปฏิบัติงานลับ เพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่อาจกระทำการอันเป็นการกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ

“การต่อต้านข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการรวมถึงการปฏิบัติงานลับ เพื่อต่อต้านการกระทำของต่างชาติ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การอื่นใด ที่มุ่งหมายจะให้ได้ไปซึ่งความลับของชาติ หรือทำลายความมั่นคงแห่งชาติ โดยการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย หรือการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้นิยามการบ่อนทำลาย ว่า “การบ่อนทำลาย” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งก่อให้เกิดความแตกแยก ความปั่นป่วน ความกระด้างกระเดื่อง ซึ่งนำไปสู่การก่อความไม่สงบ หรือความอ่อนแอภายในชาติ ในทางการเมืองการทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาหรือทางหนึ่งทางใด ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบหรือล้มล้างสถาบันการปกครองของประเทศ หรือเพื่อทำลายความจงรักภักดีของประชาชนต่อสถาบันชาติ หรือเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ

๔. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔

เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ โดยมุ่งพัฒนาหน่วยงานอย่างรอบด้านในทุกภารกิจที่รับผิดชอบ และสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑.พัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานข่าวกรอง ๒.ยกระดับงานข่าวกรองเพื่อป้องกันและสนับสนุนการแก้ไขภัยคุกคามต่อความมั่นคง ๓.เสริมสร้างเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง ๔.เสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนและภาคประชาชน ๕.พัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือนและเรือข่าย ๖.ยกระดับสมรรถนะองค์กรและศักยภาพบุคลากรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๕. พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต โดย พ.ร.บ. ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้เพิ่มอำนาจการร้องขอข้อมูลให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนบุคคลภายนอก ส่งข้อมูลหรือเอกสารใดที่เป็นประโยชน์แก่การข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง หรืออาจขอให้บุคคลใดๆ ชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ โดยมีรายละเอียดการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

“การต่อต้านข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อต่อต้านการกระทำของต่างชาติ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การอื่นใด ที่มุ่งหมายจะให้ได้ไปซึ่งความลับของชาติหรือทำลายความมั่นคงแห่งชาติโดยการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย หรือการอื่นใดอันเป็นภัยคุกคาม เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ

“การข่าวกรองทางการสื่อสาร” หมายความว่า การใช้เทคนิคและการดำเนินการวิธีทางเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง

“การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และกำกับดูแลส่วนราชการฝ่ายพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของราชการ ให้พ้นจากการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ อาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด หากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลดังกล่าวไม่ส่งข้อมูลหรือเอกสารภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี โดยระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เหตุผลความจำเป็น วิธีการบุคคลที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ และระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งวิธีการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบต่อบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการตามมาตรานี้ หากได้กระทำตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริต ตามสมควรแก่เหตุแล้ว และเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือการป้องกันภัยสาธารณะ ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

๖. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการแก้ไขฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีผลบังคับใช้ ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๐ โดยเนื้อหาสาระสำคัญ

ของพระราชบัญญัติฉบับนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมแนวคิดรุนแรง ดังนี้

มาตรา ๑๔

๑. ทุจริต หลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นเท็จ
 ๒. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลเท็จ เกิดความเสียหายแก่ประชาชน
 ๓. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เป็นความผิดความมั่นคง ความผิดเกี่ยวกับก่อการร้าย
 ๔. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์อันลามก ข้อมูลนั้นประชาชนอาจเข้าถึงได้
 ๕. เผยแพร่ ส่งต่อ ตาม ข้อ ๑-๔ โทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕

ผู้ให้บริการผู้ใด ยินยอม รู้เห็นเป็นใจให้กระทำผิด ตามมาตรา ๑๔ โทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 ตัดต่อภาพทำให้อับอาย โทษคุก ๓ ปี

มาตรา ๑๖

๑. นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ตัดต่อ เติม ตัดแปลงภาพผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง ได้รับความอับอาย
 ๒. ถ้าเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย ทำให้บิดา มารดา คู่สมรส บุตรของผู้ตาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง ได้รับความอับอาย โทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
 ๓. ถ้านำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรม ผู้กระทำไม่มีความผิดความผิดตามมาตรา ๑๖ เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๒๖

๑. ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์
 ๒. พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกิน ๙๐ วันแต่ไม่เกิน ๒ ปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายได้
 “ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงถึงแหล่งกำเนิดต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณ ระยะเวลา ชนิดของการบริการ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

๗. พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เพื่อให้สามารถป้องกัน หรือรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ปี ๖๒ ได้กำหนดลักษณะของ

ภารกิจหรือบริการที่มีความสำคัญเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศที่จะต้องมีการป้องกันรับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้มีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะในสถานการณ์ทั่วไปหรือสถานการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคงอย่างร้ายแรง ตลอดจนกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการและมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง อันจะทำให้การป้องกันและการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

“การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการหรือการดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางทหาร และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

“ภัยคุกคามทางไซเบอร์” หมายความว่า การกระทำหรือเหตุการณ์ที่กระทำด้วยวิธีการทางคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้การทำงานของทรัพย์สินสารสนเทศมีความผิดปกติ หรือมีความพยายามเข้าถึงหรือเข้าถึงโดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อหรือ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินสารสนเทศ หรือทำให้ทรัพย์สินสารสนเทศถูกทำลาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

๘. คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ^๔

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กปช.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “National Cybersecurity Committee” เรียกโดยย่อว่า “NCSC” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ด้านวิทยาศาสตร์

^๔ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒”, หน้า ๓ หมวด ๑ คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์.

ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการและให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยกำหนดให้จัดตั้ง **สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ** มีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น โดยมีหน้าที่ สรุปได้ดังนี้^๕

๑. เสนอแนะและสนับสนุนในการจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๒. จัดทำแนวปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๓. ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

๔. เฝ้าระวังความเสี่ยงในการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ติดตาม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการแจ้งเตือนเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

๕. ปฏิบัติการ ประสานงาน สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการดำเนินการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แผนปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และมาตรการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๖. ให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่กระทบหรือเกิดแก่โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

๗. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงการสร้างตระหนักรู้ด้านสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ร่วมกันเพื่อให้มีการดำเนินการเชิงปฏิบัติการที่มีลักษณะบูรณาการและเป็นปัจจุบัน

๘. เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและเหตุการณ์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน

^๕“พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒ ”, หมวด ๒ สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๑๖

๙. เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของรัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑๐. ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

๑๑. ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่สำคัญสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งดำเนินการอบรมและฝึกซ้อมการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ

๑๒. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

โดยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่ ให้สำนักงานจัดตั้ง**ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ**^๖ ขึ้นเป็นหน่วยงานภายในสำนักงาน

การดำเนินการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ต้องมุ่งหมายเพื่อสร้างศักยภาพในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศโดยอย่างน้อยจะต้องดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. การบูรณาการการจัดการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ
๒. การสร้างมาตรการและกลไกเพื่อพัฒนาศักยภาพในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์
๓. การสร้างมาตรการในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ
๔. การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

^๖ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒” , หมวด ๒ สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๑๖ (๑๔) วรรค ๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่ให้สำนักงานจัดตั้งศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานและให้มีหน้าที่และอำนาจตามที่ กปช. กำหนด

๕. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๖. การพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั้งภาครัฐและเอกชน
๗. การสร้างความตระหนักและความรู้ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๘. การพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๙. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการเผยแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.๒๕๕๙

เนื้อหาที่สำคัญที่สามารถนำมาช่วยเป็นแนวทางในงานวิจัยครั้งนี้ได้ คือ

หมวด ๑ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย มาตรา ๖ ในกรณีที่มีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใดเป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายให้ดำเนินการประกาศรายชื่อนั้น และมาตรา ๗ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าผู้ใดมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือดำเนินการแทนหรือตามคำสั่ง หรือภายใต้การควบคุมของบุคคลนั้นให้สำนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลมีคำสั่งเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด และถ้าปรากฏแก่ศาลว่ามีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ดังต่อไปนี้ ให้ศาลมีคำสั่งตามที่ขอ (๑) ผู้นั้นมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือ (๒) ผู้นั้นดำเนินการแทนหรือตามคำสั่งหรือภายใต้การควบคุมของบุคคลที่ถูกกำหนดตาม (๑) หรือตามมาตรา ๖

หมวด ๒ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย มาตรา ๑๕ และ ๑๖ ในกรณีที่มีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใดเป็นผู้กระทำการอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้สำนักงานประกาศรายชื่อนั้น และอาจพิจารณาส่งเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งคำร้องไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และมาตรา ๑๘ กำหนดให้ให้มีหน้าที่รายงานกำหนดนโยบายในการประเมินความเสี่ยงหรือแนวทางปฏิบัติใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงหรือกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๑๐. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.๒๕๖๒

เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพและเพื่อให้มีมาตรการเยียวยาเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจากการถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรา ๓๒ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิ์คัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเมื่อใดก็ได้ โดยกรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอม เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลพิสูจน์ได้ว่า (๑) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้แสดงให้เห็นถึงเหตุอันชอบด้วยกฎหมายที่สำคัญยิ่งกว่า และ (๒) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย

๑๑. การรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์^๗

ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่อระบบสารสนเทศซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศใด ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินสารสนเทศ และพฤติการณ์แวดล้อมของตน เพื่อประเมินว่ามีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้น ให้ดำเนินการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามแนวปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานนั้น และแจ้งไปยังสำนักงานและหน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแลของตนโดยเร็ว

ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดพบอุปสรรคหรือปัญหาในการป้องกันรับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ของตน หน่วยงานหรือบุคคลนั้นอาจร้องขอความช่วยเหลือไปยังสำนักงาน

เมื่อปรากฏแก่สำนักงานว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้สำนักงานดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินผลกระทบ
๒. แจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึงสถานการณ์ ความร้ายแรงและผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้น

^๗ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒”, หมวด ๓ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ส่วนที่ ๔ การรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรา ๕๑ วรรค ๒ และ มาตรา ๕๒

๓. อำนวยความสะดวกในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนเพื่อจัดการความเสี่ยงและเหตุการณ์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๔. สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และเข้าร่วมในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น

ในการรวบรวมข้อมูลว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. มีหนังสือเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และตามสถานที่ที่กำหนด หรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒. มีหนังสือขอข้อมูล เอกสาร หรือสำเนาข้อมูลหรือเอกสารซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการ

๓. สอบถามบุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

๔. เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์หรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องหรือคาดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ครอบครองสถานที่นั้น ซึ่งกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองและไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหรือผิดสัญญา

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ สำนักงานอาจขอให้หน่วยงานของรัฐให้ข้อมูล สนับสนุนบุคลากรในสังกัดหรือใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ สำนักงานอาจขอให้หน่วยงานของรัฐให้ข้อมูล สนับสนุนบุคลากรในสังกัด หรือใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สำนักงานต้องดูแลมิให้มีการใช้ข้อมูลที่ได้มาตามวรรคหนึ่งในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย และให้สำนักงานรับผิดชอบในค่าตอบแทนบุคลากร ค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้

เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวให้นำมาใช้บังคับในการร้องขอต่อเอกชนโดยความยินยอมของเอกชนนั้นด้วย^๘

ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ซึ่งอยู่ในระดับร้ายแรง ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ และดำเนินมาตรการที่จำเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ซึ่งอยู่ในระดับร้ายแรงหมายถึง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญ หรือขัดขวางการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

๒. ก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ การป้องกันประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ การสาธารณสุข ความปลอดภัยสาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือ

๓. มีความรุนแรงที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือต่อทรัพย์สินสารสนเทศ ที่สำคัญหรือมีจำนวนมาก

ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งการหรือกำกับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์กระทำการใดเพื่อป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามที่เห็นสมควร รวมทั้งร่วมกันบูรณาการในการดำเนินการเพื่อควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลที่เกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นได้อย่างทันที่

ในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรง เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ใช้คอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. เผ้าระวังคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ในช่วงระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง

๒. ตรวจสอบคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์เพื่อหาข้อบกพร่องที่กระทบต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ วิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์หรือระบบ

^๘“พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒”, หมวด ๓ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ส่วนที่ ๔ การรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรา ๕๕

คอมพิวเตอร์ดังกล่าวจากบุคคลผู้ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าใช้หรือเคยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์นั้น หรือจากผู้มีหน้าที่หรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์นั้น

๓. ดำเนินมาตรการแก้ไขภัยคุกคามทางไซเบอร์ ได้แก่ การกำจัดชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์จากคอมพิวเตอร์ การปรับปรุงซอฟต์แวร์เพื่อจัดการกับข้อบกพร่อง ยกเลิกการเชื่อมต่อชั่วคราวกับคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์จนกว่าจะมีการกำจัดชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ดังกล่าว หรือปรับปรุงซอฟต์แวร์ เปลี่ยนเส้นทางจราจรของข้อมูลหรือชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ และมาตรการอื่นเพื่อลดความเสี่ยง หรือจัดการกับข้อบกพร่องในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ หรือหยุดการดำเนินกิจกรรมตามที่ระบุเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์

๔. หยุดการใช้งานคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อรักษาสถานะของคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์นั้น

ในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรง เลขาธิการมีอำนาจปฏิบัติการหรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑. เข้าตรวจสอบสถานที่ โดยมีหนังสือแจ้งถึงเหตุอันสมควรไปยังเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เพื่อเข้าตรวจสอบสถานที่นั้น หากมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒. เข้าถึงทรัพย์สินสารสนเทศ ทำสำเนา หรือสกัดคัดกรองข้อมูลสารสนเทศ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๓. ทดสอบการทำงานของคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือถูกใช้เพื่อค้นหาข้อมูลใด ๆ ที่อยู่ภายในหรือใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์นั้น

๔. ยึดคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ใด ๆ ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ ทั้งนี้ ไม่เกินสามสิบวัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวให้ส่งคืนคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ใด ๆ แก่เจ้าของโดยทันทีหลังจากเสร็จสิ้นการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ หากมีความจำเป็นต้องยึดไว้เกินกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขยายระยะเวลาดำเนินการ แต่ทั้งนี้ รวมแล้วต้องไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้เลขาธิการ มีอำนาจขอข้อมูลเวลาจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยผู้นั้นต้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกโดยเร็ว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์

๑. ISP(Internet Service Provider) หรือ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต คือ บริษัทที่ให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นหน่วยงานและองค์กรที่ให้บริการการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิเช่น เมื่อเราเรียกเปิดใช้งานเว็บไซต์หนึ่งเว็บไซต์คำสั่งที่เราร้องขอจะผ่านเข้าไปยัง ISP เพื่อให้ ISP ช่วยเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์ที่เราต้องการข้อดีของการมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหลายแห่ง คือสามารถทำให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศนั้นสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้เร็วขึ้นเพราะมีการแข่งขันด้านความเร็วนอกจากนั้นผู้ใช้งานยังสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ถูกลดด้วยเนื่องจากการแข่งขันด้านราคาและเทคโนโลยีอยู่เสมอ โดยในประเทศไทยมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น

๑.๑ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด(มหาชน)

๑.๒ บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน)

๑.๓ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

๑.๔ บริษัท ทูร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

๑.๕ บริษัท โทเทิลแอคเซสคอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)

๒. บริษัทที่ให้บริการเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม (Social Tool) เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันในเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใดๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้งานทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม (Collaborative)อย่างสร้างสรรค์ ในการผลิตเนื้อหาขึ้นเอง (User-GenerateContent: UGC) ในรูปของข้อมูล ภาพ และเสียง โดยประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ มีด้วยกันหลายชนิด ขึ้นอยู่กับลักษณะของการนำมาใช้

ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจในการตรวจสอบข้อมูล สามารถขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการต่าง ๆ ภายในประเทศ ตามความเหมาะสม ในการนำข้อมูลที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มาวิเคราะห์และตรวจสอบ เพื่อหาเครือข่ายของกลุ่มผู้นิยมแนวคิดรุนแรงต่อไปได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. งานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติการข่าวสารผ่านแนวทางประชารัฐ เพื่อป้องกันการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายสากลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ปี 2561 โดยงานวิจัยมีเนื้อหาประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวสารผ่านแนวทางประชารัฐ เพื่อป้องกันการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายสากล ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นไว้ว่าจะสามารถใช้ประโยชน์จากงานข่าวกรองเพื่อต่อต้านและป้องกันการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรง

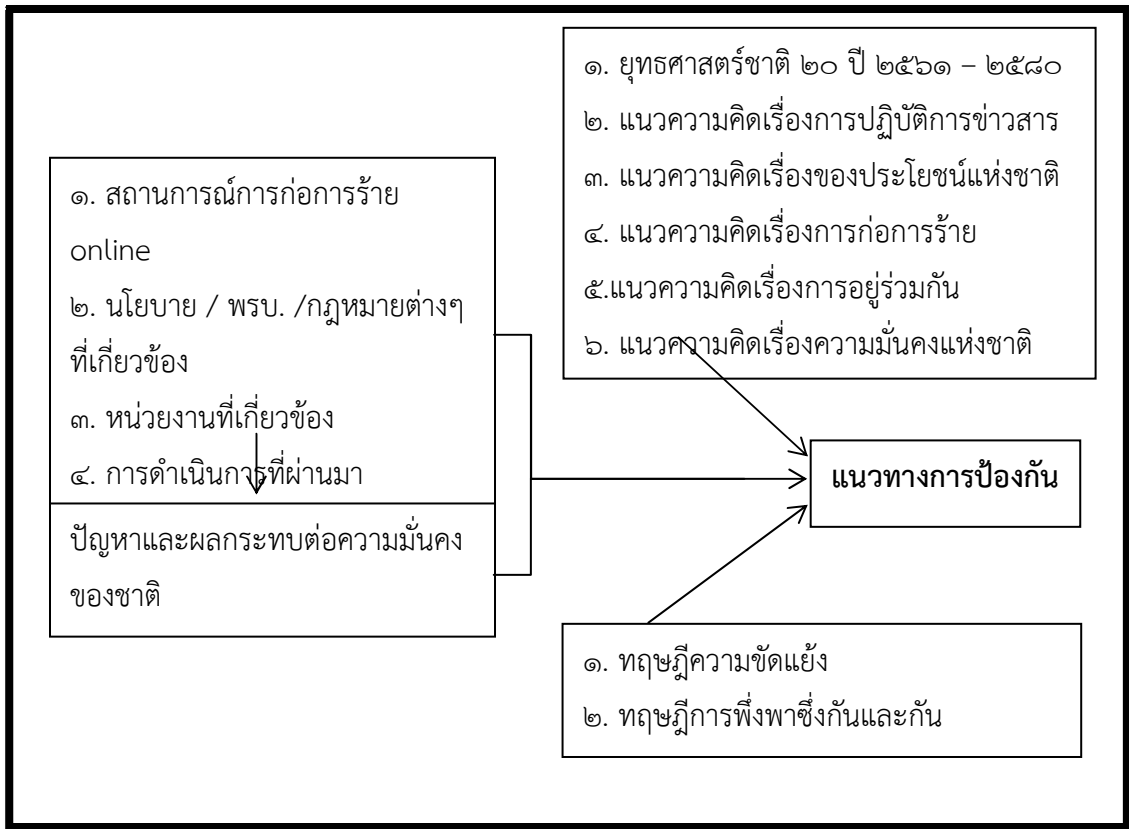
สุดโต่งจากกลุ่มก่อการร้ายสากลได้อย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชนลดความขัดแย้งทางศาสนา และนำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศชาติ โดยผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารจากหน่วยงานความมั่นคง งานวิจัยวิชาการ นโยบายรัฐบาล แนวคิดทฤษฎีต่างๆ และข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์กับผู้ที่เชี่ยวชาญด้านศาสนาอิสลาม โดยนำกรอบแนวคิดตามหลักการสร้างความร่วมมือและหลักการต่อต้านแนวความคิดรุนแรง เพื่อมาวิเคราะห์หาแนวทางในการต่อต้านและป้องกันแนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายสากลที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์

จากการศึกษาพบว่า การบ่มเพาะแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งที่กลุ่มก่อการร้ายสากลดำเนินการผ่านช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ต มีส่วนทำให้ปัญหาการแพร่กระจายแนวคิดรุนแรงหรือแนวคิดลัทธิสุดโต่งที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายขยายตัวขึ้นอย่างมาก โดยกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งใช้ข้อมูลศาสนาที่บิดเบือน เป็นเครื่องมือชักชวนสมาชิกให้เข้าร่วม หรือก่อเหตุรุนแรง โดยอ้างการปฏิบัติเพื่อศาสนา ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือแนวทางของกลุ่มรัฐอิสลาม หรือไอเอส สำหรับไทย แม้จะยังไม่พบว่ามีคนไทยเข้าร่วมกับกลุ่มไอเอส แต่ไทยยังคงถูกใช้เป็นทางผ่านในการเดินทางไปยังพื้นที่ขัดแย้ง นอกจากนี้ ยังพบการแปลข้อมูลของกลุ่มไอเอส ที่เผยแพร่เป็นภาษาไทย และพบความพยายามของสมาชิกกลุ่มไอเอสที่อยู่ในต่างประเทศ ติดต่อกันการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อชักชวนชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าร่วม ดังนั้น รัฐบาลไทยยังต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันการเผยแพร่แนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งที่เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากล เพื่อไม่ให้เกิดกระทบกับความมั่นคงของประเทศชาติ และประชาชนซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวจึงนำมาสู่ข้อเสนอโครงการการปฏิบัติการข่าวสารผ่านแนวทางประชารัฐ เพื่อป้องกันการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยมีความร่วมมือระหว่างสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่อต้านการก่อการร้าย การข่าวกรอง และความมั่นคง กับสำนักจุฬาราชมนตรีที่พร้อมด้วยข้อมูลด้านศาสนาและเป็นองค์กรด้านศาสนาที่สำคัญที่ชาวไทยมุสลิมให้การยอมรับ เพื่อร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยการจัดตั้ง สถาบันอัลวะซัฎ (Al-Wasat Institute of Moderation) ซึ่งมีความหมายถึง ความถูกต้อง หรือความพอดี ที่จะเป็นศูนย์ความร่วมมือที่เผยแพร่ข้อมูลสู่ประชาชนเพื่อต่อต้านแนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง โดยสอดแทรกวิถีการปฏิบัติการข่าวสาร โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อเสนอแนะจะเป็นนโยบายลดแนวความคิดนิยมความรุนแรง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแนวคิดของกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่ง ต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ และส่งเสริมการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชน

๒. งานวิจัยเรื่องการบูรณาการงานข่าวกรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนเป้าหมายก่อการร้าย สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑ เป็นงานวิจัยที่นำเสนอประเด็นการบูรณาการงานข่าวกรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนเป้าหมายก่อการร้าย โดยการบูรณาการงานด้านข่าว

กรองกลายเป็นประเด็นหรือสำคัญหลังเหตุก่อการร้ายที่สหรัฐฯ เมื่อ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ หรือ เหตุการณ์ ๙/๑๑ ซึ่งพบว่าข้อบกพร่องสำคัญที่ทำให้สหรัฐฯ ไม่สามารถป้องกันเหตุก่อการร้าย ดังกล่าวเป็นผลจากการไม่แลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างหน่วยข่าวกรองในประเทศกับต่างประเทศ ส่งผลให้สหรัฐฯ ปฏิรูปหน่วยข่าวกรองใหม่โดยมีผู้อำนวยการข่าวกรองแห่งชาติ (Director of National Intelligence : DNI) เป็นผู้ดูแลประชาคมข่าวกรองของสหรัฐฯ ทั้งหมด ขณะเดียวกันหลัง เหตุการณ์ดังกล่าวประเทศทั่วโลกตระหนักดีว่าการป้องกันการก่อการร้ายไม่สามารถดำเนินการได้ โดยลำพัง และปรับให้มีการบูรณาการงานด้านข่าวกรองเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติมากขึ้น หน่วยข่าวกรองมิตรประเทศ เช่น ออสเตรเลีย สหรัฐฯ ยังมีการส่งเสริมให้ปรับปรุงการทำงานของ หน่วยข่าวกรองแบบองค์รวม หรือการรวมศักยภาพของทุกหน่วยงานของรัฐ (Whole of Government Approach : WGA) โดยเฉพาะการต่อต้านการก่อการร้าย ระหว่างหน่วยข่าวกรองกับ หน่วยความมั่นคงที่เกี่ยวข้องโดย WGA เน้นการทำงานแบบองค์รวมร่วมกันหลายหน่วยหรือขจัดเส้น เขตแดนการทำงานของแต่ละองค์กรที่มีลักษณะการทำงานแตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายเดียวกันและตอบสนองร่วมกัน รวมทั้งเน้นการสื่อสารและปรึกษาหารือระหว่างหน่วย ราชการ เพื่อจัดการกับปัญหาประเด็นใดประเด็นหนึ่งในระดับมุมมองของชาติและมีผลลัพธ์สำหรับ ทั้งประเทศ แนวทางแบบ WGA จึงเป็นการพิจารณาในระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเห็นพ้อง ร่วมกันสำหรับผู้ตัดสินใจ และเพื่อให้เผชิญเหตุร้ายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปฏิบัติการ บนพื้นฐานที่แต่ละหน่วยงานเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ขณะเดียวกัน ต้องเข้าใจ ซิตความสามารถและศักยภาพของหน่วยอื่นสำหรับการบูรณาการงานด้านข่าวกรองของไทยที่สำนัก ข่าวกรองแห่งชาติมีส่วนร่วมสำคัญในการบริหารงานคือศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ ที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างหน่วยข่าวกรองและหน่วยความมั่นคงของไทยในประเด็น ที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

แนวทางการป้องกันการขยายตัวของแนวคิดรุนแรงสุดโต่งที่พยายามแทรกซึมเข้ามาในไทยผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผลประโยชน์ และความมั่นคงแห่งชาติ โดยพิจารณาควบคู่กับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย โดยหนึ่งในวิธีการในการต่อต้านข่าวกรองบนสื่อสังคมออนไลน์คือการปฏิบัติการข่าวสาร จึงต้องมีการศึกษาแนวคิดเรื่องการปฏิบัติการข่าวสาร และทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อช่วยในการกำหนดกรอบในการศึกษา วิจัย รวมทั้งนำมากำหนดมาตรการป้องกันภายในประเทศที่รัดกุม เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามด้านความมั่นคงไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทยต่อไป

บทที่ ๓

ข้อมูลจากการศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจาก ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยม แนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์

บทนี้เป็นการศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย โดยรายละเอียดของบทนี้ประกอบไปด้วย

๑. สถานการณ์ในปัจจุบัน
๒. การดำเนินการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ
๔. หลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางป้องกัน
๕. สรุป

สถานการณ์การใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลกและสถานการณ์ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน

ข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ต ห้วงไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๒ อ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ We Are Social ดิจิทัลเอเจนซีและ Hootsuite ผู้ให้บริการระบบจัดการ Social Media และ Marketing Solutions ได้รวบรวมสถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลก “Global Digital 2562” พบว่า การใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลกทั่วโลกมีประชากรประมาณ ๗,๘๗๖ ล้านคน แบ่งเป็นประชากรผู้หญิงร้อยละ ๔๙.๕ ผู้ชายร้อยละ ๕๐.๕ มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๔,๓๘๘ ล้านคนของจำนวนประชากรโลกทั่วโลกมีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ๕,๑๑๒ ล้านคนมีจำนวนผู้ใช้ Social Network ๓,๔๘๔ ล้านคนในจำนวนผู้ใช้ Social Network ทั้งหมด พบว่ามีมากถึง ๓,๒๕๖ ล้านคนที่ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๖ ชั่วโมง ๔๒ นาทีต่อคนต่อวัน ลดลงจากปี ๒๐๑๘ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตใช้เวลาอยู่บนอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยแล้วทั้งสิ้น ๖ ชั่วโมง ๔๙ นาที แบ่งเป็นใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๓ ชั่วโมง ๑๔ นาทีต่อคนต่อวันใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ต ประมาณ ๓ ชั่วโมง ๒๘ นาทีต่อคนต่อวัน

ข้อมูลการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลก ห้วงไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๒ พบว่าจำนวนผู้ใช้งาน Social Media ปี ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๓,๔๘๔ ล้านคน เติบโตจากปี ๒๕๖๑ ที่มีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ที่ ๓,๑๙๖ ล้านคน โดยพบว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่มีการเติบโตของจำนวนผู้ใช้ Social Media มากสุดของโลก ตามมาด้วยประเทศอินเดีย, อินโดนีเซีย, บราซิล และฟิลิปปินส์ โดยการเติบโตของผู้ใช้งาน Social Media มาจากประเทศกำลังพัฒนาเป็นหลักกลุ่มประชากรใหญ่ที่ใช้ Social Media เป็นกลุ่มอายุ ๑๘- ๒๔ ปี และช่วงอายุ ๒๕- ๓๔ ปี โดยใช้เวลาไปกับการใช้งาน Social Media โดยเฉลี่ย ๒ ชั่วโมง ๑๖ นาทีต่อวัน ซึ่งจากข้อมูลสถิติประชากรทั่วโลก ๑ คน โดยเฉลี่ยแล้วมีบัญชี Social Media จำนวน ๘.๙ บัญชี Social Media ยอดนิยมอันดับ ๑ คือ Facebook ยอดผู้ใช้งานกว่า ๒,๒๐๐ ล้านคน อันดับ ๒ YouTube ๑,๙๐๐ ล้านคน อันดับ ๓ WhatsApp ๑,๕๐๐ ล้านคน อันดับ ๔ Facebook Messenger ๑,๓๐๐ ล้านคน อันดับ ๕ WeChat ๑,๐๘๓ ล้านคน

ข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ต และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทยประเทศไทย มีประชากร ๖๙.๒๔ ล้านคน แบ่งเป็นผู้หญิงร้อยละ ๕๑.๓ และผู้ชายร้อยละ ๔๘.๗ โดยร้อยละ ๕๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด อาศัยอยู่ในเขตเมืองหลวง มีเบอร์โทรศัพท์มือถือ ๙๒.๓๓ ล้านเลขหมาย ซึ่งมากกว่าประชากรไทยทั้งประเทศ นั่นหมายความว่าหลายคนถือมากกว่า ๑ เลขหมาย ๕๗ ล้านคน สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดย ๕๕ ล้านคน เป็นกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือเป็นประจำ ๕๑ ล้านคน ใช้ Social Media เป็นประจำ ๔๙ ล้านคน ใช้ Social Media ผ่านโทรศัพท์มือถือ คนไทยโดยเฉลี่ยแล้ว ใช้อินเทอร์เน็ต ๙ ชั่วโมง ๑๑ นาทีต่อวัน (นับรวมทุกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) ใช้เวลาอยู่กับ Social Media ๓ ชั่วโมง ๑๑ นาทีต่อวัน (นับรวมทุกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) ใช้เวลาดู Online Streaming หรือ Video On Demand ๓ ชั่วโมง ๔๔ นาทีต่อวัน เว็บไซต์ Google.com เป็นเว็บไซต์อันดับ ๑ ที่คนไทยใช้มากที่สุด ตามมาด้วย Google.co.th Facebook.com YouTube.com นอกจากนี้มี Portal Website ของไทยติดอันดับ คือ Pantip.com และ Sanook.com คนไทย ๕๑ ล้านคน ใช้ Social Media และมากถึง ๔๙ ล้านคน ใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือใช้เวลาอยู่กับ Social Media โดยเฉลี่ย ๓ ชั่วโมง ๑๑ นาที คนไทยมี Social Network Account ๑๐.๕ บัญชีต่อคนสูงติด ๕ อันดับของโลก (อันดับ ๑ อินเดีย ๑๒.๐ บัญชีต่อคน อันดับ ๒ อินโดนีเซีย ๑๑.๒ บัญชีต่อคน อันดับ ๓ เวียดนาม ๑๐.๘ บัญชีต่อคน อันดับ ๔ เท่ากับไทยคือ โคลัมเบีย ๑๐.๕ บัญชีต่อคน อันดับ ๕ ฟิลิปปินส์ ๑๐.๔ บัญชีต่อคน) โดย ๑๐ อันดับของ Social Network และ Messenger ยอดนิยมในไทย ได้แก่ Facebook YouTube LINE Facebookmessenger Instagram Twitter Skype LinkedIn Pinterest WeChat กลุ่มผู้ใช้ Social Network ในไทย กลุ่มใหญ่คืออายุ ๑๘- ๒๔ ปี และ ๒๕- ๓๔ ปี กลุ่มผู้ใช้งาน Social Network ที่น่าสนใจคือกลุ่มอายุ ๔๕- ๕๔ ปี และกลุ่มอายุ ๑๓- ๑๗ ปี

จากข้อมูลของประเทศไทยจะชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ยังได้รับความนิยมสูงในกลุ่มผู้ใช้งานวัยรุ่น โดยเฉพาะผู้ใช้งาน Facebook ที่สามารถถูกชักจูงจากข้อมูลข่าวสารของกลุ่มผู้ใช้งานที่มีแนวคิดรุนแรงที่เผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว และป้องกันได้ยาก

แนวคิดหัวรุนแรงจากกลุ่ม IS

จากข้อมูลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติตรวจพบกลุ่มผู้นิยมแนวคิดกลุ่มIS ในไทยครั้งแรกเมื่อ ๒๕๕๗ โดยในขณะนั้น กลุ่มบุคคลกลุ่มแรกที่เริ่มเผยแพร่แนวคิดนิยมกลุ่มIS เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งกลุ่ม Facebook “ประชาชาติแห่งอิสลาม” โดยมีแนวคิดในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ควบคุมกับการเผยแพร่แนวคิดนิยมกลุ่มIS ต่อมาได้มีกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อ “ซีพจรแห่งโลกอิสลาม” (ปัจจุบันถูกปิดแล้ว) ซึ่งได้ขยายแนวคิดอย่างต่อเนื่อง

ปี ๒๕๕๘ กลุ่มประชาชาติแห่งอิสลาม ของนายอนุชา ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงแนวทางการเคลื่อนไหว โดยได้ลดการเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มISลง และเน้นเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมจากทั่วโลกแทน แต่กลุ่มซีพจรแห่งโลกอิสลามยังคงดำรงการเผยแพร่แนวคิดนิยมกลุ่มIS อย่างต่อเนื่อง แม้ในภายหลังจะถูกFacebook ปิดกั้นก็ตาม นอกจากนี้ยังตรวจพบกลุ่มใหม่ที่ทำหน้าที่เผยแพร่แนวคิดนิยมกลุ่มIS คือ กลุ่มรายงานพิเศษซีพจรแห่งโลกอิสลามปี ๒๕๕๙ ได้มีกลุ่มก่อตั้งใหม่ ภายใต้ชื่อ “หน้าต่างโลกอิสลาม” (ปัจจุบันถูกปิดแล้ว) โดยได้มีการตั้งกลุ่มFacebook “สำนักข่าวอันคอคีลาฟะห์” (ปัจจุบันถูกปิดแล้ว) และได้ตรวจพบการตั้งกลุ่มไลน์ที่ใช้ชื่อเดียวกันนี้เป็นครั้งแรก และพบว่ากลุ่มเริ่มมีพัฒนาการในการจัดสรรงานภายใน มีการคัดกรองสมาชิกโดยจะต้องผ่านการรับรองจากสมาชิกหลักคนใดคนหนึ่งก่อนจึงจะสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ มีการนำข่าวสารภาษาอาหรับมาแปลเป็นภาษาไทย แล้วเผยแพร่ลงกลุ่มFacebook แฟนเพจ และFacebook ส่วนตัว เริ่มมีการนัดพบปะพูดคุยระหว่างสมาชิกกลุ่ม มีการทำสื่อ “มูจาฮิดีน” ออกจำหน่ายให้สมาชิกภายในกลุ่ม

นอกจากนี้ยังตรวจพบ แฟนเพจและกลุ่ม “คลิปลุคมัน HD” (ปัจจุบันถูกปิดแล้ว) มักเผยแพร่ภาพการสู้รบ และวิดีโอการปฏิบัติการทหารของกลุ่ม IS ในประเทศซีเรีย

ปี ๒๕๖๐ ก่อตั้ง Telegram ชื่อ “ร้านน้ำชา” มีสมาชิกจำนวน๖๒ นามแฝง ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยสมาชิกจากกลุ่มซีพจรแห่งโลกอิสลาม และกลุ่มสำนักข่าวอันคอคีลาฟะห์ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม IS อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้มีการเชิญผู้นิยมแนวคิด IS ชาวมาเลเซียและอินโดนีเซีย เข้ากลุ่ม แต่ไม่พบการพูดคุยตอบโต้กัน

ปี ๒๕๖๑ ปัจจุบันกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ลดบทบาทการเผยแพร่แนวคิดบนFacebook ลง เนื่องจากต้องการหลบเลี่ยงการติดตามจากเจ้าหน้าที่ และต้องการจะตรวจสอบการรับสมาชิกใหม่เพิ่มเติม โดยพบว่าสมาชิกบางรายที่เคยเคลื่อนไหวบนFacebook ส่วนตัวได้ลบโพสต์ หรือเปิด Facebook ใหม่ที่ไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม IS และตรวจพบกลุ่มไลน์เพิ่มเติมอีก ๒ กลุ่มคือกลุ่ม “Khilafa Medics” สมาชิก ๒๑ นามแฝง มีความสนิทสนมใกล้ชิด และสนทนากันบ่อยครั้ง และกลุ่ม

“คลิปสุดมัน HD” สมาชิกจำนวน๙๐ นามแฝง เป็นแหล่งเผยแพร่คลิปวิดีโอ และตอบคำถามสมาชิก แต่ไม่มีความสนิทกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

แนวคิดหัวรุนแรงจากกลุ่มแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนใต้ในห้วงปี ๒๕๖๑

ผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มีแนวคิดแบ่งแยกดินแดน จชต. สามารถแบ่งกลุ่มผู้ใช้งาน เป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มสมาชิก ผกร. เช่น BRN Pulo PLAMarapataniยังนิยมใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook Youtubeและ Website เป็นช่องทางหลัก โดยใช้บัญชีชื่อจริงของตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการเผยแพร่แถลงการณ์ทั้งที่เป็นวิดีโอคลิป และเอกสาร เผยแพร่เนื้อหาโจมตีรัฐไทย เมื่อเกิดเหตุความรุนแรง เนื้อหาที่ปลุกเร้าความเป็นชนชาติปัตตานีที่ถูกยึดครองโดยรัฐไทย และเน้นใช้ภาษามลายูเป็นภาษาหลัก

๒. กลุ่มแนวร่วม ผกร. ยังนิยมใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook และ Youtube ในการเผยแพร่เนื้อหาโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ โดยบน Facebook ใช้วิธีการสร้างนามแฝงในชื่อปลอมเพื่ออำพรางปกปิดตัวตน ทั้งผู้ใช้งานกลุ่มดังกล่าวมีความรู้ในการรักษาความปลอดภัย ตนเองบนอินเทอร์เน็ตไม่ทิ้งหลักฐานให้สืบย้อนกลับมาถึงผู้ใช้งานที่แท้จริง โดยระมัดระวังในการสนทนากับผู้ใช้งานแปลกหน้าหรือไม่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร และนิยมสร้างกลุ่มขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเนื้อหาที่ปลุกปั่นสร้างความเกลียดชังต่อรัฐไทย เช่น กลุ่มต่อต้านโจรสยาม กลุ่มประวัติศาสตร์และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในดินแดนปาตานี กลุ่มเด็กบ้านตมยำกุงในมาเลเซีย เป็นต้น นอกจากการเผยแพร่ข่าวสารแล้ว ยังพบว่าบางนามแฝงพยายามชักจูงผู้ใช้งานอื่นๆ ที่เป็นเพื่อนเข้ามาร่วมเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านรัฐไทย

๓. กลุ่มภาคประชาสังคม ยังนิยมใช้ Facebook ในการเคลื่อนไหวและเผยแพร่ข้อมูลความไม่เท่าเทียมกันของรัฐไทยที่กระทำต่อประชาชนใน จชต. โดยสร้างนามแฝงทั้งที่เปิดเผยและปกปิดตัวตน สร้างกลุ่ม และแฟนเพจขึ้นมาขับเคลื่อนการปฏิบัติการข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้ใช้งานในกลุ่มดังกล่าวมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ รูปภาพต่างๆ หรือเผยแพร่ข้อมูลที่โต้แย้งกับข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างชำนาญ รวดเร็ว และทันต่อประเด็นที่เกิดขึ้น ณ ห้วงเวลานั้น

๔. กลุ่มนักศึกษามุสลิม จชต. ยังนิยมใช้ Facebook สร้างกลุ่ม และแฟนเพจของชมรมมุสลิมตามสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อใช้เคลื่อนไหวแจ้งเตือนข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับพี่น้อง จชต. และเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระหว่างรุ่นพี่น้องมุสลิม การจัดกิจกรรมแข่งขันฟุตบอล ซึ่งหลังจากกิจกรรมต่างๆ แล้วมักปรากฏภาพการจัดเสวนาพูดถึงสถานการณ์ จชต. และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็น จชต. โดยบางกิจกรรมมีรุ่นพี่ที่อยู่ในเครือข่าย PerMASเข้าร่วมกิจกรรมด้วย นอกจากจะใช้เผยแพร่กิจกรรมที่จัดขึ้นแล้ว ยังใช้เผยแพร่แถลงการณ์เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐกระทำความรุนแรงต่อประชาชนใน จชต. และมักใช้ข้อมูลที่สื่อถึงการกดขี่ของรัฐไทยที่กระทำต่อประชาชนอย่างไม่เป็นธรรม

๕. กลุ่มสื่อมวลชนพื้นที่ จชต. นิยมใช้ FacebookTwitterYoutubeและ Line ในการเสนอข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน จชต. โดยเฉพาะเหตุการณ์ความรุนแรง เหตุการณ์ปิดล้อมตรวจค้น และจับกุมประชาชน มีการเผยแพร่รูปภาพประกอบการนำเสนออย่างรวดเร็ว โดยใช้วิธีนำเสนอข่าวสารปกติ พร้อมสอดแทรกข้อความที่โจมตีเจ้าหน้าที่รัฐเพิ่มเข้าไปในเนื้อหา

การดำเนินการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักข่าวกรองแห่งชาติได้ปฏิบัติการเฝ้าติดตาม และพิสูจน์ทราบกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดนิยมหัวรุนแรง รวมไปถึงขยายผลเครือข่ายบุคคลที่เกี่ยวข้อง และเข้าไปพูดคุยเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดให้ถูกต้องตามหลักศาสนาที่แท้จริง ทั้งนี้ได้ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก สภาความมั่นคงแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิบัติการในพื้นที่ของบุคคลที่นิยมแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ ทั้งนี้หน่วยข่าวกรองสามารถตรวจสอบเป้าหมาย และได้ดำเนินการเข้าถึงตัวบุคคลที่เป็นผู้ใช้งานบัญชีบนสื่อออนไลน์ต่างๆ ที่ตรวจพบเจอ เพื่อป้องกันปัญหาการลุกรามไปสู่การก่อเหตุร้าย โดยบุคคลที่ตรวจสอบพบบางส่วนพบว่าเป็นบุคคลที่มีปัญหาทางจิต ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ควบคุมได้ยาก

นอกจากการประสานงานข้อมูลกับหน่วยความมั่นคงบางหน่วยในประเทศแล้ว ยังมีการประสานงานระหว่างหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศ แจ้งเป้าหมายเพื่อใช้ในการขยายผลการสืบสวนจนพบตัวตนที่แท้จริง และได้ดำเนินการผลักดันออกนอกประเทศ และบันทึกข้อมูลที่ได้เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและติดตามขยายผลจากข้อมูลการติดต่อกับบุคคลอื่นๆในประเทศต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อปัญหาการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านปฏิบัติการพิสูจน์ทราบปัจจุบันผู้ใช้งานมีความระมัดระวังตัวสูง และปกปิดอำพรางข้อมูลตัวตนเพื่อไม่ให้สามารถพิสูจน์ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงได้ และใช้วิธีการสร้างบัญชีผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ไว้หลายบัญชี เมื่อถูกระงับบัญชีไปก็สามารถใช้งานบัญชีอื่นๆมาทดแทนต่อไปได้ จึงทำให้การพิสูจน์ทราบเป็นไปได้ยากมากขึ้น

ด้านปฏิบัติการข่าวสารการปฏิบัติการข่าวสารยังสื่อไปไม่เข้าถึงเป้าหมายได้มากนัก เนื่องจากการใช้ภาษาที่หลากหลาย ไม่ได้ใช้แค่เพียงภาษาไทย แต่มีภาษาอื่นๆ เช่น มาลายู หรืออาหรับ

เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานในพื้นที่ต่างๆของประเทศไทย และการตอบโต้กับเนื้อหาทางหลักฐานต้องมีผู้เชี่ยวชาญที่รู้จริง มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มาห้กลั่นข้อมูลของกลุ่มก่อการร้าย

ด้านการประสานงานขอข้อมูลหน่วยงานในประเทศการประสานงานขอข้อมูลกับหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น หน่วยงานความมั่นคงพบว่ายังเป็นการประสานงานในกลุ่มขนาดเล็กอาจยังไม่ครอบคลุมถึงหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการทำฐานข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันแม้จะมีนโยบายการ Open Data ของภาครัฐ แต่หน่วยงานต่างๆยังไม่พร้อมที่จะเชื่อมโยงกันในทางปฏิบัติได้ครบถ้วน การบูรณาการจึงยังเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาและแก้ไขต่อไป ในส่วนของประสานงานกับภาคเอกชนนั้นการขอรับการสนับสนุนข้อมูลบางอย่างที่ใช้ในการสืบสวน แต่อาจจะกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของประชาชนเป็นเหตุผลที่บางครั้งภาคเอกชนยังมีความกังวลและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากถ้ามีเหตุการณ์พบว่าข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าหลุดออกไปยังสาธารณะจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของภาคเอกชนเป็นอย่างมาก

ด้านการประสานงานขอข้อมูลหน่วยงานต่างประเทศการประสานงานขอข้อมูลกับหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น Facebook Line Youtube Google ยังไม่สามารถได้รับข้อมูลตามที่ต้องการได้ เนื่องจากกฎหมายที่บังคับใช้ระหว่างประเทศยังเป็นอุปสรรค จึงทำให้ไม่สามารถปิดกั้นเนื้อหาที่เป็นภัยต่อความมั่นคงได้

หลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางป้องกัน

การดำเนินการการปฏิบัติข่าวสาร (Information Operations) การต่อต้านโฆษณาชวนเชื่อ (Counter Propaganda: C-PRO) การต่อต้านเรื่องเล่า (Counter Narrative) และสื่อใหม่ (New Media)

๑. หลักการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations)คือ การปฏิบัติการที่มุ่งสร้างผลกระทบหรือสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการตกลงใจ ข่าวสาร ระบบสารสนเทศของฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ รวมไปถึงการปฏิบัติการเพื่อป้องกันข่าวสารและระบบสารสนเทศของฝ่ายเรา มีความสำคัญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การทำสงครามประสพชัยชนะในอดีต ปัจจุบันปฏิบัติการข่าวสารได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งภัยคุกคามเทคโนโลยีที่ทันสมัย รูปแบบสงครามสมัยใหม่ที่ไม่ได้มุ่งเอาชนะด้านกายภาพเพียงฝ่ายเดียว การปฏิบัติการทางทหาร หรือแม้กระทั่งความรู้ความเข้าใจของประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์ โดยแบ่งการดำเนินการของการปฏิบัติการข่าวสารออกเป็น ๒ ด้าน คือ “เชิงรุก” กับ “เชิงรับ”

๑.๑ การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ศักยภาพและกิจกรรมสนับสนุนด้านการข่าวกรอง เพื่อทำให้เกิดผลเสียหายต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร หรือเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์พิเศษของฝ่ายเรา ได้แก่ การทำลาย ชัดขวาง ลดประสิทธิภาพ การลวง การขยายผล การมีอิทธิพล เป็นต้น

๑.๒ การบูรณาการ ประสานนโยบาย มาตรการ การปฏิบัติ บุคลากร และเทคโนโลยี ของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องคุ้มครองข่าวสาร และระบบข่าวสารของฝ่ายเราให้รอดพ้นจาก การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกโดยฝ่ายตรงข้าม จะต้องสกัดกั้นไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามสามารถเข้ามาแสวง ประโยชน์ต่อข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายเรา รวมทั้ง ต้องสามารถให้การสนับสนุน การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกด้วยได้แก่ การป้องกัน การตรวจจับ การตอบสนอง และการฟื้นฟู ให้ระบบข่าวสารสามารถกลับมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดิม

การปฏิบัติการข่าวสาร จะต้องได้รับการสนับสนุนด้านการข่าวกรอง ซึ่งมีบทบาท สำคัญต่อการวางแผน สั่งการ และการประมาณสถานการณ์ในการปฏิบัติการข่าวสาร เพื่อให้เกิด ความสมบูรณ์และประสิทธิภาพสูงสุด งานข่าวกรองต้องทันเวลา ถูกต้องแม่นยำ นำไปใช้ประโยชน์ มีความสมบูรณ์ครบถ้วน และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข่าว

๒. การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ (Counter Propaganda: C-PRO) หมายถึง ความ พยายามในการปฏิเสธ ตอปปี้ ลดอิทธิพล และความน่าเชื่อถือถือการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายตรงข้าม ด้วย การชี้ให้เห็นถึงเป้าประสงค์ในการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายตรงข้าม และชี้แจงข้อเท็จจริง ของฝ่ายเรา เพื่อสร้างความเข้าใจและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการจิตวิทยาของฝ่ายตรงข้าม การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อมีหลักการและเหตุผลเช่นเดียวกับการต่อต้านการลวง ทั้งนี้ ในการต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ อาจคำนึงถึงหลักการสื่อสาร 7 C's of Communication ของ Scott M. Cutlip เพื่อให้การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อมีประสิทธิภาพและเกิดผลตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ โดยตัวอย่างของการต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อที่ใกล้เคียงกับข้อเสนอนี้ ได้แก่ การประกาศ Amman Message เมื่อปี ๒๕๔๗ ของสมเด็จพระราชาธิบดีอับดุลละห์ที่ ๒ และผู้นำศาสนามุสลิมของประเทศ จอร์แดน ที่จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางและการชี้แนะหลักคำสอนที่แท้จริงของศาสนาอิสลาม เพื่อป้องกันการบิดเบือนหลักคำสอน

๓. การต่อต้านเรื่องเล่า (Counter Narrative) คือ การพัฒนาเรื่องเล่าต้าน โดยการ บอกเล่าเรื่องราวที่ตรงกันข้าม และให้ทางเลือกที่ดีกว่า เป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ด้านอานุภาพ จากการใช้สื่อของกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่ง การต่อสู้กับองค์กรสุดโต่งเป็นการต่อสู้ในทางอารมณ์ ความรู้สึก ที่ต้องบรรลุเป้าหมายคือการเอาชนะใจของมวลชนให้ได้ แนวคิดในการต่อต้านลัทธิสุดโต่ง ที่ใช้เรื่องเล่า (Narrative) ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อจัดทาสมาชิกเข้าร่วมกลุ่ม แนวคิดนี้เชื่อว่าการผลิตและแจกจ่าย เรื่องเล่า ชุดความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถช่วยต่อต้านข้อความ หรือสารของกลุ่มหัวรุนแรงได้ และจะช่วยลดทอนผลของเรื่องเล่ารุนแรงของกลุ่มสุดโต่ง เรื่องเล่าต้านลัทธิรุนแรงสุดโต่งเป็นส่วนหนึ่ง ในกลยุทธ์ระยะยาว ด้านการชักนำสู่ความรุนแรงและการเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้าย เรื่องเล่าต้าน จะต้องลดความน่าเชื่อถือของผู้ก่อการร้าย ไม่ให้ความชอบธรรมแก่การใช้ความรุนแรง และที่สำคัญ

นำเสนอกิจกรรมปลอดความรุนแรงในรูปแบบที่หลากหลาย ที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไปพร้อมๆ กัน

การต่อต้านเรื่องเล่า ได้กลายมาเป็นคำศัพท์ที่จับต้องได้สำหรับทุกกิจกรรมที่หลากหลาย ตั้งแต่โครงการระดับประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ไปสู่ยุทธศาสตร์ของรัฐบาล นอกจากนี้ การสร้างสรรค์เรื่องเล่าต้านยังเป็นแนวคิดหลักของบรรดาโครงการต่อต้านแนวคิดสุดโต่งทั่วโลก

๔. การใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีในยุคสื่อใหม่ (New media) สื่อใหม่ หรือ New Media เกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารนั้นสะดวกรวดเร็ว ทำได้ด้วยตัวเอง ยุคสื่อใหม่เริ่มต้นตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒๐ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ซับซ้อน ได้แก่ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ดาวเทียม และการสื่อสารไร้สายต่างๆ ปัจจุบันคุณลักษณะที่สำคัญ คือ การบูรณาการ การมีปฏิสัมพันธ์ การเข้ารหัสดิจิทัล ดังนั้น “สื่อใหม่” จึงหมายถึงรวมถึงอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์มีเดีย เกมคอมพิวเตอร์ซีดีรอม และดีวีดี “สื่อใหม่” จึงไม่ได้หมายความถึงรายการโทรทัศน์ภาพยนตร์วารสาร หนังสือ หรือสิ่งพิมพ์แบบเดิมๆ

อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการสื่อสารแนวระนาบ เกิดกลุ่มทางสังคมขนาดใหญ่ อินเทอร์เน็ตจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับชาติแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตไม่มีการตรวจสอบ ข้อมูลจึงไหลไปได้ง่าย การส่งสารที่บิดเบือนสู่สาธารณชนจึงเกิดขึ้นได้ง่ายเช่นกัน จึงทำให้มิติด้านความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวและเสริมสร้างขีดความสามารถ โดยตระหนักถึงการวางยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการใช้ประโยชน์และตอบโต้สงครามสารสนเทศและสื่อ ด้วยการสร้างยุทธศาสตร์ของการสื่อสารและการปฏิบัติการข่าวสาร เพื่อการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ภัยคุกคามการก่อการร้ายและการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงสุดโต่งที่อาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางสื่อสารใหม่ของกลุ่มก่อการร้าย อินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนวิธีการเผยแพร่อุดมคติอันรุนแรงของกลุ่มไปอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มก่อการร้ายเคยสื่อสารกับสาธารณะโดยให้สื่อกระแสหลักช่วยรายงานภาพความโหดร้ายจากเหตุการณ์ที่ตนก่อขึ้น แต่ในปัจจุบัน กลุ่มก่อการร้ายสามารถควบคุมการเผยแพร่สารด้วยตนเอง ขณะที่สื่อกระแสหลักกลับต้องหันมาพึ่งสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มก่อการร้ายแทน ไม่เพียงเท่านั้น อำนาจควบคุมเนื้อหาข่าวสารของตนได้โดยตรงยังเปิดโอกาสให้แก่กลุ่มก่อการร้ายกำหนดวาระ (Agenda) ได้ว่าต้องการให้กลุ่มผู้ชม ผู้ฟัง เป้าหมายอันหลากหลายรับรู้เกี่ยวกับตนอย่างไรยังกำหนดได้ด้วยว่าจะสื่อภาพของตนและภาพของศัตรูกลุ่มต่างๆ อย่างไร เพราะไม่ต้องถูกจำกัดโดยกระบวนการทางบรรณาธิการอีกต่อไป โดยหลักการอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่อุดมคติแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการสื่อสาร แต่เสรีภาพนี้กลับถูกใช้งานในทางที่ผิดอย่างไรก็ตาม กระบวนการชักนำสู่ลัทธิรุนแรงสุดโต่งทางอินเทอร์เน็ตจะต้องไม่ได้รับการขยายผล ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญกับการออกมาตรการใดๆ เพื่อต่อต้านความรุนแรงสุดโต่ง

๕. การใช้ทฤษฎีการสื่อสารสองจังหวะ (Two Step flow of communication)

พอลลาซาเฟลด์ (Paul Lazarsfeld) ได้เสนอตัวแบบการไหลของข้อมูลข่าวสาร โดยเริ่มต้นจากสื่อมวลชน ผ่านไปยังผู้นำทางความคิดและจากผู้นำทางความคิดก็จะถูกส่งต่อไปยังประชาชนทั่วไปที่มีได้ติดตามข่าว จากสื่อมวลชนโดยตรง แต่จะมีปัจจัยแทรกที่สำคัญคือ ผู้นำทางความคิดที่จะทำหน้าที่ถ่ายทอด ตีความ แปลความ และใส่ค่านิยมลงไปในการนั้นก่อนส่งไปยังประชาชนทั่วไป ซึ่งผู้นำทางความคิดไม่ใช่ผู้นำ อย่างเป็นทางการแต่เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้ที่คนทั่วไปให้การยอมรับ นับถือ เป็นผู้มีรายได้ สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ สูงกว่าคนทั่วไปเล็กน้อย มีความถนัดในการเปิดรับสื่อสูง เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ติดต่อกับโลกภายนอกมากกว่าคนอื่นๆ จากแนวคิดนี้ จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชน จะมีอิทธิพลแบบสองจังหวะ กล่าวคือ สื่อมวลชนจะทำการถ่ายทอดข่าวสารสู่ผู้นำทางความคิด แล้วผู้นำทางความคิดจึงถ่ายทอดไปสู่ประชาชนที่เป็นกลุ่มสมาชิกทางสังคมอีกทอดหนึ่งซึ่งในแบบจำลองนี้ หากผู้นำทางความคิดไม่เปิดรับสื่อก็ไม่อาจมีอิทธิพลต่อประชาชนได้เลย

สรุป

จากรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ในการพัฒนาแนวทางการป้องกันการก่อการร้าย จากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนั้น พบว่าหน่วยงานความมั่นคง ให้ความสำคัญเห็นต่อปัญหาดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกันคือ บริบทของคนมุสลิมในไทย แตกต่างจากมุสลิม ในประเทศตะวันตก หากเป็นไทยไม่ว่าจะอพยพมาจากไหนเข้ามาอยู่ในไทยก็คือคนไทย ขณะที่คนมุสลิม ในยุโรป ไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นชาวยุโรป ดังนั้นกลุ่มรัฐอิสลาม จึงสามารถที่จะเข้าไปชักจูงโดยเข้าไป ชักชวนในมัสยิด หรือใช้วิธีการส่งอีเมลมาสนทนา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะหลงเชื่อได้ง่าย เพราะพวกเขา ไม่คิดว่าตนเองเป็นบุคคลในชาตินั้น

สำหรับการบิดเบือนศาสนาในไทย ยังไม่พบว่าเกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มหัวรุนแรง เข้ามาแสวงประโยชน์ได้ คือ การจัดตั้งสถาบัน เช่น โรงเรียน หรือการส่งตัวนักกิจกรรมเข้ามาฝังตัวในพื้นที่ เพื่อที่จะปลูกแนวคิดแบบกลุ่มรัฐอิสลาม ตลอดจนการขาดเสถียรภาพและความเป็นธรรมในประเทศ ซึ่งในไทยยังไม่มีเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้น แต่ไทยจะเป็นลักษณะของการที่ชื่นชอบกลุ่มรัฐอิสลามแบบสะใจ กับการกระทำ ซึ่งพบว่า บุคคลเช่นนี้ไม่ผูกพันลึกซึ้ง ไม่ได้มีการอีเมลไปหากกลุ่มรัฐอิสลาม หรืออาจไม่ได้ กระทำอย่างต่อเนื่อง คำสอนของกลุ่มรัฐอิสลาม เรื่องการเผาคน ยิงคน หรือพลีชีพ เป็นสิ่งที่ไม่ได้ รับการยอมรับในสังคมไทยเช่นกัน

สำหรับบทบาทการทำงานของภาครัฐ เห็นว่า ดำเนินการมาด้วยดีในเรื่องเสถียรภาพ ความเป็นธรรม เมื่อเทียบกับมาเลเซีย นอกจากนั้นชาวมุสลิมไทยยังรักความเป็นไทย หากรัฐดำรง ความเป็นธรรมในสังคม มีเสถียรภาพ จะเป็นเกราะป้องกันการแผ่แนวคิดของกลุ่มรัฐอิสลามมากกว่า การนำเงินงบประมาณไปจัดพิมพ์ว่าคำสอนของกลุ่มรัฐอิสลามเป็นสิ่งผิดเพราะสาวกหรือผู้ที่ชื่นชอบ

กลุ่มรัฐอิสลามไม่อ่าน ความพยายามทุ่มเทของภาครัฐในเรื่องของกลุ่มรัฐอิสลามอาจเสียเปล่า และเห็นว่าภาครัฐควรใช้เวลาไปดูแลเรื่องขบวนการแบ่งแยกดินแดนใน จชต. หรือการวางระเบิดร้านค้าของชาวพุทธในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะผู้ที่วางระเบิดไม่ได้สนใจเรื่องคำสอนของกลุ่มรัฐอิสลาม ดังนั้นภาครัฐควรจะทุ่มเทการรับมือประเด็นอ่อนไหว วิฤตความมั่นคงจากกลุ่มก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้เกี่ยวกับกลุ่มรัฐอิสลาม

นอกจากนี้ เห็นว่าองค์กรศาสนาอิสลามที่รัฐรับรอง ยังทำงานน้อยเกินไปในการสร้างความเข้าใจและการสร้างทัศนคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม องค์กรศาสนาอิสลามควรจะทำงานร่วมกับองค์กรและศาสนาอื่น เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างวัดและมัสยิด การช่วยเหลือบริจาคน้ำท่วม เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้คนต่างศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันได้ มิฉะนั้นการกล่าวหาว่าอิสลามไม่ยุ่งกับใครจะมีตัวตนขึ้นมาเป็นจริง

ด้านหน่วยงานภาคเอกชน เห็นว่าข้อมูลที่ผู้คนทั่วไปได้รับรู้เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวนั้น ประเมินว่ายังไม่ทราบถึงความรุนแรงหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นที่เป็นรูปธรรมมากนัก แต่พร้อมยินดีที่จะช่วยเหลือหน่วยงานภาครัฐอย่างเต็มที่ในการสร้างความสงบเรียบร้อยในประเทศไทย

ทั้งนี้แนวโน้มของปัญหาการใช้ช่องทางบนสื่อออนไลน์เผยแพร่แนวคิดรุนแรงในห้วงระยะเวลา ๑๐ ปีต่อจากนี้คาดการณ์ว่าช่องทางการติดต่อสื่อสารบนโซเชียลมีเดียจะยิ่งใกล้ชิดตัวและยิ่งเพิ่มมากขึ้นจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของอุปกรณ์รอบตัวที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันซึ่งข้อมูลจะมีขนาดมหาสาร และถ้าหน่วยงานความมั่นคง และรัฐบาลไม่มีมาตรการมารองรับสกัดกั้นข้อมูลที่มีเนื้อหารุนแรง เป็นภัยต่อความมั่นคงแล้วนั้นจะยิ่งทำให้เกิดปัญหาต่อความมั่นคงของชาติที่จะมีความเสี่ยงมากขึ้น จนเกิดผลกระทบรุนแรงต่อการปลูกฝังความคิดของผู้ใช้งานสื่อออนไลน์ และเกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาต่อประเทศชาติได้ ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาการเผยแพร่เนื้อหาของกลุ่มที่นิยมความรุนแรง หรือใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแพร่เนื้อหาที่บิดเบือนและเนื้อหาที่เป็นเท็จนั้น ในต่างประเทศจะมีมาตรการมารองรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นได้ เช่น ประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซียออกมาตรการมาใช้ในการตรวจสอบเนื้อหาที่บ่มเพาะความรุนแรง และเนื้อหาที่บิดเบือนข้อเท็จจริง หน่วยงานความมั่นคงจะเข้าถึงต้นผู้ใช้งาน และนำไปปรับทัศนคติให้กลับมาสู่แนวคิดที่ปกติได้ ซึ่งมีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการปรับทัศนคติดังกล่าวโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีมาตรการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่บิดเบือน โดยใช้วิธีการร่วมมือกับทุกหน่วยงานในการเฝ้าติดตามเมื่อพบข้อมูลที่ถูกบิดเบือนและอาจเป็นภัยต่อความมั่นคง

บทที่ ๔

การกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่ม นิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย

บทนี้เป็นการกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทยโดยนำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพพระบวรการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และศักยภาพในการป้องกันประเทศ เพื่อรับมือกับภัยคุกคาม มาเป็นข้อมูลหลักในการนำมาประยุกต์ใช้กับแนวทางแก้ไข และรับมือกับปัญหาดังกล่าว โดยรายละเอียดของบทนี้ ประกอบไปด้วย

๑. ยุทธศาสตร์และแนวทางที่ใช้เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหา
๒. แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาทั้งระดับยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติการ
๓. สรุป

ยุทธศาสตร์และแนวทางที่ใช้เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหา

การหาแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทยนั้น ปัญหาที่สำคัญคือ การสร้างความร่วมมือกันของหน่วยงานความมั่นคง และภาคเอกชน ที่จำเป็นต้องทำงานประสานและสอดรับกันเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็ว จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

จากการศึกษาและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพพระบวรการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และศักยภาพในการป้องกันประเทศ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ นั้น จะมีแผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)ที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลหลักที่ทุกภาคส่วนเข้ามาผนึกกำลังร่วมกันในลักษณะประชารัฐ เพื่อสร้างระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติที่พร้อมรับมือกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ความมั่นคง ที่นำมาประยุกต์ใช้กับแนวทางแก้ไข และรับมือกับปัญหาดังกล่าวได้โดยมีรายละเอียด

ดังต่อไปนี้ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงหลายมิติมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคงของประเทศชาติ การเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าวจึงมีความสำคัญยิ่งสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดทำแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามได้อย่างเท่าทัน เป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติการฝึกปฏิบัติ ทบวงความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง และกำหนดเรื่องการเตรียมพร้อมในกรณีเผชิญภัยคุกคามไว้ในแผนทั้งภายในและระหว่างหน่วยงาน ตั้งแต่ระดับพื้นที่ถึงระดับชาติ เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทุกสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที

แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติมีวิสัยทัศน์ คือ “ระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนตระหนัก เชื่อมมั่น พร้อมรับมือ และจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามทุกรูปแบบอย่างบูรณาการ” และกรอบแนวคิดสำคัญจะเน้นเรื่องการจัดการระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเชิงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ การผนึกกำลังในลักษณะประชารัฐ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ การจัดการความเสี่ยงด้วยการเตรียมพร้อมของชาติตั้งแต่ในภาวะปกติและดำเนินแผนฯ ภายใต้กลไกที่ประสาน สอดคล้อง บูรณาการ และส่งเสริมกันอย่างมีเอกภาพ โดยเนื้อหาของแผนฯ แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาศักยภาพระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ และจัดการความเสี่ยงอย่างบูรณาการ

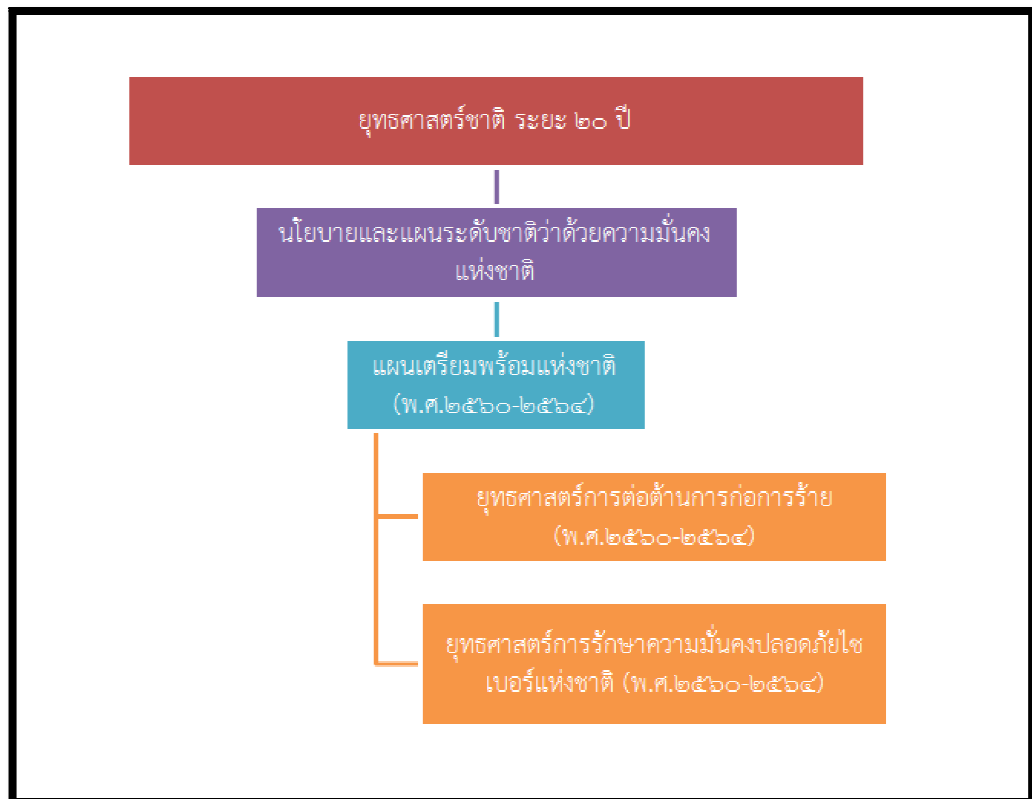
๒. การเสริมสร้างความเชื่อมั่น ภูมิคุ้มกัน และศักยภาพของทุกภาคส่วนให้มีความตระหนัก และความเข้มแข็งร่วมกันในลักษณะประชารัฐ

๓. การเสริมสร้างความร่วมมือ การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ

๔. การบริหารจัดการแผนมีการบูรณาการและผนึกกำลังในลักษณะหุ้นส่วนยุทธศาสตร์

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติมากขึ้น จึงกำหนดความเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์/แผน ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับควบคู่ไปกับการมีหน่วยงานกำกับ ประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการองค์ความรู้ของหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุนในแต่ละกลยุทธ์ไว้

แผนภาพที่ ๔-๑ แผนผังความเชื่อมโยงแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

การประเมินสถานการณ์ ปัญหา ผลกระทบ และแนวโน้มของภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยในการหาแนวทางการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทยนั้นจะเกี่ยวข้องกับปัญหาภัยคุกคามด้านวิกฤตการณ์ความมั่นคง

สถานการณ์ภาพรวม สถานการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และเข้าสู่โลกดิจิทัล เกิดปรากฏการณ์ของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลาย ซับซ้อน ข้ามพรมแดน และรุนแรง

มากยิ่งขึ้น ครอบคลุมทั้งที่เป็นรัฐและมีไชรัฐ อาทิ การแพร่ขยายแนวคิดรุนแรงของกลุ่มก่อการร้าย หรือกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อวินาศกรรม การก่อจลาจล ความมั่นคงทางไซเบอร์ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการโจรกรรมข้อมูลทางการเงินการธนาคารและข้อมูลหน่วยงานราชการ รวมไปถึงภัยคุกคามอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ความมั่นคงในหลายมิติ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

ผลกระทบภาพรวมปัญหาวิกฤตการณ์ความมั่นคงที่เกิดจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยทางตรงและโดยอ้อมในทุกระดับ โดยตรงทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน สิทธิ และเสรีภาพการดำรงชีวิตที่เป็นปกติของประชาชน โดยอ้อมทำให้เกิดภาวะของความหวาดระแวง ความรู้สึกไม่มั่นคง การสูญเสียมั่นใจของทุกภาคส่วน ตลอดจนเกิดความถดถอยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของโลก

แนวโน้มภาพรวมปัญหาที่เกิดจากวิกฤตการณ์ความมั่นคงทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในเชิงปริมาณและมีรูปแบบที่ซับซ้อนหลากหลาย โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ที่เกิดจากการก่อการร้ายและก่อวินาศกรรมในลักษณะเครือข่ายปฏิบัติการข้ามแดน และผนวกกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จะยิ่งทำให้วิกฤตการณ์ความมั่นคงแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว ซับซ้อน และยากต่อการติดตามแก้ไขปัญหา

กรณีของประเทศไทยกำลังเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่นำไปสู่วิกฤตการณ์ความมั่นคงในหลายเรื่อง ตัวอย่างที่สำคัญเช่น ความรุนแรงที่เกิดจากการก่อวินาศกรรมและการก่อการร้าย การโจมตีทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ปัญหาแรงงานต่างด้าว การค้ายาเสพติด การฟอกเงิน และความเห็นต่างทางการเมืองที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง และความรุนแรง เป็นต้น โดยที่สภาพภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางคมนาคมทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงต่อการเป็นประเทศทางผ่าน การเป็นแหล่งซ่อนสมุหแหล่งพักพิง หรือเป็นฐานสั่งการของอาชญากร เพื่อกระทำความผิดในประเทศอื่นทั้งนี้ในประเด็นของกลุ่มผู้ใช้งานที่มีแนวคิดรุนแรงสุดโต่งและเผยแพร่ข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนั้น ได้แก่ กลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มนิยมแนวคิดขบวนการรัฐอิสลาม (Islamic State/IS) นิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข่าวสารแนวคิดรุนแรงในการประกาศรับอาสาสมัคร ปลุกกระตมให้เข้าร่วม กลุ่มคนที่ตกเป็นเหยื่อมักเป็นกลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง ๑๗ - ๒๕ ปี ต้องการสร้างความภาคภูมิใจส่วนตัว บางรายมีความรู้ทางศาสนาน้อย และไม่ได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด จึงต้องการหาวิธีพิสูจน์ตนเองด้วยการต่อสู้โดยอ้างหลักศาสนา และความรักในชาติพันธุ์ ปัจจุบันพบการขยายตัวเพิ่มขึ้น เพราะเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารมีให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย รัฐไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้ทั้งหมด อีกทั้งข้อจำกัดทางภาษาในการสื่อสารน้อยลง เนื่องจากสมาชิก

ภายในกลุ่มช่วยแปลบทความเป็นภาษาต่าง ๆ ได้มากขึ้น ในประเทศไทยภาษาหลักที่ใช้ได้แก่ภาษาไทย ภาษามลายูท้องถิ่น ภาษามลายู (Bahasa Malay) ภาษาอินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia) และภาษาอาหรับ

สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงใช้คือ Facebook และ Line เนื่องจากเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีคนไทยนิยมใช้สูงที่สุด มีการสร้าง Fanpage และ กลุ่มแบบปิด (Closed Group) เพื่อคัดกรองสมาชิกและสนทนาในประเด็นสำคัญ โดยมีมาตรการป้องกันการตรวจสอบจากฝ่ายรัฐ เช่น สร้างบัญชี Facebook ใหม่ทุก ๓ - ๗ วัน ใช้หมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลอื่น หรือ หมายเลขโทรศัพท์ที่ไม่ได้ลงทะเบียนในประเทศไทย และโทรศัพท์เข้าตรวจสอบตัวตนที่แท้จริงก่อนรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรง เช่น นิยมแนวคิดกลุ่ม IS ในไทยบนสื่อสังคมออนไลน์ ปัจจุบันมีผู้ติดตามประมาณ ๖๐๐ บัญชีผู้ใช้ (Account) ในส่วนช่องทางอื่น ๆ เช่น Telegram, Twitter และ Application Amaq News ยังไม่เป็นที่นิยมใช้ในประเทศไทยมากนัก แต่พบว่าผู้ที่นิยมแนวคิด IS ในประเทศไทยที่มีความสามารถในการอ่านภาษามลายู และภาษาอาหรับ มักนำบทความของกลุ่ม IS มาแปลเป็นภาษาไทย และเผยแพร่ต่อใน Facebook ส่วนตัว จากนั้นมีการกระจายข่าวสารต่อไปยังสมาชิกในกลุ่ม แต่หลังจากการพ่ายแพ้ของกลุ่ม IS ในพื้นที่ตะวันออกกลางพบว่าข้อมูลที่ผลิตออกมาจากกลุ่ม IS ลดน้อยลง แต่พบว่าเริ่มมีข้อมูลเนื้อหาสุดโต่งที่สร้างขึ้นจากกลุ่มผู้ใช้งานในภูมิภาค และจากท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาษามลายู อันเนื่องมาจากการที่ผู้ที่สู้รบในตะวันออกกลางเริ่มกลับประเทศบ้านเกิด และสร้างเนื้อหาที่รุนแรงโดยตนเอง

จากผลการดำเนินงานเตรียมพร้อมแห่งชาติที่ผ่านมาการประเมินสถานการณ์และปัญหาของระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องมีกรอบแนวคิดเพื่อเป็นทิศทางหลักในการดำเนินงาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อให้เกิดการบูรณาการการเตรียมพร้อมแห่งชาติอย่างสมเหตุสมผลมีความพอประมาณมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาให้พร้อมรองรับผลกระทบและแนวโน้มของภัยคุกคามในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาให้พร้อมรองรับผลกระทบและแนวโน้มของภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพดังนี้

๑. การจัดการระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติต้องให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะหุ้นส่วนยุทธศาสตร์

๒. การผนึกกำลังทุกภาคส่วนเพื่อการเตรียมพร้อมแห่งชาติในลักษณะประชารัฐที่มีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๓. การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการเตรียมพร้อมแห่งชาติทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายในกรอบประชาคมอาเซียนและกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

๔. การจัดการความเสี่ยงด้วยการเตรียมพร้อมของชาติตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยมีการป้องกันรับมือ และลดผลกระทบจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๕. การดำเนินแผนฯ ภายใต้กลไกที่ประสาน สอดคล้อง บูรณาการ และส่งเสริมกัน อย่างมีเอกภาพ ทั่วทั้งที่ และยั่งยืน

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังระดับยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติการ

๑. ระดับยุทธศาสตร์

๑.๑ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพแห่งชาติจัดทำได้กำหนดนิยามของการก่อการร้ายคือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลกระทำการเพื่อให้บรรลุข้อเรียกร้องและวัตถุประสงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมักเป็นการเรียกร้องต่อรัฐใดรัฐหนึ่งมากกว่าต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และการเตรียมการและการลงมือก่อเหตุที่อาจอยู่ในประเทศเดียวกันหรือคนละประเทศ การกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐหรือกลุ่มการเมือง กลุ่มก่อการร้ายใด ๆ หรืออาจมีรัฐกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มก่อการร้ายคอยสนับสนุนรู้เห็น หรือเป็นการกระทำในลักษณะเครือข่ายก็ได้ โดยใช้อาวุธตามแบบหรืออาวุธทำลายล้างสูง อาวุธในรูปแบบใหม่ โดยที่เหยื่อของการก่อเหตุมักไม่ใช่เป้าหมายโดยตรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อเหตุ และเมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติ ทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียง และเกียรติภูมิของชาติ

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้เน้นที่การรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้าย ได้แก่

๑. ลัทธิหรือความเชื่อ โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยม โดยไม่ใช่เชื้อชาติ ศาสนาหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นเกณฑ์แบ่งแยกเป็นการเฉพาะ

๒. คน เน้นการรับมือกับการเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคนโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิด ป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ

๓. อาวุธ/สิ่งของ/วัสดุ/ทุน เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้าย จัดหาจำหน่ายและซื้ออาวุธ สิ่งของ เครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนจนวนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้ และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายเข้าถึงอาวุธ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ได้ง่าย

๔. ชายแดน/พรมแดน เน้นการควบคุมพรมแดน และพื้นที่บริเวณชายแดน การควบคุมการเดินทางเคลื่อนย้ายเข้า-ออกของคน สินค้า ยานพาหนะ

๕. การรักษาความปลอดภัย การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคล ให้บุคลากรที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อม ทันสมัย ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายประกอบด้วยประเด็นทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

๕.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน (Prevention) โดยมุ่งเป้าหมาย ให้ไทยมีความพร้อมในด้านการป้องกันการก่อการร้าย ทั้งในด้านงานข่าว กฏระเบียบปฏิบัติ การบริหารการเข้า – ออกประเทศ การรักษาความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและเอกชน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ได้แก่

๕.๑.๑ ส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองและส่งเสริม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศ

๕.๑.๒ ดำเนินการทูตเชิงป้องกัน

๕.๑.๓ การบริหารจัดการการผ่านเข้า – ออกประเทศ

๕.๑.๔ การรับมือกับการเผยแพร่ลัทธิและแนวคิดที่ยึดหลักความรุนแรง ในทุกรูปแบบโดยเฉพาะแนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง

๕.๑.๕ เสริมสร้างงานด้านการรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ สถานที่สำคัญ และบุคคลให้เข้มแข็ง

๕.๑.๖ พัฒนาศักยภาพด้านกลไก กฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ

๕.๑.๗ ส่งเสริมการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการช่วยเสริมภาครัฐในการป้องกันภัยจากการก่อการร้าย

๕.๑.๘ ส่งเสริมแนวทางและกระบวนการการลดปัจจัยที่อาจทำให้เกิด ความแตกแยกและขัดแย้ง และทำให้คนหันไปสู่การใช้ความรุนแรง และหันไปพึ่งลัทธิ/แนวคิดสุดโต่ง และการก่อการร้าย ควรให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหา ครอบคลุมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อาชีพ การปรับปรุงความเป็นอยู่ในชีวิตให้ดีขึ้น การให้คนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาโดยทั่วกัน ตลอดจนมีช่องทางและเวทีให้คนได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

๕.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การตอบโต้ (Countering) โดยมุ่งเป้าหมาย ให้ไทยมีความพร้อมด้านกลไกการรับมือขณะเกิดเหตุที่เป็นเอกภาพ ด้วยแนวทางการดำเนินการ ได้แก่

๕.๒.๑ พัฒนาศักยภาพกลไกขณะเกิดเหตุ โดยทบทวนกลไกในการรับมือ ขณะเผชิญเหตุและจัดตั้งกลไกประสานงานที่ชัดเจนในการรับมือขณะเผชิญเหตุ และจัดทำระเบียบปฏิบัติ

ประจำระหว่างหน่วยรับมือระหว่างกรณีเหตุฉุกเฉิน การตอบสนองต่อเหตุการณ์ กลไกการประสานงาน ข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย และจัดตั้งกลไกให้ข่าวในยามเกิดเหตุ ที่เป็นเอกภาพ

๕.๒.๒ บูรณาการหน่วยงานภายในประเทศและประสานกับมิตรประเทศ เรื่องความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนการสืบสวนในกรณีเกิดเหตุ (Case Investigation) อย่างฉับไว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนอินทวัณน์โทษหรือผู้ต้องหา และ

๕.๒.๓ ปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกภาครัฐ เพื่อลดความน่าเชื่อถือของกลุ่ม ก่อการร้าย ตลอดจนแนวคิดและลัทธินิยมการใช้ความรุนแรง โดยอาศัยแนวทางที่สหประชาชาติได้วางไว้ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก

๕.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติ (Resilience) โดยมุ่งเป้าหมายให้ ไทยมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรรองรับการฟื้นตัวหลังเกิดเหตุก่อการร้าย และมีการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องมีมาตรฐาน ด้วยแนวทางการดำเนินการ ได้แก่

๕.๓.๑ วางแผนการฝึกซ้อมและจัดหาเครื่องมือเพื่อรับมือกับการ ก่อการร้าย โดยฝึกซ้อมการรับมือยามเกิดเหตุ ทั้งภัยรูปแบบเดิม ภัยรูปแบบใหม่ ภัยคุกคามทาง ไซเบอร์ การก่อการร้ายจากการใช้วัสดุที่ใช้ได้สองทางโดยกำหนดการฝึกซ้อมทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับแยกย่อยลงไป ทั้งในกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน เอกชน และเยาวชน

๕.๓.๒ สืบสวนความพร้อมของบุคลากรและจัดหาเครื่องมือในการรับมือ ยามเกิดเหตุ โดยเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลแรกที่ต้องเข้าถึงที่เกิดเหตุและทรัพยากรสำรองในกรณี เกิดเหตุก่อการร้าย

๕.๓.๓ พัฒนาศักยภาพในการฟื้นตัวภายหลังเกิดเหตุทั้งในระยะ เฉพาะหน้าและในระยะยาว ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ โดยหมายรวมถึงการกลับสู่สังคมของผู้ที่เคย กระทำความผิดฐานการก่อการร้าย ผู้ที่เคยได้รับการบ่มเพาะแนวคิดหัวรุนแรง เหี้ยอและผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากการก่อเหตุด้วย

๕.๓.๔ ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้/ฐานข้อมูลเกี่ยวกับ การก่อการร้ายทุกมิติอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษารูปแบบ กลุ่มก่อการร้ายและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ใน การก่อการร้าย เพื่อหาลักษณะแนวทางการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นใหม่ และเรียนรู้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ดังกล่าวกับมิตรประเทศ

๕.๓.๕ ศึกษาการสืบสวนกรณีต่างๆ (Case Investigation) ที่เกิดขึ้น โดยเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) และพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนคดี หรือตามรอยผู้ก่อการร้ายหรือการตามรอยเส้นทางการเงิน การคาบเกี่ยวกันระหว่างกรณีก่อการร้าย

และอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ตลอดจนจัดการฝึกการตอบสนองในยามเกิดเหตุว่าการสืบสวน และตอบสนองต่อเหตุการณ์สามารถทำได้ฉับไวเพียงใด

๒. พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จะช่วยให้การกำหนดยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักข่าวกรองมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงของประเทศชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ในปัจจุบันและอนาคต โดย พ.ร.บ. ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้เพิ่มอำนาจการร้องขอข้อมูล ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนบุคคลภายนอก ส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ที่เป็นประโยชน์แก่การข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง หรืออาจขอให้บุคคลใดๆ ชี้แจงหรือ ให้ถ้อยคำ โดยมีรายละเอียดการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

“การต่อต้านข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อต่อต้านการกระทำของ ต่างชาติ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การอื่นใด ที่มุ่งหมายจะให้ได้ไปซึ่งความลับของชาติ หรือทำลาย ความมั่นคงแห่งชาติโดยการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้ายหรือ การอื่นใดอันเป็นภัยคุกคาม เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ

“การข่าวกรองทางการสื่อสาร” หมายความว่า การใช้เทคนิคและการดำเนินการวิธี ทางเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ในการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง

“การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และกำกับดูแลส่วนราชการฝ่ายพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของราชการ ให้พ้นจากการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ อาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด หากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลดังกล่าวไม่ส่งข้อมูล หรือเอกสารภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติรายงานต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรต่อไป

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนสำนัก ข่าวกรองแห่งชาติอาจดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ ทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี โดยระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการบันทึก

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เหตุผลความจำเป็น วิธีการ บุคคลที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ และระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งวิธีการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบต่อบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการตามมาตรานี้ หากได้กระทำตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริต ตามสมควรแก่เหตุแล้ว และเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือการป้องกันภัยสาธารณะ ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย จากระเบียบดังกล่าวจะช่วยให้การป้องกัน การสืบสวน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนโลกไซเบอร์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

๓. การบูรณาการด้านการข่าวกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติจัดให้มี ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) เป็นหน่วยงานภายใน ทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่น ภายในประเทศ โดยให้ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ แต่งตั้งรองผู้อำนวยการคนหนึ่ง เป็นผู้อำนวยการ ศป.ข.

๔. มาตรา ๑๓ ให้ ศป.ข. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนสืบสืบข้อมูล รวมทั้งรายงานข่าวประจำวัน ข่าวเร่งด่วน ข่าวเฉพาะกรณี และรายงานการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการ ตลอดจนกระจายข่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ เฝ้าระวังภัยคุกคามความมั่นคงปลอดภัย ทั้งในภาวะปกติและช่วงที่มีสถานการณ์ช่วงเทศกาลที่สำคัญ พระราชพิธี และการประชุมหรืองานพิธีการที่สำคัญของรัฐ เพื่อสนับสนุน การป้องกัน หรือแก้ไขสถานการณ์ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินรุนแรงเกิดขึ้น และปฏิบัติต่อเนื่องจนสิ้นสุดสถานการณ์นั้น

๔.๓ ให้ความรู้และประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

กล่าวโดยสรุปคือ หน้าที่สำคัญของ ศป.ข. คือ ติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมทั้งรายงานข่าวประจำวัน ข่าวด่วน ข่าวเฉพาะกรณี และรายงานการแจ้งเตือนล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ตลอดจนกระจายข่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงเฝ้าระวังภัยคุกคาม ความมั่นคงปลอดภัย ทั้งในภาวะปกติ และช่วงที่มีสถานการณ์

ช่วงเทศกาลที่สำคัญ พระราชพิธี และการประชุมหรืองานพิธีการที่สำคัญของรัฐ เพื่อสนับสนุนการป้องกัน หรือแก้ไขสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินรุนแรงเกิดขึ้น และปฏิบัติต่อเนื่องจนสิ้นสุดสถานการณ์นั้น ทั้งนี้ ศป.ช. จะเป็นองค์กรที่รวบรวมและประสานงานด้านการข่าวที่สำคัญ และมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการบูรณาการด้านการข่าวของหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งจะสามารถสอดคล้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นบนโลกไซเบอร์ได้

๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๕.๑ รัฐบาลส่งสัญญาณอย่างชัดเจนและต่อเนื่องในการให้ความสำคัญกับระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติโดยประกาศเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติในลักษณะประชารัฐ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันจัดการความเสี่ยง ลดผลกระทบ แก้ไข และฟื้นฟูความเสียหายจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการผนึกกำลังของคนในชาติให้มีความเชื่อมั่น มีภูมิคุ้มกัน และมีศักยภาพในการเผชิญกับภัยคุกคามได้อย่างมั่นคง

๕.๒ การมีแผนรองรับแผนการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยประสานเชื่อมโยงในทุกระดับ ตั้งแต่แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของกระทรวง กรม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาหมู่บ้าน

๕.๓ การมีส่วนร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมกับต่างประเทศ อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง โดยมีการศึกษาวิจัยทางวิชาการ การอบรม การแลกเปลี่ยน และการเสริมสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามที่มีแนวโน้มความเสี่ยงร่วมกันระหว่างประเทศไทย ประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕.๔ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคประชาชนให้การยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ในลักษณะของภาคีเครือข่ายที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติอย่างกว้างขวางและหลากหลาย

๖. ระดับปฏิบัติการ

การดำเนินงานระดับปฏิบัติการที่ผ่านมาสำนักข่าวกรองแห่งชาติได้ปฏิบัติการเฝ้าติดตามและพิสูจน์ทราบกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดนิยมหัวรุนแรง รวมไปถึงขยายผลเครือข่ายบุคคลที่เกี่ยวข้องและเข้าไปพูดคุยเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดให้ถูกต้องตามหลักศาสนาที่แท้จริง ทั้งนี้ได้ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก สภาความมั่นคงแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิบัติการในพื้นที่ของบุคคลที่นิยมแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ ทั้งนี้ การบูรณาการด้านการข่าว และการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสารกัน โดยใช้ ศป.ข. ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจะช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานความมั่นคงมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้นอกจากการบูรณาการของภาครัฐที่เป็นหน่วยงานความมั่นคงแล้ว จากการวิจัยในครั้งนี้อย่างเห็นตรงกันว่าควรบูรณาการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ บริษัทที่ดำเนินกิจการด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บไซต์ต่างๆภายในประเทศ และผู้ใช้บริการเว็บไซต์ในต่างประเทศ รวมไปถึงหน่วยงานความมั่นคงของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องติดต่อแลกเปลี่ยนประสานงานข้อมูลในการสืบสวนทางเทคนิค ขอข้อมูลผู้ใช้งานบนโซเชียลและประสานในการปิดกั้นเนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการบูรณาการหน่วยงานทั้งหมดนี้จะทำให้การป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗. การบูรณาการความร่วมมือประเด็นไซเบอร์ในระดับนานาชาติ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะที่ปรึกษาการข่าวสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีประสบการณ์ในการร่วมมือกับนานาชาติทางด้านข่าวกรองของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะประเด็นไซเบอร์นั้น ประเทศต่างๆมีความเห็นร่วมกันว่าในอนาคตเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทต่อชีวิต และสังคมอย่างใกล้ชิดมากกว่าเดิม ซึ่งจะมีภัยคุกคาม รวมทั้งปัญหาต่างๆเพิ่มมากขึ้น ประเด็น National Security in the Age of Disruption สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่ง Technological Disruption ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีพ เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง แต่ธรรมชาติของมนุษย์ไม่เปลี่ยนแปลง โดยความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีก่อให้เกิดการไหลเวียนของความคิด ข้อมูลข่าวสารในลักษณะ real time ทำให้ไม่สามารถจัดการกับความเร็วของการไหลเวียนในเรื่องดังกล่าวได้ สิ่งที่ต้องเฝ้าดูคือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของมนุษย์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี Technological Disruption ได้ส่งผลให้เกิดวงจรของการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองและสังคม (Cycle of Social and Political Disruption) ประกอบด้วย

๗.๑ การแบ่งขั้ว (Polarisation) เนื่องจากความรวดเร็วของความเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างงานใหม่กับโครงสร้างการจ้างงานในปัจจุบันที่ไม่สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงได้ทันการณ์ ทำให้เกิดความกังวลและความรู้สึกไม่มั่นคง ประชาชนจึงใช้การประท้วงในท้องถนนและในพื้นที่ทางไซเบอร์เพื่อแสดงออกความเดือดร้อนของตน ทำให้เกิดความคิดขวาสุดโต่งที่ต่อต้านผู้อพยพและข้อตกลงการค้าเสรี ส่วนความคิดซ้ายสุดโต่งเรียกร้องให้มีการอุดหนุนและการกระจายความมั่งคั่งมากขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัด

๗.๒ Radicalization ซึ่งสืบเนื่องมาจากการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารก่อให้เกิดการเมืองในเชิงอัตลักษณ์ซึ่งนำไปสู่แนวคิดรุนแรง(radicalism) และเกิดความเสี่ยงในด้านการก่อการร้าย

เช่น การเดินทางกลับสู่เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ของสมาชิกกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State-IS) และการโจมตีที่เมือง Christchurch ที่นิวซีแลนด์เป็นการย้ำเตือนถึงความเสี่ยงดังกล่าว

๗.๓ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threats) แม้ว่าทุกประเทศเพิ่มความพยายามในการสร้างมั่นคงทางไซเบอร์แต่ภัยคุกคามดังกล่าวกำลังเพิ่มขึ้นและมีความซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางด้านการเงินและสร้างความอ่อนแอให้ระบบโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งลดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจรัฐบาล นอกจากการโจมตีทางไซเบอร์แล้ว ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีด้านสารสนเทศยังเพิ่มความเสี่ยงด้านการจารกรรมทางไซเบอร์และการแพร่กระจายข่าว และความคิดที่เป็นเท็จซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามัคคีของประชาชน

ข้อมูลของประเทศสิงคโปร์ได้ระบุถึงการรับมือในประเด็นดังกล่าวซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้มี ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การลงทุนในด้านการพัฒนาประชากรและระบบความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ชาวสิงคโปร์มีความเชื่อมั่นและพร้อมสำหรับการเผชิญอนาคต เช่น การสนับสนุนให้โรงเรียนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีและปรับตัวเข้ากับงานใหม่ในยุค Technological Disruption และยังมีแผนงาน เช่น SkillsFuture เพื่อทำให้ชาวสิงคโปร์สามารถใช้เทคโนโลยีได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านอายุ

๒. สิงคโปร์ส่งเสริมมากขึ้นในเรื่องการสานเสวนาระหว่างความเชื่อ (Interfaith Dialogue) การบังคับใช้กฎหมายและให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องข่าวเท็จและการหลอกลวงทางไซเบอร์ โดยมีการจัดการประชุม Faithfully ASEAN เป็นครั้งแรกในภูมิภาค ซึ่งมีผู้เข้าร่วมมากกว่า ๔๐ คน และในปลายปีนี้สิงคโปร์จะจัดการประชุม Conference on Social Cohesion and Interfaith Harmony เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสร้างความคิดในการต่อต้านอุดมการณ์สุดโต่งและคำพูดที่สร้างความแตกแยก และ สิงคโปร์ได้เสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎรที่จะให้รัฐบาลสามารถดำเนินการต่อการเผยแพร่ข่าวเท็จและการโฆษณาชวนเชื่อโดยกลุ่มที่มีเจตนาร้าย

๓. สิงคโปร์จะใช้วิธีการหลายวิธีและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา โดยในระดับประเทศจะมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลกับภาคธุรกิจ ชุมชนและปัจเจกบุคคล ส่วนในระดับระหว่างประเทศ จะต้องมีความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์และกำหนดกฎระเบียบการใช้พื้นที่ทางไซเบอร์ สิงคโปร์สนับสนุนให้มีการประชุม United Nations Group of Government Expert (UNGGE) อีกครั้งเพื่อทำงานต่อในเรื่องการพัฒนากฎระเบียบสำหรับพฤติกรรมของรัฐในพื้นที่ทางไซเบอร์ นอกจากนี้การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนได้รับข้อมติของ UNGGE ปี ๒๐๑๕ มาปฏิบัติ และศูนย์ความเป็นเลิศด้านความมั่นคงทางไซเบอร์อาเซียน-สิงคโปร์ (ASEAN-Singapore Cyber Security Center of Excellence) จะสามารถเริ่ม

ปฏิบัติงานได้ใน ค.ศ.๖๒ ซึ่งจะช่วยให้มีการวิจัยและฝึกอบรมในเรื่องกฎระเบียบและนโยบายทางไซเบอร์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและแนวปฏิบัติ

จากแนวทางของประเทศสิงคโปร์นั้นถือว่าเป็นตัวอย่างสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหาการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๔ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ ผลการศึกษาต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้ การรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ดำเนินการตามแผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลหลักที่ทุกภาคส่วนเข้ามาผนึกกำลังร่วมกันในลักษณะประชารัฐ เพื่อสร้างระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติที่พร้อมรับมือกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักของแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีกรอบแนวคิด เพื่อเป็นทิศทางหลักในการดำเนินงาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการเตรียมพร้อมแห่งชาติอย่างสมเหตุสมผลมีความพอประมาณมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี โดยอาศัย ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งเน้นที่การรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้ายประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ๓ ประเด็น ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน (Prevention) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การตอบโต้ (Countering) โดยมุ่งเป้าหมายให้ไทยมีความพร้อมด้านกลไกการรับมือขณะเกิดเหตุที่เป็นเอกภาพ และ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติ (Resilience) โดยมุ่งเป้าหมายให้ ไทยมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรรองรับการฟื้นตัวหลังเกิดเหตุก่อการร้าย และมีการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง มีมาตรฐาน โดยบูรณาการการทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการรับมือในการวางแผนเพื่อหาบุคคลที่เคลื่อนไหวรุนแรงบนอินเทอร์เน็ตไม่ใช่เรื่องง่าย ด้วยปัจจัยหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น สภาพจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมแนวคิดของเป้าหมาย การเฝ้าติดตามบนสื่อสังคมออนไลน์อาจไม่เพียงพอต่อการประเมินแนวโน้มในการก่อเหตุของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการร่วมมือจากหลายหน่วยงานจากทั้งภาครัฐและเอกชน จึงมีความสำคัญ และมีบทบาทเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบ คัดกรอง แลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพื่อผลิตเป็นข่าวกรอง ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามแนวคิดรุนแรงที่เผยแพร่บนสื่อออนไลน์

ให้ดำเนินไปแผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)ที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๓ ข้อ ประกอบด้วย ๑. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ และประเมินภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ใช้องค์ทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดรุนแรงต่อกลุ่มผู้ใช้งานในประเทศไทย ๒. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ ๓. เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดระเบียบแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบกับแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้แนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติ ซึ่งในบทที่ ๕ นี้ จะนำเสนอ ๒ ประเด็น คือ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัยดังนี้

สรุป

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. สถานการณ์การก่อการร้ายสากลในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การทำงานของหน่วยข่าวกรองในการตรวจพบ สืบสวน หรือยุติพฤติกรรม ในปัจจุบันเป็นไปได้ยากมากกว่าในอดีต โดยอาจกล่าวได้ว่า การก่อการร้าย นอกจากเป็นภัยคุกคามในลักษณะทั้งที่ประเมินได้ล่วงหน้า (Known Threat) แล้ว ยังมีลักษณะประเมินล่วงหน้าได้ยาก หรืออาจเกิดเหตุอย่างไม่คาดคิด (Unknown Threat) ได้อยู่เสมอในภาพรวม ฝ่ายความมั่นคงเรียกภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดสุดโต่งว่า Unknown Threat การตรวจพบการวางแผน ผู้เตรียมลงมือทำ และเป้าหมายสาธารณะ ทำได้ยาก การป้องกันจึงทำได้ยากเช่นกัน รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะกลุ่ม IS ที่มีฐานที่มั่นปฏิบัติการในพื้นที่ตะวันออก

กลางอิรัก และซีเรีย ส่งผลให้ปัจจุบันแนวรบในตะวันออกกลางลดลงขณะที่แนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มยังคงอยู่และแผ่กระจายไปทั่วโลก ทำให้เกิดแนวโน้มที่กลุ่มจะแบ่งตัวเป็นเซลล์อิสระเข้ามาทดแทน และกระทำการก่อการร้ายในภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีโอกาสสูง หากไม่มีกลไกรับมือที่มีประสิทธิภาพ

๒. ภัยคุกคามดังกล่าวบนไซเบอร์จึงถือว่าส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคทศวรรษที่ ๒๑ หรืออาจจะเรียกภัยคุกคามประเภทดังกล่าวว่า Cyber Terrorism Threats ๔.๐ โดยปัจจุบันภัยคุกคามดังกล่าวอยู่ในห่วงโซ่เปลี่ยนถ่ายและพัฒนาจากจากยุค Terrorism ๓.๐ ที่เป็นประเภทการใช้ผู้ก่อเหตุโดยลำพัง การก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยว หรือบางคนเรียก การก่อการร้ายแบบกระทำการคนเดียวที่เรียกว่า Lone Wolf และประเภทเซลล์ก่อการร้ายที่วางซ่อนอยู่ในสังคมที่เรียกว่า Sleeper Cell โดยประเภทการก่อการร้ายทั้ง ๒ รูปแบบแตกต่างกันตรงที่ Lone Wolf คือตัวบุคคลที่ทำการกระทำโดยลำพัง ไม่ได้ขึ้นต่อการสั่งการ หรือไม่ได้เชื่อมโยงกับกลุ่มองค์กรใด แต่ Sleeper Cell คือเซลล์ก่อการร้ายที่วางซ่อนอยู่ในสังคมเป้าหมายเหมือนกัน แต่จะนิ่งเงียบหลับใหล กระทั่งได้รับการบังคับบัญชาจากองค์กรหรือเครือข่ายที่ตัวเองที่สังกัด ต่างจาก Lone Wolf ที่ไม่ได้รับการสั่งการ แต่ทั้ง ๒ ประเภทมีสิ่งที่เหมือนกันคือ กระบวนการสร้างให้บุคคลมีแนวคิดหัวรุนแรงเหล่านี้ถูกสร้างโดยวิธีการ Self-Radicalized Terrorist ซึ่งมีพฤติกรรมปลูกฝังความรุนแรงด้วยตัวเอง ผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ Social Media พัฒนามาสู่ยุค Terrorism ๔.๐ ที่เรียกว่า Hybrid Warfare โดยเป็นการผสมผสานระหว่างสงครามตามแบบและสงครามนอกแบบ ที่ประกอบด้วย รัฐ (State Actor) และองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Organized crimes) ในการโจมตีเป้าหมายร่วมที่อาจเป็นรัฐที่เป็นคู่ปรปักษ์ และใช้วิธีการอ้างอิงความเชื่อทางศาสนา มาปลูกฝังแนวคิดของผู้คนที่นับถือให้ร่วมรบทางศาสนาที่เรียกว่า Hybrid Jihad หรือ Hybrid Ideology คือเป็นการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวด้านการปกครองของ Islamic organization ด้วยการนำ คตินิยม แนวคิด หรืออุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายที่มีความแตกต่างทางความเชื่อและอุดมการณ์มา ปฏิบัติภารกิจร่วมกันในการเลือกศัตรู ทั้งที่ใกล้ตัวและไกลตัว (Near Enemy / Far Enemy) และเป็นการนำไปสู่การผลักดันสงครามศาสนาในระดับโลก Global Jihadist

๓. เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ตะวันออกกลางนั้นที่หลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าสงครามต่อต้านการก่อการร้ายกลุ่ม IS ในประเทศ Iraq และ Syria สิ้นสุดลงแล้ว แต่ข้อมูลของหน่วยข่าวต่างประเทศหลายหน่วยเห็นว่าไม่ได้สิ้นสุดลงตามที่ประชาคมโลกเข้าใจเนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายอาจเสียพื้นที่มั่นทางกายภาพ แต่ตามข้อเท็จจริงพบว่าทางกลุ่มก่อการร้ายได้มาซึ่งชัยชนะทางอุดมคติ (Ideological) ในโลกเสมือนจริง (Virtual / Cyber) ซึ่งได้แสวงประโยชน์จากการใช้เครื่องมือ Social Media ในการเผยแพร่แนวคิดออกไปเป็นวงกว้างซึ่งเป็นการทำโฆษณาชวนเชื่อผ่านโลก Cyber ที่ฝ่ายความมั่นคงทั่วโลกยังไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้บุคคลที่ไปร่วมสู้รบในพื้นที่ดังกล่าวได้เดินทางกลับมายังภูมิภาค

ของตนเองเพื่อเผยแพร่แนวคิดของคนในพื้นที่ต่อไปซึ่งเป็นเรื่องที่อันตราย และควรมีมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ซึ่งประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการติดต่อกับผู้ใช้งานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวให้แก่อัน จากปัญหาดังกล่าวนั้นจึงก่อให้เกิดการวิจัย ในประเด็นดังกล่าวถึงแนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหา

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ผลที่เกิดจากการที่สื่อของกลุ่ม IS ได้รับการแปลเป็นหลายภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่น ทำให้เข้าถึงชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเยาวชนได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการบ่มเพาะ แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง และมีผู้ที่ต้องการเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ยังกระตุ้นความเกลียดชังในหมู่ชาวมุสลิมนิกายซุนหนี่ทั้งกลุ่มสุดโต่ง และสายกลางต่อมุสลิม นิกายชีอะห์ อิสราเอล สหรัฐอเมริกา และชาติพันธมิตร ส่งผลให้ผู้ที่ไม่ได้เดินทางไปร่วมรบแต่ได้รับ แนวคิดรุนแรงสุดโต่ง อาจวางแผนก่อเหตุโดยลำพังในประเทศต่อเป้าหมายที่เป็นฝ่ายตรงข้ามโดยใช้วิธีการ และการจัดหาอาวุธตามความสามารถของตนมากขึ้น

๒. สำหรับประเทศไทยแม้จะยังไม่พบว่ามีคนไทยเข้าร่วมกับกลุ่ม IS แต่ไทยยังคงถูกใช้เป็นทางผ่านในการเดินทางไปยังพื้นที่ขัดแย้ง ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นิยม IS ในไทยยังคง น่าสนใจและควรให้ความสำคัญ เนื่องจากมีการแปลข้อมูลของกลุ่ม IS ที่เผยแพร่เป็นภาษา อินโดนีเซีย มาเลเซีย และอาหรับ เป็นภาษาไทยปัจจุบัน พบว่าไทยเริ่มเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าว จากการเฝ้าตรวจพฤติกรรมทางอินเทอร์เน็ตของไทย พบว่า มีประชาชนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมชื่นชอบ และนิยมแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่ม IS โดยพบว่า กลุ่มผู้นิยมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการรับ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ และเผยแพร่รูปภาพ ข้อความ คลิปวิดีโอ และข่าวสารกระจาย ในกลุ่มสื่อออนไลน์ที่ใช้เป็นช่องทางสนทนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ Facebook Twitter Telegram Pinterest และ YouTube นอกจากนี้ ยังตรวจพบการตั้งกลุ่มทางแอปพลิเคชัน Line เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้นิยม แนวคิด IS ด้วยกันโดยลักษณะพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้จะมีความระมัดระวังการตรวจพบจาก เจ้าหน้าที่ และการพิจารณาจับบุคคลเข้าร่วมกลุ่มมีความเข้มงวด เพื่อป้องกันการถูกปิดกลุ่มจากผู้ที่ไม่ เห็นด้วยกับ IS ซึ่งพฤติกรรมกรรมการรวมกลุ่มของผู้นิยมแนวความคิดรุนแรงสุดโต่งมีความเข้มข้นในเนื้อหา การพูดคุยมากยิ่งขึ้น เริ่มพัฒนาเป็นการพบปะร่วมกิจกรรมระหว่างกัน แม้ว่า ปัจจุบัน ยังมีสมาชิก เข้าร่วมกลุ่มลักษณะนี้ไม่มากนัก แต่พบว่าผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ชาวไทยที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ

แนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่ม IS ประมาณ ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ คน แต่หากไม่มีการป้องกันยับยั้งที่ดีพอจะทำให้การรับเอาแนวคิดดังกล่าวถลำลึก และแพร่กระจายมากขึ้น

๓. ประเด็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวไทยกับกับกลุ่ม IS ในต่างประเทศ ปัจจุบันยังประสบปัญหาในการติดตามและพิสูจน์ทราบตัวบุคคล แม้วากลุ่ม IS ต่างชาติจะใช้ช่องทางบนสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร แต่มีการใช้ช่องทางการติดต่อแบบตัวต่อตัว เช่น Facebook Messenger Line หรือ Telegram ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการสนทนาได้ สำหรับบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมายของกลุ่ม IS ชาวต่างชาติมักใช้การเข้าถึงเป้าหมายที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น กลุ่มแนวร่วมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการสร้างคุณค่าในตนเอง และกลุ่มบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนศาสนา แม้ที่ผ่านมาจะมีการดำเนินการกับบุคคลที่เป็นผู้เผยแพร่หลักจนยุติการเคลื่อนไหวแล้ว แต่พบว่ายังคงมีกลุ่มคนที่ให้ความสนใจและอาจถูกชักนำให้เกิดแนวคิดรุนแรงได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบความพยายามของสมาชิกกลุ่ม IS ที่อยู่ในต่างประเทศติดต่อผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อชักชวนชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้าร่วมกับ IS แต่ยังไม่มีความสนใจจนเดินทางไปจริง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังต้องให้ความสำคัญกับประเด็นความเชื่อมโยงของกลุ่มผู้นิยม IS และชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สนับสนุนแนวคิดการแบ่งแยกการปกครองซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจถูกชักจูงได้ง่าย

๔. ทั้งนี้จากสถานการณ์ที่กลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งยังคงเคลื่อนไหวในโลกไซเบอร์ ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวางในการติดต่อกับผู้ใช้ทั่วโลก สร้างอิทธิพลแนวคิดของกลุ่มเหนือผู้คนเพื่อให้ได้แนวร่วมผู้สนับสนุนและนักรบ ดังนั้นการเฝ้าระวังสื่อสังคมออนไลน์ยังคงเป็นเรื่องที่หน่วยงานข่าวควรให้ความสำคัญ เนื่องด้วยสภาพภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่มีการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงผ่านสื่อรูปแบบใหม่ดังกล่าว ยังเป็นประเด็นใหม่สำหรับหลายๆ ประเทศทั่วโลก รวมถึงไทย โดยมองเห็นปัญหา คือ ๑. คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความตระหนักและตื่นตัวในการเผชิญกับสถานการณ์ก่อการร้ายเท่าที่ควร ๒. มีองค์ความรู้ในทางเปิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลในรูปแบบต่างๆ ค่อนข้างน้อย ๓. ภาครัฐยังไม่มีระบบป้องกัน หรือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ๔. ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ระบบตรวจตราอย่างจริงจัง และ ๕. ยังไม่มีแผนนโยบายที่รองรับอย่างชัดเจน

๕. จากตัวอย่างในต่างประเทศที่กำหนดมาตรการรองรับกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และสามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้ เช่น ประเทศมาเลเซีย มีการจัดตั้งศูนย์ต่อต้านการสื่อสารข้อมูลออนไลน์ระดับภูมิภาค (Regional Digital Counter-Messaging Communications Centre – RDC3) ที่กัวลาลัมเปอร์

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ในการกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาการก่อการร้าย จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในทุกๆ ระดับ ระหว่าง ภาครัฐกับภาคเอกชน และรัฐบาลกับรัฐบาล โดยความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนนั้นจะต้องดำเนินการแบบสร้างการมีส่วนร่วมของสังคม (Community Response)

แนวทางการแก้ไขปัญหาระดับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ต้องนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ใน ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในประเทศ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดถึงการพัฒนาระบบการปกครองและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่แข่งต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด (ภายใน ๑๐ ปี) พร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรับมือกับภัยคุกคาม รวมทั้งปัญหาที่อาจกระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติ

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาคและโลกอย่างยั่งยืน ตลอดถึงให้สามารถร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่แข่งที่อาจเกิดขึ้นด้วยแนวทางสันติวิธีรวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามหลักกฎหมายและหลักการสากล บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม การปรับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ และระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้ายมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาคู่แข่ง ได้แก่ ประเด็นลัทธิหรือความเชื่อ โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง ประเด็นคน เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคน โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิด ป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้

การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคู่แข่งในการสืบสวน ติดตามหาผู้กระทำผิดได้นั้น สามารถนำกฎหมายเข้ามาใช้ในการบังคับใช้ได้ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเฉพาะ มาตรา ๖ ที่ระบุไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี การดำเนินการตามมาตรานี้ หากได้กระทำตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริต ตามสมควรแก่เหตุแล้ว และเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือการป้องกันภัยสาธารณะ ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย จากระเบียบดังกล่าวจะช่วยให้การป้องกัน การสืบสวน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนโลกไซเบอร์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ใน พ.ร.บ.ดังกล่าว ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) ขึ้นมาทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ เพื่อให้การบูรณาการงานด้านการข่าวกรองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้สามารถป้องกัน หรือรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างทันท่วงที โดยได้กำหนดลักษณะของภารกิจหรือบริการที่มีความสำคัญเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ที่จะต้องมีการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้มีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการ และมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง

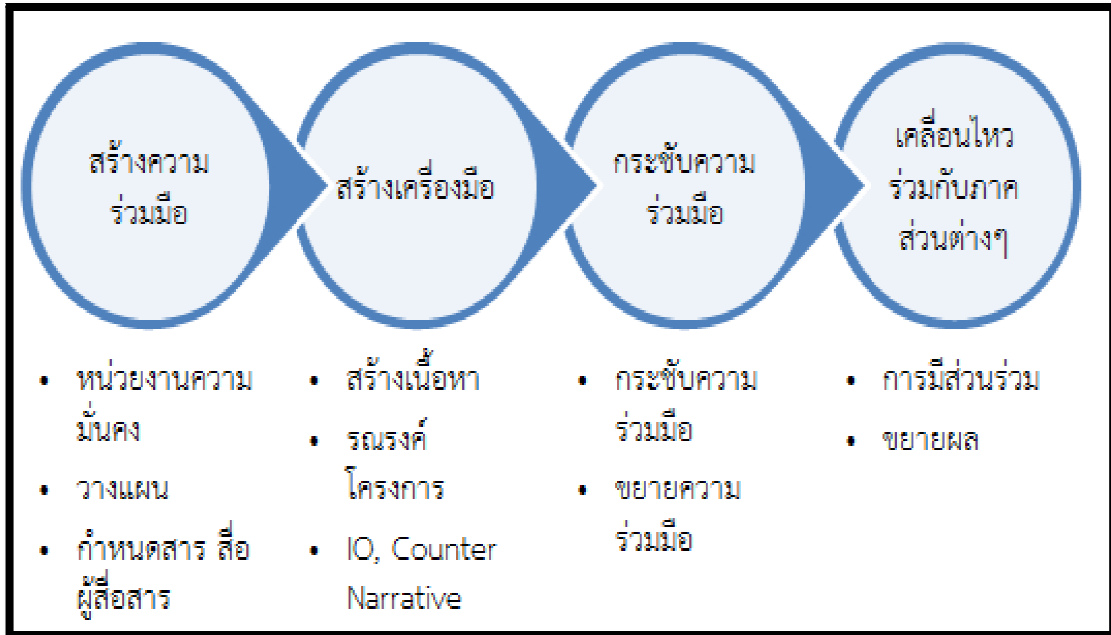
๓. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบการดำเนินการบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าข่ายการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงที่ไม่เหมาะสม เพื่อช่วยในการพิสูจน์ทราบบุคคลที่เป็นเป้าหมาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับปฏิบัติการ

๑. **ภาครัฐ** การประสานงานระหว่างหน่วยงานความมั่นคง การบูรณาการด้านการข่าวกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องที่ในทางปฏิบัติยังเป็นปัญหาอันเกิดจากการไม่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง และไม่ไว้วางใจระหว่างกัน แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง สามารถใช้ ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.)

ทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ

แผนภาพที่ ๕-๑:แนวทางการแก้ไขปัญหาระดับปฏิบัติการ

ที่มา : ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.), ๒๕๖๐

ทั้งนี้การประสานงานระหว่างหน่วยงานความมั่นคงการบูรณาการด้านการข่าวกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องที่ในทางปฏิบัติยังเป็นปัญหาอันเกิดจากการไม่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง และไม่ไว้วางใจระหว่างกันแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือการบูรณาการความร่วมมือใช้หลักการอ้างอิงจาก พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติจัดให้มีศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) เป็นหน่วยงานภายในทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศนั้น สามารถนำมาช่วยในการบูรณาการด้านการข่าวได้

๒. การร่วมมือกับภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ในการสืบสวนทางด้านเทคโนโลยีนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลของภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ ที่มีข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้งานที่มีแนวคิดหัวรุนแรง เพื่อที่จะสามารถสืบสวนและติดตามพิสูจน์ทราบได้ทันทั่วทั้ง รวมทั้งการปิดกั้นและลบข้อมูล สามารถสกัดกั้นการเผยแพร่

แนวคิดสุดโต่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การปิดกั้นเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ที่ปลูกฝังแนวคิดหัวรุนแรง

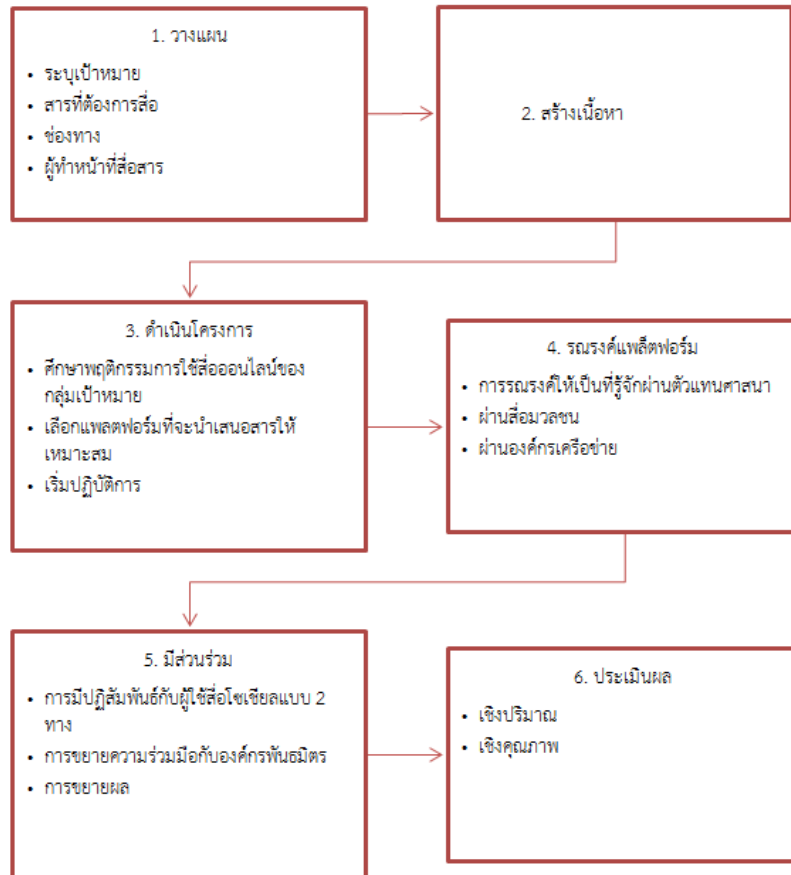
มีความจำเป็นอย่างมากที่จะช่วยให้สามารถสกัดกั้นการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือกับภาคเอกชนของต่างประเทศ

๓. **การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับรัฐ** เพื่อที่จะช่วยในการประสานขอข้อมูล เพื่อต่อต้านการเผยแพร่แนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการใช้ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้อง และเป็นหลักสากล ที่ทุกประเทศต้องร่วมมือช่วยกันป้องกันปัญหาการก่อการร้าย

๔. **การสร้างเครือข่ายทางไซเบอร์** ในการสำรวจติดตามการใช้งานของกลุ่มต่างๆที่มีความเสี่ยง เป็นแนวทางที่จะช่วยให้หน่วยงานความมั่นคงสามารถเฝ้าติดตามและสามารถรู้เท่าทันกลุ่มก่อการร้าย ได้ล่วงหน้าอันเกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่จะเป็นหูเป็นตาช่วยเหลือหน่วยงาน ความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งที่มีความยากลำบากของหน่วยงานความมั่นคง ในการรับมือกับกลุ่มก่อการร้าย คือ กลุ่มหัวรุนแรงที่เป็น Lone Wolf และประเภท Sleeper Cell ที่หน่วยงานความมั่นคงไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าเป็นบุคคลใดบ้าง เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลมาก่อน และไม่เคยมีพฤติกรรมความรุนแรง ดังนั้นวิธีการรับมือต่อการก่อการร้ายต่อ ๒ กลุ่มนี้จึงต่างกัน กรณี Sleeper Cell ใช้งานสืบสวนสอบสวน งานด้านการข่าว งานสอดแนมในการตัดเส้นทาง การเชื่อมโยง ระหว่าง Sleeper Cell กับองค์กรเครือข่ายที่สังกัด กรณี Lone Wolf หน่วยงานความมั่นคงต้องเร่งรัดในเรื่องการต่อต้านแนวคิดแบบสุดโต่ง การปฏิบัติการข่าวสารเพื่อต่อต้านแนวคิดสุดโต่งที่ใช้ความรุนแรง

๕. **การปฏิบัติการข่าวสาร** เป็นการต่อต้านเรื่องเล่าที่ปลุกกระดมให้คนไปใช้ความรุนแรง ทั้งนี้ที่สำคัญที่สุดคืองานด้านสร้างเรื่องเล่าด้านลัทธิรุนแรงสุดโต่ง Counter Narrative ที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องปฏิบัติอย่างจริงจังในการที่จะร่วมมือและเข้าถึงความคับข้องใจของบุคคลที่เริ่มถูกปลุกฝัง ความรุนแรง มากกว่าการสร้างเรื่องเล่า ที่ไม่มีพื้นฐานความเป็นจริงเพื่อไปต่อต้านความคิดที่จะไปใช้ ความรุนแรงการสร้างเรื่องเล่าเพื่อต่อต้าน ไม่ควรมุ่งประณามความรุนแรงเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นย้ำ ด้วยว่า ความรุนแรงไม่ช่วยให้คนเราบรรลุผลที่ปรารถนาได้ เรื่องเล่าด้านจะต้องเน้นการแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจประเด็นความกังวลต่างๆ ที่อาจผลักดันบุคคลให้หันไปหาอุดมคติ ที่สุดโต่ง ไม่มุ่งแต่โจมตีว่าเรื่องเล่าของลัทธิหัวรุนแรงสุดโต่งนั้นเป็นสิ่งที่ผิด

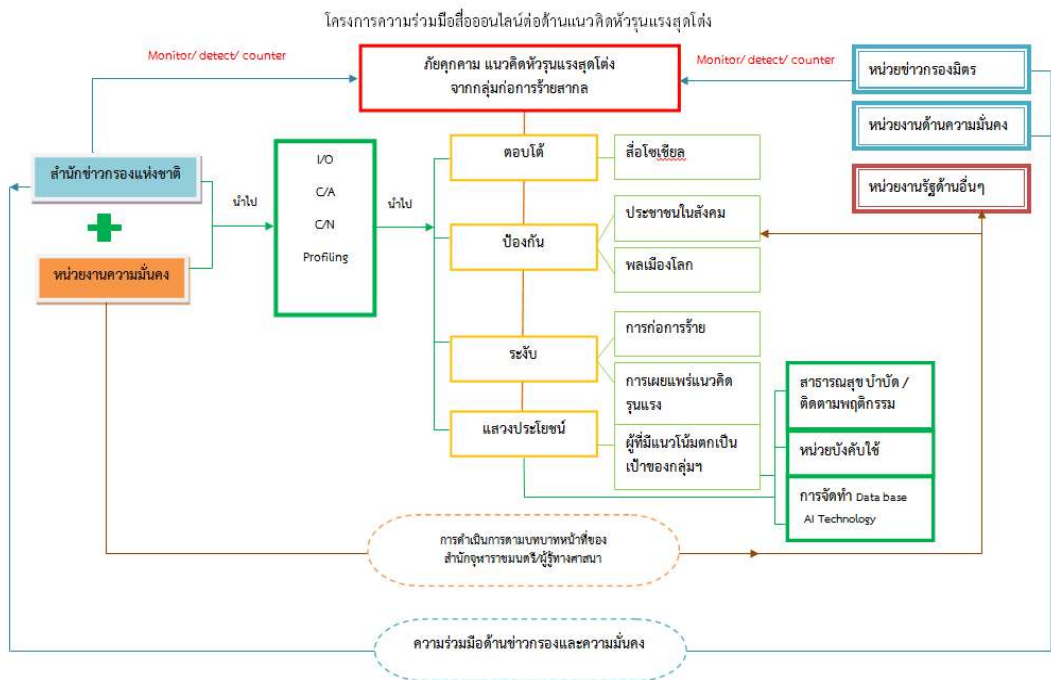
แผนภาพที่ ๕-๒ : การวางแผนสร้างเรื่องเล่าต่อต้าน (Counter Narrative)

ที่มา : ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.), ๒๕๖๐

๖. กระบวนการปรับทัศนคติ เป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถรองรับบุคคลที่มีความเชื่อทางอุดมการณ์และถูกปลูกฝังแนวคิดหัวรุนแรงที่เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ไปปรับทัศนคติ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานความมั่นคงต้องมีกระบวนการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ตัวอย่างของประเทศที่นับถืออิสลามและมีวิธีการปรับทัศนคติที่เป็นระบบ เช่น ประเทศมาเลเซียที่มีการจัดตั้งศูนย์ต่อต้านการสื่อสารข้อมูลออนไลน์ระดับภูมิภาค (Regional Digital Counter-Messaging Communications Centre – RDC3) ที่กัวลาลัมเปอร์ เพื่อต่อต้านการแพร่ขยายอุดมการณ์และการชวนเชื่อของกลุ่มหัวรุนแรงทางอินเทอร์เน็ต โดยมีประเทศสหรัฐฯให้การสนับสนุนด้านการฝึก เครื่องมือและการปฏิบัติการ เพื่อให้การจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวมีพัฒนาการคืบหน้าโดยเร็ว และสามารถต่อต้านการชวนเชื่อของกลุ่มที่มีแนวคิดหัวรุนแรงในกลุ่มชาวมุสลิมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ ๕-๓ : โครงการความร่วมมือสื่อออนไลน์ต่อต้านแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง

ที่มา : ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.), ๒๕๖๐

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ทุกรัฐบาลจำเป็นต้องกำกับดูแลและสนับสนุนเพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงสามารถดำเนินงานตามแผนงานรองรับแผนแม่บทตามประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๒ ฝ่ายรัฐต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการกำหนดมาตรการและการขับเคลื่อนการป้องกันภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดหัวรุนแรง

โดยนำข้อเสนอแนะเรื่องกฎหมายที่ใช้ปกป้องเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนบนโซเชียลโดยเฉพาะเพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายในลักษณะดังกล่าวเพื่อรองรับกับการทำงานสืบสวนบนโซเชียล โดยให้สามารถใช้วิธีการ Lawful Interception การดักฟังและดักจับข้อมูลที่ถูกรหัสด้วยคีย์ซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้อยู่ และมีระเบียบมาตรฐานสากลใช้อ้างอิง

๑.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการสร้างความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน ในเรื่องการขอรับการสนับสนุนข้อมูลทางเทคนิค การพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถช่วยให้การสืบสวนบนโซเชียลเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๔ รัฐบาลควรพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังพลด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโซเชียลให้เพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยมีการวางพัฒนากำลังพลในด้านนี้ให้มีความรู้ความสามารถเท่าทันกับพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และความเพิ่มแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนพิเศษเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสมองไหลไปสู่ภาคเอกชน

๑.๕ รัฐบาลต้องสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชนให้ช่วยเฝ้าระวัง และคอยช่วยเหลือเพื่อแจ้งเตือนภัยเมื่อพบบุคคลที่ต้องสงสัย โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้ใช้งานบนโซเชียล โดยการสร้างช่องทางการแจ้งเตือนที่สะดวกและหลากหลายช่องทาง

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

๒.๑ กำหนดวิธีปฏิบัติงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารข่าวกรองของบุคคลที่มีแนวคิดรุนแรง และข้อมูลกลุ่มก่อการร้ายที่จำเป็นต้องบูรณาการกันอย่างจริงจังในหน่วยงานด้านความมั่นคงที่ยังไม่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๒ การนำเทคโนโลยี เครื่องมือพิเศษ มาใช้ในหน่วยงานความมั่นคง เพื่อใช้ในการสืบสวนและช่วยคาดการณ์หรือทำนายเหตุการณ์ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ ซึ่งจะทำให้การป้องกันภัยจากการก่อการร้ายเป็นไปได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือพิเศษและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้รองรับภารกิจ นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มมาตรการในการเฝ้าระวังและตรวจสอบบุคคล เช่น การระบุอัตลักษณ์ทางโซเชียลในการขอวีซ่าเข้าประเทศไทย ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วิธีการโดยให้ผู้ขอวีซ่าเข้าประเทศต้องแจ้งข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหมดที่ใช้งานอยู่ในแบบขอเข้าประเทศด้วยการเก็บข้อมูลภาพถ่ายบุคคลที่เดินทางเข้าออกประเทศผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเก็บในระบบฐานข้อมูลสร้างระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล การบังคับให้มีการลงทะเบียนการขอใช้ซิมการ์ดโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ชัดเจนและครอบคลุมทั่วประเทศทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในไทย และใช้ระบบปัญหาประดิษฐ์ AI เข้ามาช่วยในการตรวจจับ และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูล

ขนาดใหญ่ Bigdata ที่เชื่อมโยงกันไว้ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม และแจ้งเตือนล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ภาครัฐต้องสามารถมีระบบช่วยในการเฝ้าติดตามบุคคลที่เผยแพร่เนื้อหาที่เป็นแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งบนสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อที่จะช่วยให้การสืบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ควรมีการฝึกอบรมระหว่างหน่วยงานในประเด็นด้านการสืบสวน พิสูจน์ทราบ และแนวทางการป้องกันภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นบนโซเชียล โดยควรสร้างและฝึกฝนเจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนทางโซเชียลให้มีความเชี่ยวชาญ และเพียงพอต่อความต้องการในการรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว โดยเฉพาะหน่วยความมั่นคงที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่อาจไม่สามารถได้รับการฝึกอบรมมากนักให้ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค

๒.๔ สร้างความร่วมมือกับประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านวิชาการด้านการสืบสวนทางเทคโนโลยีและโซเชียลทั้งในด้านการเรียนรู้เทคนิค รวมทั้งปฏิบัติการต่อเป้าหมายในประเด็นดังกล่าวร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนขยายผลต่อเป้าหมายที่มีข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างประเทศร่วมกัน

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ ประเด็นแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านภัยคุกคามทางโซเชียล โดยเฉพาะประเด็นการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๒ ประเด็นด้านแนวทางการบูรณาการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการต่อต้านการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงซึ่งจะนำไปสู่การก่อการร้าย

๓.๓ ประเด็นด้านขอบเขตของเนื้อหาที่สามารถต่อยอดให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อรองรับกับประเด็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กานดา รุณนะพงศา สายแก้ว. นิยามสื่อสังคมออนไลน์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์, ๒๕๕๔.

นันทนา นันทวโรภาส. สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : แมสมิเดีย, ๒๕๕๗.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. ยุทธศาสตร์สำนักข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

วารสารและหนังสือพิมพ์

จรัญ มะลูลีม. “รัฐอิสลามในอิรักและซีเรีย”, จุลสารความมั่นคงศึกษา. (ฉบับที่ ๑๔๙), พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

สุรชาติ บำรุงสุข. ปฏิบัติการข่าวสารในสงครามก่อความไม่สงบ จุลสารความมั่นคงศึกษา ๘๐ กรุงเทพฯ: สถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

อ.สุรชาติ บำรุงสุข. “การปฏิบัติการข่าวสาร”, จุลสารความมั่นคงศึกษา. (ฉบับที่ ๗๘), มิถุนายน ๒๕๕๓.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารการวิจัย

ฐิติ บรูเช่นแพนตรูนา. “ภัยคุกคามของนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters : FTFs) และผลกระทบต่อไทย”. (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑).

นายอนุกุล เจริมมงคล. “การปฏิบัติการข่าวสารผ่านแนวทางประชารัฐ เพื่อป้องกันการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายสากล”. (สำนักข่าวกรองแห่งชาติปี ๒๕๖๑).

หยาดพิรุณ นาชัยสินธุ์. “ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย Strategies to Counter Cyber Terrorism in Thailand”. (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาปี ๒๕๖๐).

กฎหมาย

“นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี”ราชกิจจานุเบกษา.
กรุงเทพมหานคร, มีนาคม ๒๕๕๘.

“นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคง
ปลอดภัยไซเบอร์พ.ศ. ๒๕๖๒”.ราชกิจจานุเบกษา. ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

“ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๘๐”,ราชกิจจานุเบกษา. ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑.

“พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒”.ราชกิจจานุเบกษา. ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

“พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลพ.ศ. ๒๕๖๒”.ราชกิจจานุเบกษา. ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

“พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่
ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙”.ราชกิจจานุเบกษา. ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ข้อมูลที่มีเนื้อหาเมบนอินเทอร์เน็ต

Virginie Andre. “โครงการวิจัยรูปแบบกระจายเสียงเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย”. เข้าถึงจาก
<https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/590700000001.pdf,2559>.

ข้อมูล/สารนิเทศอื่นๆ บนอินเทอร์เน็ต

Todd, C. Helmus, Erin York and Peter Chalk. Promoting Online Voices for Countering
ViolentExtremism,(Online).Available:https://www.rand.org/content/t/dam /rand/pubs/research_reports/RR100/RR130/RAND_RR130.pdf,2013.

ภาษาต่างประเทศ

Catherine A, Theohary.Information Warfare: Issue for congress.March2018.
United, Nations Office of Counter-Terrorism. Enhancing the Understanding of the Foreign
Terrorist Fighters Phenomenon in Syria, July, 2017. Available from :
www.un.org/en/counterterrorism/assets/img/Report_Final_20170727.pdf

ภาคผนวก

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

โดยใช้การสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Individual Interview) ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการแลกเปลี่ยนทัศนคติกับตัวแทนจากหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อขอทราบความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงจากการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง ที่บิดเบือนหลักศาสนาอิสลาม สามารถสรุปข้อคิดเห็นได้ ดังนี้

๑. หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๙ คนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่
 - ๑.๑ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จำนวน ๑๐ คน
 - ๑.๒ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก จำนวน ๓ คน
 - ๑.๓ สภาความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน ๒ คน
 - ๑.๔ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก จำนวน ๒ คน
 - ๑.๕ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำนวน ๒ คน

โดยในการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลใช้ข้อมูลคำถาม ดังต่อไปนี้

- ๑.๕.๑ สถานการณ์กลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย
 - ๑.๕.๒ การประมาณการณ์จำนวนผู้ใช้งานที่มีแนวคิดนิยมความรุนแรง
 - ๑.๕.๓ การแยกประเภทกลุ่มผู้ใช้งานที่นิยมแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย
 - ๑.๕.๔ แนวทางและวิธีการตรวจสอบข้อมูลผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย
 - ๑.๕.๕ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการ
 - ๑.๕.๖ วิธีการปฏิบัติการข่าวสารต่อกลุ่มเป้าหมาย
 - ๑.๕.๗ สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคต
๒. หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน ๔ คน จากหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ บริษัทด้านการติดต่อสื่อสารจำนวน ๓ คน
 - ๒.๒ บริษัทด้านเว็บไซต์สำนักข่าว จำนวน ๑ คน
 ๓. แบบรายบุคคลใช้ข้อมูลคำถามดังต่อไปนี้โดยในการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลใช้ข้อมูลคำถามดังต่อไปนี้
 - ๓.๑ จำนวนความต้องการรับการประสานงานตรวจสอบข้อมูลเพื่องานด้านความมั่นคง
 - ๓.๒ ความเข้าใจถึงความสำคัญต่อปัญหาด้านการเผยแพร่แนวคิดหัวรุนแรง

๓.๓ ปัญหาและอุปสรรค

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖
- การศึกษา : ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๑
: วิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๖๑
- ประวัติการทำงาน
โดยย่อ : หน่วยปฏิบัติการพิเศษ สนับสนุนภารกิจทางการข่าว
: ต่อต้านการจารกรรมและบ่อนทำลายเป้าหมายต่างชาติ
: ต่อต้านการบ่อนทำลายเป้าหมายกลุ่มพลังนอกสภา
: เลขานุการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
: เลขานุการ ที่ปรึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและ
อาชญากรรมข้ามชาติ
: เลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติฝ่ายบริหาร
: ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการที่ ๒ สำนัก ๑ ต่อต้านการบ่อนทำลาย
สถาบันพระมหากษัตริย์
: ผู้อำนวยการกอง ๒ ต่อต้านข่าวกรองไซเบอร์
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการสำนัก ๑๑ ข่าวกรองทางการสื่อสารและปฏิบัติการ
ทางเทคนิค

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการป้องกันการค้าการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

ผู้วิจัย นายรุ่งศักดิ์ ปิยะรัตน์หลักสูตรวปอ. รุ่นที่๖๑ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนัก ๑๑สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว “เครือข่ายสังคมออนไลน์” เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกทุกคนจากทั่วโลกเป็นผู้สื่อสารบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็น จุดยืน อุดมการณ์ และนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนในทางกลับกัน กลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดีได้แสวงประโยชน์จากช่องทางนี้โดยใช้เป็นช่องทางในการติดต่อ สื่อสาร เผยแพร่ ชี้นำ บุคคล นำไปสู่การเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ

ปัญหาการค้าการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงในประเทศไทย นับได้ว่าเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคนี้นี้ หรืออาจจะเรียกภัยคุกคามประเภทดังกล่าวว่า Cyber Terrorism Threats ๔.๐ กระบวนการสร้างให้บุคคลมีแนวคิดหัวรุนแรงเหล่านี้ถูกสร้างโดยวิธีการผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยแสวงประโยชน์จาก Social media ในการเผยแพร่แนวคิดออกไปเป็นวงกว้างซึ่งเป็นการทำโฆษณาชวนเชื่อผ่านโลก Cyber ที่ฝ่ายความมั่นคงทั่วโลกยังไม่สามารถควบคุมได้ และประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการติดต่อกับผู้ใช้งานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวให้แก่อัน จากปัญหาดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการวิจัยในเรื่องนี้เพื่อเสนอแนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ และประเมินภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดรุนแรงต่อกลุ่มผู้ใช้งานในประเทศไทย

๒. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อนามันคงของชาติจากภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกรุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงบนสื่อสังคมออนไลน์

๓. กำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายของกรุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่แนวคิดที่เป็นภัยต่อนามันคงในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

โครงการวิจัยนี้จะวิเคราะห์ปัญหาการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงของกรุ่มก่อการร้ายบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย โดยจะศึกษาเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ
- ๑.๒ แนวความคิดเรื่องนามันคงแห่งชาติ
- ๑.๓ แนวความคิดเรื่องสงครามข่าวสาร Information Warfare
- ๑.๔ ทฤษฎีความขัดแย้ง และทฤษฎีพึ่งพากันและกัน
- ๑.๕ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ในประเทศไทย
- ๑.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. ขอบเขตด้านประชากร

จะสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๓ คนจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จำนวน ๑๐ คน
- ๒.๒ ข่าวกรองทางการทหาร กรมข่าวทหารบก จำนวน ๓ คน
- ๒.๓ สภาความนามันคงแห่งชาติ จำนวน ๒ คน
- ๒.๔ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก จำนวน ๒ คน
- ๒.๕ กองอำนวยการรักษาความนามันคงภายในราชอาณาจักร จำนวน ๒ คน
- ๒.๖ ภาคเอกชน จำนวน ๔ คน

๓. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการเป็นเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๑-พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือ ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง และผู้ปฏิบัติงานข่าวกรอง

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) คือ ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการนำข้อมูลจากผู้อื่นรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เช่น วารสารวิชาการ จุลสารความมั่นคง เอกสารวิชาการ

๒. รวบรวม วิเคราะห์ เนื้อหา ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น

๓. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางป้องกันการก่อการร้ายจากกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดระเบียบแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบกับแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการวิจัยมาตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง ๓ ข้อ ดังนี้

ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ สรุปได้ดังนี้

๑. สถานการณ์การก่อการร้ายสากลในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การทำงานของหน่วยข่าวกรองในการตรวจพบ สืบสวน หรือยุติพฤติกรรม ในปัจจุบันเป็นไปได้ยากมากกว่าในอดีต โดยอาจกล่าวได้ว่า การก่อการร้าย นอกจากเป็นภัยคุกคามในลักษณะทั้งที่ประเมินได้ล่วงหน้า (Known Threat) แล้ว ยังมีลักษณะประเมินล่วงหน้าได้ยาก หรืออาจเกิดเหตุอย่างไม่คาดคิด (Unknown Threat) ได้อยู่เสมอในภาพรวม ฝ่ายความมั่นคงเรียกภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดสุดโต่งว่า Unknown Threat การตรวจพบการวางแผน ผู้เตรียมลงมือทำ และเป้าหมายสาธารณะ ทำได้ยาก การป้องกันจึงทำได้ยากเช่นกัน รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะกลุ่ม IS ที่มีฐานที่มั่นปฏิบัติการในพื้นที่ตะวันออกกลาง อิรัก และซีเรีย ส่งผลให้ปัจจุบันแนวรบในตะวันออกกลางลดลง ขณะที่แนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มยังคงอยู่และแผ่กระจายไปทั่วโลก ทำให้เกิดแนวโน้มที่กลุ่มจะแบ่งตัวเป็นเซลล์อิสระเข้ามาบดบัง และกระทำการก่อการร้ายในภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีโอกาสสูง หากไม่มีกลไกรับมือที่มีประสิทธิภาพ

๒. ภัยคุกคามดังกล่าวบนไซเบอร์จึงถือว่าส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคทศวรรษที่ ๒๑ หรืออาจจะเรียกภัยคุกคามประเภทดังกล่าวว่า Cyber Terrorism Threats ๔.๐ โดยปัจจุบันภัยคุกคามดังกล่าวอยู่ในห่วงเปลี่ยนถ่ายและพัฒนาจากจากยุค Terrorism ๓.๐ ที่เป็นประเภทการใช้ผู้ก่อเหตุโดยลำพัง การก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยว หรือบางคนเรียก การก่อการร้ายแบบกระทำคนเดียวที่เรียกว่า Lone wolf และประเภทเซลล์ก่อการร้ายที่วางซ่อนอยู่ในสังคมที่เรียกว่า Sleeper cell โดยประเภทการก่อการร้ายทั้ง ๒ รูปแบบแตกต่างกันตรงที่ Lone wolf คือตัวบุคคลที่การกระทำโดยลำพัง ไม่ได้ขึ้นต่อการสั่งการ หรือไม่ได้เชื่อมโยงกับกลุ่มองค์กรใด แต่ Sleeper cell คือเซลล์ก่อการร้ายที่วางซ่อนอยู่ในสังคมเป้าหมายเหมือนกัน แต่จะนิ่งเงียบหลับใหล กระทั่งได้รับการบังคับบัญชาจากองค์กรหรือเครือข่ายที่ตัวเองที่สังกัด ต่างจาก Lone wolf ที่ไม่ได้รับการสั่งการ แต่ทั้ง ๒ ประเภทมีสิ่งเหมือนกันคือ กระบวนการสร้างให้บุคคลมีแนวคิดหัวรุนแรงเหล่านี้ถูกสร้างโดยวิธีการ Self-Radicalized Terrorist ซึ่งมีพฤติกรรมปลูกฝังความรุนแรงด้วยตัวเอง ผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ Social media พัฒนามาสู่ยุค Terrorism ๔.๐ ที่เรียกว่า Hybrid Warfare โดยเป็นการผสมผสานระหว่างสงครามตามแบบและสงครามนอกแบบที่ประกอบด้วยรัฐ (state actor) และองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Organized crimes) ในการโจมตีเป้าหมายร่วมที่อาจเป็นรัฐที่เป็นคู่ปรปักษ์ และใช้วิธีการอ้างอิงความเชื่อทางศาสนาไปปลูกฝังแนวคิดของผู้คนที่นับถือให้ร่วมรบทางศาสนาที่เรียกว่า Hybrid jihad หรือ Hybrid ideology คือเป็นการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวด้านการปกครองของ Islamic organization ด้วยการนำคตินิยม แนวคิด หรืออุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายที่มีความแตกต่างทางความเชื่อและอุดมการณ์มา ปฏิบัติภารกิจร่วมกันในการเลือกศัตรู ทั้งที่ใกล้ตัวและไกลตัว (near enemy / far enemy) และเป็นการนำไปสู่การผลักดันสงครามศาสนาในระดับโลก Global jihadist

๓. เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ตะวันออกกลางที่หลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าสงครามต่อต้านการก่อการร้ายกลุ่ม IS ในประเทศ Iraq และ Syria สิ้นสุดลงแล้ว แต่ข้อมูลของหน่วยข่าวต่างประเทศหลายหน่วยเห็นว่าไม่ได้สิ้นสุดลงตามที่ประชาคมโลกเข้าใจเนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายอาจเสียพื้นที่มั่นทางกายภาพ แต่ตามข้อเท็จจริงพบว่าทางกลุ่มก่อการร้ายได้มาซึ่งชัยชนะทางอุดมคติ (Ideological) ในโลกเสมือนจริง (Virtual /Cyber) ซึ่งได้แสวงประโยชน์จากการใช้เครื่องมือ Social media ในการเผยแพร่แนวคิดออกไปเป็นวงกว้างซึ่งเป็นการทำโฆษณาชวนเชื่อผ่านโลก Cyber ที่ฝ่ายความมั่นคงทั่วโลกยังไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้บุคคลที่ไปร่วมสู้รบในพื้นที่ดังกล่าวได้เดินทางกลับมายังภูมิภาคของตนเองเพื่อเผยแพร่แนวคิดของคนในพื้นที่ต่อไปซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอันตราย และควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มผู้ใช้งาน

สื่อสังคมออนไลน์ในพื้นที่จต.ที่มีการติดต่อกับผู้ใช้งานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มแนวคิดหัวรุนแรงอาศัยอยู่ และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวให้แก่กัน

ผลการวิจัยต่อบัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ สรุปได้ดังนี้

๑. ผลที่เกิดจากการที่สื่อของกลุ่ม IS ได้รับการแปลเป็นหลายภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่นทำให้เข้าถึงชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเยาวชนได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้เกิดการบ่มเพาะแนวความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง และมีผู้ที่ต้องการเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันยังกระตุ้นความเกลียดชังในหมู่ชาวมุสลิมนิกายซุนนีทั้งกลุ่มสุดโต่งและสายกลางต่อมุสลิมนิกายชีอะห์ อิสรเอล สหรัฐอเมริกา และชาติพันธมิตร ส่งผลให้ผู้ที่ไม่ได้เดินทางไปร่วมรบแต่ได้รับแนวคิดรุนแรงสุดโต่งอาจวางแผนก่อเหตุโดยลำพังในประเทศต่อเป้าหมายที่เป็นฝ่ายตรงข้ามโดยใช้วิธีการและการจัดหาอาวุธตามความสามารถของตนมากขึ้น

๒. สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะยังไม่พบว่ามียุทธชนชาวไทยเข้าร่วมกับกลุ่ม IS แต่ไทยยังคงถูกใช้เป็นทางผ่านในการเดินทางไปยังพื้นที่ขัดแย้ง ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นิยม IS ในไทยยังคงน่าสนใจและควรให้ความสำคัญ เนื่องจากมีการแปลข้อมูลของกลุ่ม IS ที่เผยแพร่เป็นภาษาอินโดนีเซีย มาเลเซีย และอาหรับ เป็นภาษาไทยปัจจุบัน พบว่าไทยเริ่มเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าว จากการเฝ้าตรวจพฤติกรรมทางอินเทอร์เน็ตของไทย พบว่า มีประชาชนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมชื่นชอบและนิยมแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งของกลุ่ม IS โดยพบว่า กลุ่มผู้นิยมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ และเผยแพร่รูปภาพ ข้อความ คลิปวิดีโอ และข่าวสารกระจายในกลุ่มสื่อออนไลน์ที่ใช้เป็นช่องทางสนทนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ Facebook Twitter Telegram Pinterest และ Youtube นอกจากนี้ ยังตรวจพบการตั้งกลุ่มทางแอปพลิเคชัน Line เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้นิยมแนวคิด IS ด้วยกัน โดยลักษณะพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้จะมีความระมัดระวังการตรวจพบจากเจ้าหน้าที่และการพิจารณาจับบุคคลเข้าร่วมกลุ่มมีความเข้มงวด เพื่อป้องกันการถูกปิดกลุ่มจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับ IS ซึ่งพฤติกรรมการรวมกลุ่มของผู้นิยมแนวความคิดรุนแรงสุดโต่งมีความเข้มข้นในเนื้อหาการพูดคุยมากยิ่งขึ้น เริ่มพัฒนาเป็นการพบปะร่วมกิจกรรมระหว่างกัน แม้ว่า ปัจจุบัน ยังมีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มลักษณะนี้ไม่มากนัก แต่พบว่ามีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ชาวไทยที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่ม IS ประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ คน แต่หากไม่มีการป้องกันยับยั้งที่ดีพอ จะทำให้การรับเอาแนวคิดดังกล่าวถล่ำถลึง และแพร่กระจายมากขึ้น

๓. ประเด็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวไทยกับกลุ่ม IS ในต่างประเทศ ปัจจุบันยังประสบปัญหาในการติดตามและพิสูจน์ทราบตัวบุคคล แม้ว่ากลุ่ม IS ต่างชาติจะใช้ช่องทางบนสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร แต่มีการใช้ช่องทางการติดต่อแบบตัวต่อตัว เช่น Facebook Messenger Line หรือ Telegram ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการสนทนาได้ สำหรับบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมาย

ของกลุ่ม IS ชาวต่างชาติมักใช้การเข้าถึงเป้าหมายที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น กลุ่มแนวร่วมใน จชต. กลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการสร้างคุณค่าในตนเอง และกลุ่มบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนศาสนา แม้ที่ผ่านมาจะมีการดำเนินการกับบุคคลที่เป็นผู้เผยแพร่หลักจรรยาบรรณ การเคลื่อนไหวแล้ว แต่พบว่ายังคงมีกลุ่มคนที่ให้ความสนใจและอาจถูกชักนำให้เกิดแนวคิดรุนแรงได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบความพยายามของสมาชิกกลุ่ม IS ที่อยู่ในต่างประเทศติดต่อผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อชักชวนชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าร่วมกับ IS แต่ยังไม่เห็นผู้ที่มีความสนใจเดินทางไปจริง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังต้องให้ความสำคัญกับประเด็นความเชื่อมโยงของกลุ่มผู้นิยม IS และชาวมุสลิมในพื้นที่จชต. ที่สนับสนุนแนวคิดการแบ่งแยกการปกครองซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจถูกชักจูงได้ง่าย

๔. ทั้งนี้จากสถานการณ์ที่กลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งยังเคลื่อนไหวในโลกไซเบอร์ ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวางในการติดต่อกับผู้ใช้ทั่วโลก สร้างอิทธิพลแนวคิดของกลุ่มเหนือผู้คน เพื่อให้ได้แนวร่วมผู้สนับสนุนและนักรบ ดังนั้นการเฝ้าระวังสื่อสังคมออนไลน์ยังคงเป็นเรื่องที่หน่วยข่าวควรให้ความสำคัญ เนื่องด้วยสภาพภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่มีการเผยแพร่แนวความคิดหัวรุนแรงผ่านสื่อรูปแบบใหม่ดังกล่าว ยังเป็นประเด็นใหม่สำหรับหลายๆ ประเทศทั่วโลก รวมถึงไทย โดยมองเห็นปัญหา คือ ๑.คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความตระหนักและตื่นตัวในการเผชิญกับสถานการณ์ก่อการร้ายเท่าที่ควร ๒. มุ่งองค์ความรู้ในทางเปิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลในรูปแบบต่างๆ ค่อนข้างน้อย ๓. ภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ป้องกัน หรือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ๔. ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ระบบตรวจตราอย่างจริงจัง และ ๕. ยังไม่มีแผนนโยบายที่รองรับอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓ สรุปได้ดังนี้

ในการกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาการก่อการร้าย จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในทุกระดับระหว่าง ภาครัฐกับภาคเอกชน และรัฐบาลกับรัฐบาล โดยความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนนั้น จะต้องดำเนินการแบบสร้างการมีส่วนร่วมของสังคม (Community Response)

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาระดับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ต้องนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ใน ๕ ประเด็นดังนี้

๑.๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในประเทศ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตลอดถึงการพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่กระทบต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด (ภายใน ๑๐ ปี) พร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยี ฝึกระวัง แจ็งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตามแจ็งเตือน ป้องกันแก้ไขปัญหา และรับมือกับภัยคุกคาม รวมทั้งปัญหาที่อาจกระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติ

๑.๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน ตลอดจนให้สามารถร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่อาจเกิดขึ้นด้วยแนวทางสันติวิธี รวมไปถึงการเสริมสร้างความร่วมมือให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามหลักกฎหมายและหลักการสากล บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

๑.๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมการปรับโครงสร้างบทบาท อำนาจหน้าที่ และระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้ายมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาค่า ได้แก่ ประเด็นลัทธิหรือความเชื่อ โดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง ประเด็นคน เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนหรือกลุ่มคน โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิด ป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อการก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้ายได้

การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาค่าในการสืบสวน ติดตามหาผู้กระทำผิดได้นั้น สามารถนำกฎหมายเข้ามาใช้ในการบังคับใช้ได้ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเฉพาะ มาตรา ๖ ที่ระบุไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนสำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคมหรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ

ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีก่อนดำเนินการตามมาตรานี้ หากได้กระทำตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามสมควรแก่เหตุแล้ว และเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือการป้องกันภัยสาธารณะ ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย จากระเบียบดังกล่าวจะช่วยให้การป้องกัน การสืบสวน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนโลกไซเบอร์ เป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ใน พ.ร.บ.ดังกล่าว ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) ขึ้นมาทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ เพื่อให้การบูรณาการงานด้านการข่าวกรองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้สามารถป้องกัน หรือรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างทันท่วงที โดยได้กำหนดลักษณะของภารกิจหรือบริการที่มีความสำคัญเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนที่จะต้องมีการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้มีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการและมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง

๓. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบการดำเนินการบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าข่ายการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงที่ไม่เหมาะสม เพื่อช่วยในการพิสูจน์ทราบบุคคลที่เป็นเป้าหมาย

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับปฏิบัติการ

๒.๑ ภาครัฐ การประสานงานระหว่างหน่วยงานความมั่นคงการบูรณาการด้านการข่าวกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องที่ในทางปฏิบัติยังเป็นปัญหาอันเกิดจากการไม่ได้พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง และไม่ไว้วางใจระหว่างกันแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง สามารถใช้ ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) ทำหน้าที่ประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ

๒.๒ การร่วมมือกับภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ในการสืบสวนทางด้านเทคโนโลยีนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลของภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ ที่มีข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้งานที่มีแนวคิดหัวรุนแรง เพื่อที่จะสามารถสืบสวนและติดตามพิสูจน์ทราบได้ทันท่วงที รวมทั้งการปิดกั้นและลบข้อมูล สามารถสกัดกั้นการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับรัฐ เพื่อที่จะช่วยในการประสานขอข้อมูล เพื่อต่อต้านการเผยแพร่แนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการใช้ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้อง และเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศต้องร่วมมือช่วยกันป้องกันปัญหาการก่อการร้าย

๒.๔ การสร้างเครือข่ายทางไซเบอร์ในการติดตามการใช้งานของกลุ่มต่างๆ ที่มีความเสี่ยงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้หน่วยงานความมั่นคงสามารถเฝ้าติดตามและสามารถรู้เท่าทันกลุ่มก่อการร้ายได้ล่วงหน้า จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่จะเป็นหูเป็นตาช่วยเหลือหน่วยงานความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งที่มีความยากลำบากของหน่วยงานความมั่นคงในการรับมือกับกลุ่มก่อการร้ายคือ กลุ่มหัวรุนแรงที่เป็น Lone wolf และประเภท Sleeper cell ที่หน่วยงานความมั่นคงไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าเป็นบุคคลใดบ้าง เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลมาก่อน และไม่เคยมีพฤติกรรมความรุนแรง

๒.๕ การปฏิบัติการข่าวสารเพื่อต่อต้านแนวคิดสุดโต่งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง ที่สำคัญที่สุดคืองานด้านสร้างเรื่องเล่าด้านลัทธิรุนแรงสุดโต่ง counter narrative ที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องปฏิบัติอย่างจริงจังในการที่จะร่วมมือและเข้าถึงความคับข้องใจของบุคคลที่เริ่มถูกปลุกฝังความรุนแรง เรื่องเล่าด้านจะต้องเน้นการแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจประเด็นความกังวลต่างๆ ที่อาจผลักดันบุคคลให้หันไปหาอุดมคติที่ สุดโต่ง ไม่มุ่งแต่โจมตีว่าเรื่องเล่าของลัทธิหัวรุนแรงสุดโต่งนั้นเป็นสิ่งที่ผิด

๒.๖ กระบวนการปรับทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถรองรับบุคคลที่มีความเชื่อทางอุดมการณ์และถูกปลุกฝังแนวคิดหัวรุนแรงที่เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ไปปรับทัศนคติ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานความมั่นคงต้องมีกระบวนการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ตัวอย่างของประเทศที่นับถืออิสลามและมีวิธีการปรับทัศนคติที่เป็นระบบ เช่น ประเทศมาเลเซียมีการจัดตั้งศูนย์ต่อต้านการสื่อสารข้อมูลออนไลน์ระดับภูมิภาค (Regional Digital Counter-Messaging Communications Centre - RDC3) ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ เพื่อต่อต้านการแพร่ขยายอุดมการณ์และการชวนเชื่อของกลุ่มหัวรุนแรงทางอินเทอร์เน็ต โดยมีประเทศสหรัฐฯให้การสนับสนุนด้านการฝึก เครื่องมือและการปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ทุกรัฐบาลจำเป็นต้องกำกับดูแลและสนับสนุนเพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงสามารถดำเนินงานตามแผนงานรองรับแผนแม่บทตามประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๒ ฝ่ายรัฐต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการกำหนดมาตรการ และการขับเคลื่อนการป้องกันภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มนิยมแนวคิดหัวรุนแรง โดยนำข้อเสนอแนะเรื่องกฎหมายที่ใช้ปกป้องเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนบนไซเบอร์โดยเฉพาะเพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายในลักษณะดังกล่าวเพื่อรองรับกับการทำงาน สืบสวนบนไซเบอร์ โดยให้สามารถใช้วิธีการ Lawful Interception การดักฟังและดักจับข้อมูลที่ ถูกกฎหมายซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้อยู่ และมีระเบียบมาตรฐานสากลใช้อ้างอิง

๑.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั้งหน่วยงานในภาครัฐ และภาคเอกชน ในเรื่องการขอรับการสนับสนุนข้อมูลทางเทคนิค การพัฒนา องค์ความรู้ที่สามารถช่วยให้การสืบสวนบนไซเบอร์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๔ รัฐบาลควรพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังพลด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และไซเบอร์ ให้เพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนกำลังพลในด้านนี้ให้มีความรู้ ความสามารถเท่าทันกับพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และความเพิ่ม แรงจูงใจด้านค่าตอบแทนพิเศษเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสมองไหลไปสู่ภาคเอกชน

๑.๕ รัฐบาลต้องสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชนให้ช่วยเฝ้าระวัง และคอยช่วยเหลือ เพื่อแจ้งเตือนภัยเมื่อพบบุคคลที่ต้องสงสัย โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้ใช้งานบนไซเบอร์ โดยการสร้างช่องทาง การแจ้งเตือนที่สะดวกและหลากหลายช่องทาง

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

๒.๑ กำหนดวิธีปฏิบัติงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารข่าวกรองของบุคคลที่มี แนวคิดรุนแรง และข้อมูลกลุ่มก่อการร้ายที่จำเป็นต้องบูรณาการกันอย่างจริงจังในหน่วยงานด้านความมั่นคง ที่ยังไม่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๒ การนำเทคโนโลยี เครื่องมือพิเศษ มาใช้ในหน่วยงานความมั่นคง เพื่อใช้ในการ สืบสวน และช่วยคาดการณ์หรือทำนายเหตุการณ์ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ ซึ่งจะทำให้การ ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายเป็นไปได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้อง สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือพิเศษและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้รองรับภารกิจ นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มมาตรการในการเฝ้าระวังและตรวจสอบบุคคล เช่น การระบุ อັตลักษณ์ทางไซเบอร์ในการขอวีซ่าเข้าประเทศไทย การเก็บข้อมูลภาพถ่ายบุคคลที่เดินทางเข้าออก ประเทศผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเก็บในระบบฐานข้อมูล สร้างระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้แก่

หน่วยงานที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล การบังคับให้มีการลงทะเบียนการขอใช้ซิมการ์ดโทรศัพท์เคลื่อนที่ ให้ชัดเจนและครอบคลุมทั่วประเทศทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในไทย

๒.๓ ควรมีการฝึกอบรมระหว่างหน่วยงานในประเด็นด้านการสืบสวน พิสูจน์ทราบ และแนวทางการป้องกันภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นบนไซเบอร์ โดยควรสร้างและฝึกฝนเจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนทางไซเบอร์ให้มีความเชี่ยวชาญ และเพียงพอต่อความต้องการในการรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว

๒.๔ สร้างความร่วมมือกับประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านวิทยาการด้านการสืบสวนทางเทคโนโลยีและไซเบอร์

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ ประเด็นแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะประเด็นการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๒ ประเด็นด้านแนวทางการบูรณาการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการต่อต้านการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงซึ่งจะนำไปสู่การก่อการร้าย

๓.๓ ประเด็นด้านขอบเขตของเนื้อหาที่สามารถต่อยอดให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อรองรับกับประเด็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่างๆที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต